

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

OCZEKIWANIA PARTNERÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE KONSULTACJI LEGISLACYJNYCH W POLSCE

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Paulina Bednarz, Przemysław Kulawczuk, Anna Szczęśniak

Warszawa 2010

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

CZĘŚĆ I.

OCZEKIWANIA LEGISLACYJNE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH - WYNIKI PRZEKROJOWE

Wprowadzenie

Badanie oczekiwań partnerów społecznych w zakresie konsultacji legislacyjnych w Polsce miało na celu poznanie potrzeb i oczekiwań organizacji pozarządowych (NGO)¹ w zakresie podniesienia jakości konsultacji społecznych oraz rzecznictwa interesów społecznych i publicznych. Badanie zostało zrealizowane w marcu i kwietniu 2010 r. i objęto nim 165 polskich NGO, działających w różnych częściach kraju. W części pierwszej niniejszego opracowania przedstawiono wyniki syntetyczne, uśrednione według skali pięciostopniowej (4, 3, 2, 1, 0, różnej w poszczególnych zakresach tematycznych. Skala ta została omówiona przy każdym z zakresów. W ramach badań syntetycznych dokonano porównania oczekiwań i ich realizacji przez władze publiczne w czterech zakresach: 1) potrzeby informacyjne, 2) narzędzia pozwalające na wyrażanie opinii przez NGO, 3) informacje zwrotne, 4) formy wywierania wpływu na rozwiązania legislacyjne. Szczegółowe pytania dotyczące czterech zakresów tematycznych sformułowano w oparciu o metodę ekspertów, przyjmując za podstawę doświadczenie Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. W części syntetycznej (przekrojowej) przedstawiono średnie z oczekiwań i ich realizacji dla władz samorządowych i państwowych. Wyniki w tabelach uszeregowano według największego poziomu natężenia zmiennej w odniesieniu do władz samorządowych. Pod tabelami przekazano wnioski wynikające z uszeregowania. Ponadto zamieszczono wykresy przedstawiające te zmienne, wobec których zaobserwowano największe różnice pomiędzy oczekiwaniami a stopniem ich realizacji przez władze państwowe.

1. Potrzeby informacyjne organizacji pozarządowych a stopień ich zaspokojenia

W przedstawionej poniżej tabeli 1, w dwóch pierwszych kolumnach liczbowych przedstawiono średnie wyniki dotyczące potrzeb informacyjnych organizacji pozarządowych, związanych z procesami legislacyjnymi i administracyjnymi, których skutki odczuwać mogą środowiska związane z tymi organizacjami w odniesieniu do władz samorządowych i państwowych. W kolejnych dwóch kolumnach przedstawiono średnie oceny dotyczące stopnia realizacji tych potrzeb przez władze samorządowe i państwowe.

Tabela 1. Wyniki ocen średnich NGO w zakresie potrzeb informacyjnych oraz zakresu ich zaspokojenia przez władze w Polsce

(skala: potrzeby: 4,0-wybitnie potrzebne; 3,0-bardzo potrzebne; 2,0-średnio potrzebne, 1,0-mało potrzebne; 0,0-niepotrzebne; realizacja potrzeb: 4-wybitna, 3-bardzo dobra, 2-średnia, 1-niska, 0-zerowa)

¹ Angielski- NGO - *non-governmental organization*.

GRUPA I. Potrzeby informacyjne NGO	POTRZEBY INFORMACYJNE NGO OCENA ŚREDNIA		REALIZACJA POTRZEB PRZEZ WŁADZE PUBLICZNE OCENA ŚREDNIA	
	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE
1. Opis systemu grantów dla organizacji pozarządowych.	3,5	3,4	1,8	2
2. Elektroniczne udostępnienie aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego.	3,3	3,3	2	2,4
3. Publikacja strategii gminy, powiatu, województwa, Polski.	3,3	3,2	2,2	2,3
4. Opublikowanie planów współpracy z organizacjami pozarządowymi.	3,2	3,1	1,6	1,5
5. Dostarczanie aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad działania, uchwał.	3,1	3	1,3	1,5
6. Elektroniczna publikacja opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów.	3	3	1,1	1,4
7. Publikacja innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych.	3	3	1,9	2,2
8. Wiedza na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władzy publicznej.	2,9	2,9	1,8	1,9
9. Publikacja ekspertyz i opinii na temat projektów w Internecie	2,9	3	1,3	1,5
10. Publikowanie komunikatów i wiadomości urzędowych.	2,9	2,9	2,1	2,3
11. Dostęp do danych adresowych organizacji i instytucji społecznych, biorących udział w konsultacjach.	2,8	2,7	1,1	1,2
12. Wizualizacja przyszłych rozwiązań architektonicznych czy komunikacyjnych w Internecie.	2,8	2,7	1,2	1,2
13. Przedstawienie kalendarza legislacyjnego, w zakresie opracowywania projektów aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad, uchwał.	2,7	2,7	1,1	1,4
14. Elektroniczna publikacja protokołów z obrad rady gminy/miasta i komisji rady gminy/miasta, lub kolegium ministerstwa, komisji sejmowych.	2,7	2,7	1,5	1,6
15. Udostępnienie elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji.	2,6	2,6	0,8	0,9
16. Zbudowanie elektronicznego rejestru pism przyjętych do urzędu.	2,6	2,5	1	1,1
17. Udostępnienie elektronicznej publikacji porządków obrad rady gminy/miasta, kolegium ministerstwa, komisji sejmowych.	2,6	2,6	1,6	1,7
18. Publikacja informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych	2,5	2,5	1,2	1,3
19. Dostęp do archiwum relacji audio/wideo z obrad rady / komisji.	2,2	2,2	0,7	1,1

sejmowej				
20. Przedstawienie kalendarza polityków szczebla centralnego i samorządowych.	2,1	2	0,6	0,7
21. Udostępnienie bezpośrednich relacji (audio/wideo) z obrad rady / komisji sejmowej.	1,9	2	0,8	1,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

1. Uzyskane wyniki wskazują, że organizacje pozarządowe przede wszystkim oczekują informacji **ważnych dla nich samych i reprezentowanych przez nie środowisk** (opisy systemów grantów, planów współpracy z NGO).
2. Drugą ważną grupą informacji najsilniej odczuwanych przez organizacje pozarządowe są elektronicznie udostępniane **dokumenty dotyczące strategii i planów rozwojowych a także lokalnego prawa**. Tę grupę dokumentów można nazwać legislacją rozwojową.
3. Trzecią ważną grupę potrzeb informacyjnych NGO stanowią informacje dotyczące aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad działania, uchwał – czyli takich informacji, które **pozwalają śledzić przebieg spraw** w danym obszarze. Dzięki tej grupie informacji organizacje pozarządowe mogą być dobrze poinformowane o interesujących ich tematach.
4. Czwartą, najważniejszą grupą potrzeb informacyjnych są informacje dotyczące opinii, ekspertyz i stanowisk innych organizacji, czyli informacje pozwalające **zapoznawać się z opinią publiczną**, formułowaną przez innych uczestników procesu wpływania na legislację.

Jak wydaje się, taki układ preferencji informacyjnych jest w pełni zrozumiały i odpowiada specyfice funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce. Zbudowana kolejność preferencji informacyjnych, określająca preferowane informacje wydaje się stosunkowo łatwa do realizacji przez władze publiczne.

Na poniższym wykresie 1 przedstawiono te zakresy potrzeb informacyjnych, w relacji do których istnieją największe różnice pomiędzy potrzebami a stopniem ich zaspokojenia.

Wykres 1. Największe różnice pomiędzy potrzebami informacyjnymi NGO a stopniem ich zaspokojenia – według rodzajów potrzeb (władze samorządowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Uderzającą obserwacją z analizy wykresu 1 jest, iż ranking różnic w dużym stopniu nie pokrywa się z rankingiem potrzeb. Pierwsze trzy zakresy oraz zakresy piąty i ósmy o największych różnicach dotyczą niewystarczającego rozwoju sfery elektronicznej informacji. Wskazuje to na konieczność poprawy elektronicznych funkcji systemu komunikacji władz publicznych w Polsce.

2. Narzędzia pozwalające na wyrażanie opinii przez organizacje pozarządowe

W przedstawionej poniżej tabeli 2, w dwóch pierwszych kolumnach liczbowych przedstawiono średnie wyniki dotyczące potrzeb organizacji pozarządowych w zakresie stosowania narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii. W kolejnych dwóch kolumnach przedstawiono średnie oceny dotyczące stopnia realizacji tych potrzeb przez władze samorządowe i państwowe.

Tabela 2. Wyniki średnich ocen NGO w zakresie potrzeb stosowania narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii przez NGO oraz zakresu ich zaspokojenia przez władze w Polsce

(skala potrzeby: 4,0-wybitnie potrzebne; 3,0-bardzo potrzebne; 2,0-średnio potrzebne, 1,0-mało potrzebne; 0,0-niepotrzebne; realizacja potrzeb: 4-wybitna, 3-bardzo dobra, 2-średnia, 1-niska, 0-zerowa)

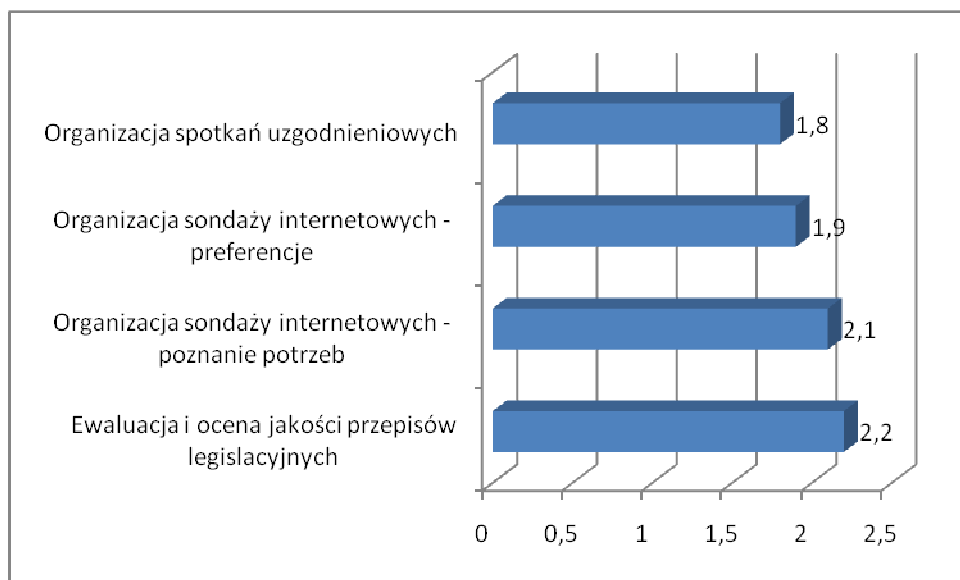
GRUPA II. Narzędzia pozwalające na wyrażenie swojej opinii.	POTRZEBY NGO W ZAKRESIE STOSOWANIA NARZĘDZI OCENA ŚREDNIA		REALIZACJA PRZEZ WŁADZE PUBLICZNE OCENA ŚREDNIA	
	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE
1.Organizacja spotkań uzgodnieniowych, pozwalających na prezentację stanowisk i uzgodnienie, rozwiązań włączonych do aktu prawnego.	3	2,9	1,2	1,2
2. Ewaluacja i ocena jakości przepisów legislacyjnych.	3	3	0,8	0,9
3. Możliwość prezentacji stanowiska na spotkaniu Komisji Sejmowej lub Rady.	2,9	2,9	1,1	1
4. Organizacja sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych.	2,8	2,9	0,9	0,8
5. Organizacja sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb legislacyjnych.	2,8	2,8	0,7	0,7
6. Możliwość udziału w pracach Komisji Sejmowej lub Rady.	2,7	2,7	1,1	1,1
7. Organizacja sondaży telefonicznych.	1,5	1,5	0,5	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

1. Pierwszą, kluczową obserwacją w zakresie narzędzi pozwalających na wyrażenie swoich opinii przez organizacje pozarządowe jest **wyraźna preferencja spotkań grupowych lub uczestnictwa w pracach ciał kolegialnych**. Osobisty udział w spotkaniach przedstawicieli organizacji pozarządowych dominuje nad formami elektronicznymi.
2. **Sondaże internetowe** pozwalające na zbadanie preferencji w zakresie wyboru rozwiązań legislacyjnych oraz zbadanie potrzeb organizacji pozarządowych to druga grupa preferowanych narzędzi. Różnice pomiędzy grupą pierwszą a drugą nie są duże.
3. Trzecia, najmniej preferowana grupa narzędzi dotyczy jednego instrumentu, jakim jest **sondaż telefoniczny**, który nie cieszy się dużym uznaniem.
4. Narzędziem, które było bardzo wysoko ocenione jest **możliwość ewaluacji jakości przepisów legislacyjnych**. Świadczy to o tym, że NGO chcą uczestniczyć w doskonaleniu jakości legislacji.

Na poniższym wykresie 2 przedstawiono największe różnice pomiędzy potrzebami w zakresie narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii przez NGO a stopniem ich zaspokojenia.

Wykres 2. Największe różnice pomiędzy potrzebami w zakresie narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii przez NGO a stopniem ich zaspokojenia – według rodzajów narzędzi (władze samorządowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W odróżnieniu od części pierwszej analizy przekrojowej, dotyczącej potrzeb informacyjnych, w drugim analizowanym zakresie różnice pomiędzy potrzebami a stopniem ich realizacji pokrywają się w dużym stopniu z rankingiem preferencji. Największe różnice dotyczą możliwości skorzystania z narzędzi ewaluacyjnych, sondaży internetowych oraz uczestnictwa w spotkaniach uzgodnieniowych.

3. Uzyskiwanie informacji zwrotnej od władz publicznych przez organizacje pozarządowe

W przedstawionej poniżej tabeli 3, w dwóch pierwszych kolumnach liczbowych przedstawiono średnie wyniki dotyczące potrzeb organizacji pozarządowych w zakresie uzyskiwania informacji zwrotnej od władz publicznych. W kolejnych dwóch kolumnach przedstawiono średnie oceny dotyczące stopnia realizacji tych potrzeb przez władze samorządowe i państwowe.

Tabela 3. Wyniki ocen średnich NGO w zakresie potrzeb uzyskiwania informacji zwrotnej od władz publicznych oraz zakresu ich zaspokojenia przez władze publiczne w Polsce

(skala potrzeby: 4,0-wybitnie potrzebne; 3,0-bardzo potrzebne; 2,0-średnio potrzebne, 1,0-mało potrzebne; 0,0-niepotrzebne; realizacja potrzeb: 4-wybitna, 3-bardzo dobra, 2-średnia, 1-niska, 0-zerowa)

GRUPA III. Oczekiwania w zakresie form uzyskiwania informacji zwrotnej od WŁADZY PUBLICZNEJ lub pomocy	POTRZEBY NGO OCENA ŚREDNIA		REALIZACJA PRZEZ WŁADZE PUBLICZNE OCENA ŚREDNIA	
	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE
1. Publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych.	3,4	3,4	2,5	2,5
2. Reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO).	3,3	3,4	1,9	1,9
3. Informacja o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa lokalnego (może być identyfikowana numerem znanym tylko zainteresowanym).	3	3	1,1	1,2
4. Publikacja w Internecie badań ewaluacyjnych przepisów legislacyjnych.	2,9	3	1	1,1
5. Interaktywne sesje rady lub komisji – bezpośrednia transmisja posiedzeń z udostępnieniem formularza kontaktowego i odpowiedziami na pytania (na bieżąco/pod koniec sesji).	2,3	2,3	0,5	0,7
6. „Czaty” internetowe z przedstawicielami władz publicznych.	2,2	2,1	0,7	0,9
7. Wykorzystanie komunikatorów internetowych przez pracowników samorządu lub władz państwowych do komunikacji tekstowej (np. Gadu-gadu), głosowej, czy wideo (Skype itp.).	2,1	2,1	0,5	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

1. Informacja zwrotna, dotycząca **spraw ważnych dla samych organizacji pozarządowych i reprezentowanych przez nie środowisk**: publikacja listy dotacji czy grantów, reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych czy też informacja o stanie zaawansowania spraw danego interesariusza, to najważniejsze formy informacji zwrotnej oczekiwanej przez organizacje pozarządowe od władz publicznych.

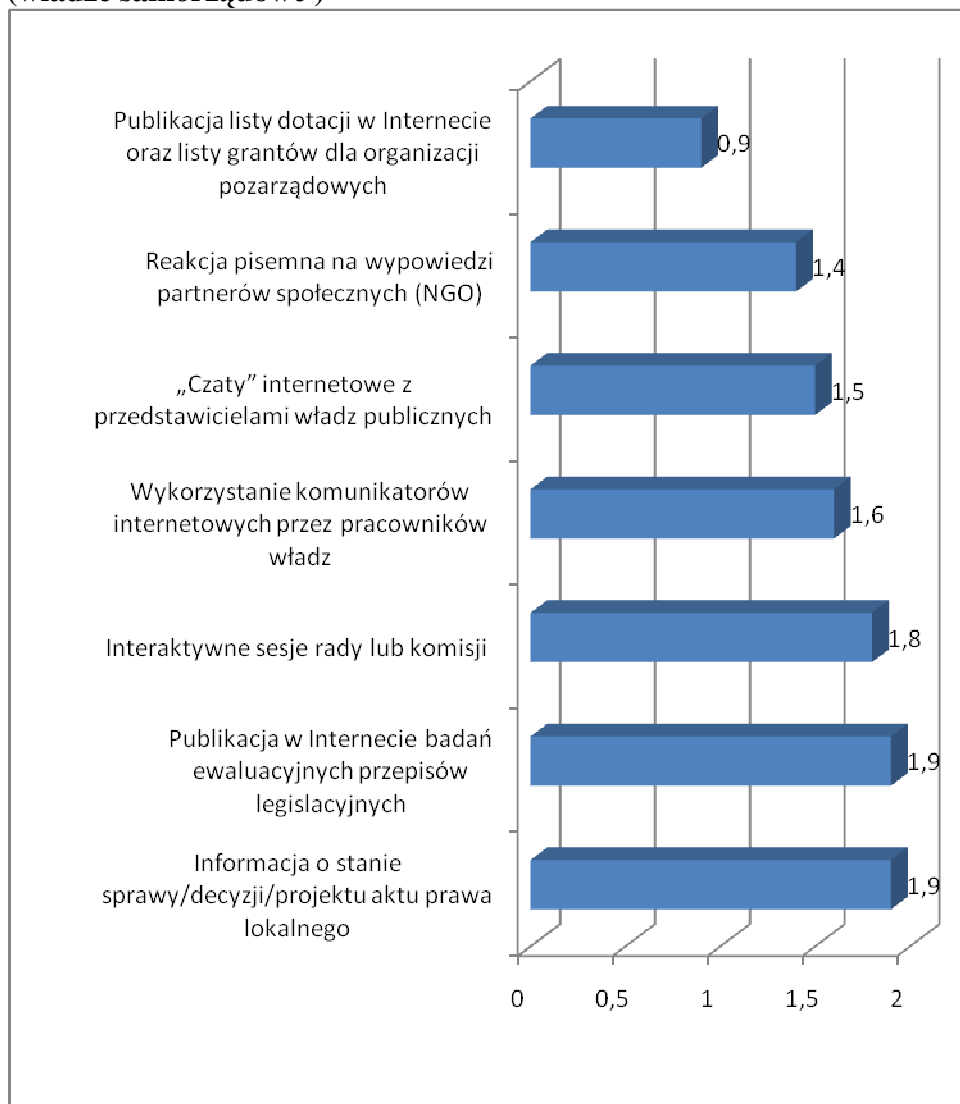
2. Wysoki poziom preferencji dotyczy również publikacji w Internecie wyników ewaluacji legislacji czy decyzji administracyjnych. Świadczy to o tym, że oceny dotyczące spraw publicznych powinny być udostępnione również publicznie. Jak wydaje się organizacje pozarządowe przywiązują **dużą wagę do przejrzystości działania władz publicznych**.

3. W trzeciej kolejności, przy średnim poziomie ocen, **preferowane są formy elektroniczne informacji zwrotnej**: czaty, komunikatory internetowe bądź też interaktywne sesje rady lub komisji z udostępnieniem formularza elektronicznego pytań.

Przedstawiony ranking preferencji form informacji zwrotnej świadczy o tym, że organizacje pozarządowe koncentrują swoje oczekiwania głównie na najbardziej praktycznych formach informacji zwrotnej, których wykorzystanie przez NGO wydaje się oczywiste.

Na poniższym wykresie 3 przedstawiono największe różnice pomiędzy potrzebami w zakresie form uzyskiwania informacji zwrotnej przez NGO a stopniem ich zaspokojenia.

Wykres 3. Największe różnice pomiędzy potrzebami w zakresie form uzyskiwania informacji zwrotnej przez NGO a stopniem ich zaspokojenia – według rodzajów form (władze samorządowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę różnice pomiędzy potrzebami a stopniem ich zaspokojenia, to oprócz najbardziej praktycznych form informacji zwrotnej duże różnice pomiędzy oczekiwaniami a stopniem ich realizacji dotyczą możliwości wykorzystywania nowoczesnych form kontaktu takich jak czaty, komunikatory czy interaktywne sesje rady i komisji. Oznacza to, że pomimo faktu, iż te nowoczesne formy nie stanowią priorytetu w zakresie potrzeb NGO, to organizacje pozarządowe uważają, że obecny sposób przekazywania informacji zwrotnej przez władze publiczne jest nieco zbyt tradycyjny.

4. Formy wywierania skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych

W przedstawionej poniżej tabeli 4, w dwóch pierwszych kolumnach liczbowych przedstawiono średnie wyniki w zakresie potrzeb organizacji pozarządowych w zakresie form wywierania skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych władz publicznych. W kolejnych dwóch kolumnach przedstawiono średnie oceny dotyczące stopnia realizacji tych potrzeb przez władze samorządowe i państwowe.

Tabela 4. Wyniki ocen średnich NGO w zakresie form wywierania skutecznego wpływu na kształt decyzji legislacyjnych i administracyjnych w Polsce

(skala: 4,0-wybitnie potrzebne; 3,0-bardzo potrzebne; 2,0-średnio potrzebne, 1,0-mało potrzebne; 0,0-niepotrzebne; realizacja potrzeb: 4-wybitna, 3-bardzo dobra, 2-średnia, 1-niska, 0-zerowa)

GRUPA IV. Oczekiwania w zakresie form wywierania skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych.	OCZEKIWANIA NGO OCENA ŚREDNIA		REALIZACJA PRZEZ WŁADZE PUBLICZNE OCENA ŚREDNIA	
	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE	SAMORZĄDOWE	PAŃSTWOWE
1. Budowa stałego panelu konsultacyjnego NGO.	3,2	3,3	1	1,1
2. Tworzenie okrągłych stołów przy dyskusjach na trudne tematy.	3	2,9	0,9	1
3. Wspólne grupy robocze.	3	3,1	1,1	1,2
4. Zebrania konsultacyjne.	2,9	2,9	1,4	1,4
5. Wyrażenie pisemnej opinii.	2,9	3	1,5	1,6
6. Bazar pomysłów na rozwiązanie określonych problemów (publikowane w Internecie).	2,9	2,9	0,6	0,5
7. Rady przedsiębiorczości.	2,7	2,6	1,1	1,1
8. „Referendum on-line” i “protest (veto) on-line”.	2,6	2,5	0,6	0,5
9. Rada on-line – wstępne wybór jednego z rozwiązań prezentowanych na interaktywnym posiedzeniu rady lub komisji.	2,2	2,2	0,4	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

1. Organizacje pozarządowe dla uzyskania skutecznego wpływu na kształt decyzji legislacyjnych czy administracyjnych **potrzebują przede wszystkim stałych form współpracy osobistej, głównie w formie spotkań grupowych**. Cztery pierwsze uszeregowane preferencje wskazują na to, że tego typu spotkania są oceniane jako stwarzające możliwości uzyskania rzeczywistego wpływu na kształt decyzji. Jak wydaje się, publiczne zobowiązanie się przedstawicieli władz publicznych do określonych decyzji jest z reguły dotrzymywane i fakt ten jest zauważany przez organizacje pozarządowe.

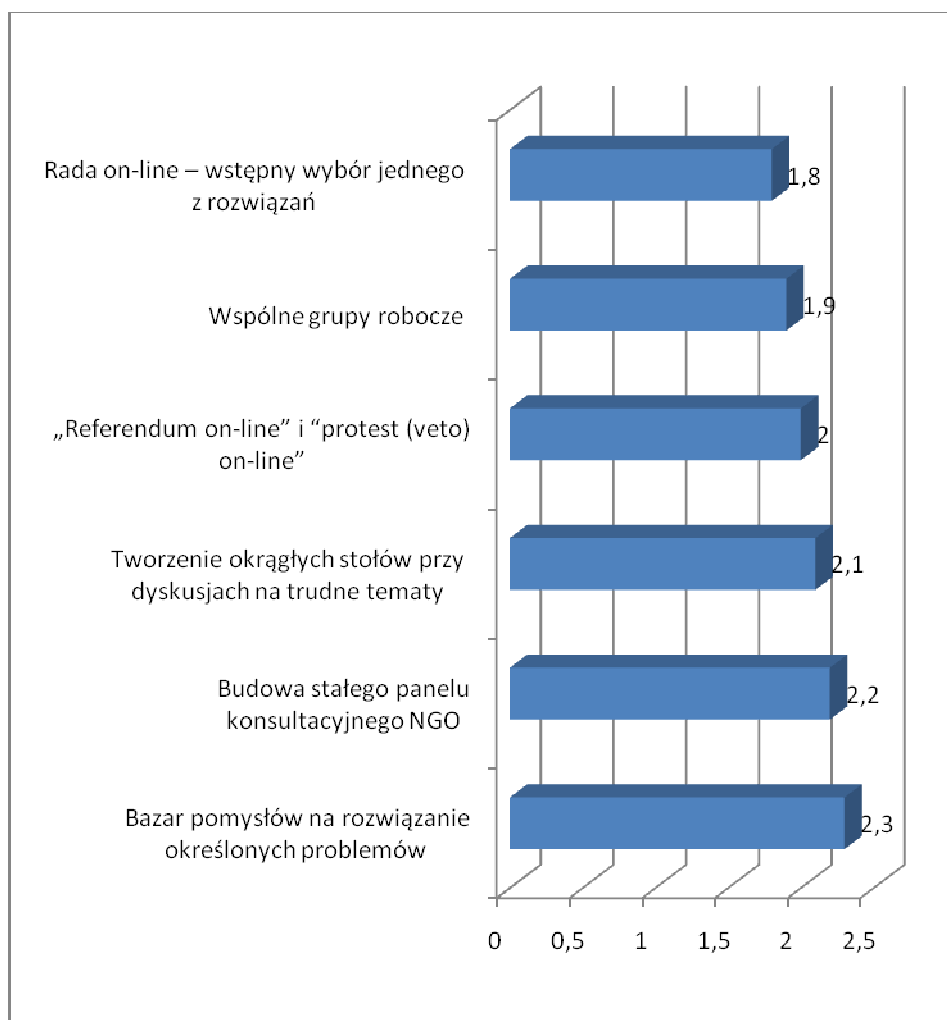
2. Wyrażenie pisemnej opinii jest, w rankingu preferencji form zapewniających największy wpływ na kształt decyzji, na pozycji drugiej, z poziomem preferencji zbliżonym do wysokiego. Świadczy to o tym, że opinie, które zostawiają ślad i muszą podlegać pewnym formalnym rygorom są z reguły **bardziej dokładnie rozpatrywane** przez władze publiczne. Poziom preferencji wynoszący 2,9 można uważać za stosunkowo wysoki.

4. Dużym zainteresowaniem organizacji pozarządowych cieszy się **forma bazaru pomysłów jako kreatywnego narzędzia poszukiwani najlepszego rozwiązania**.

5. Organizacje pozarządowe przywiązują wyższą niż średnią wagę do referendum on-line, które **de facto jest ominięciem roli organizacji pozarządowych, jako koncentratora i wyrażiciela opinii społecznej**. Pomimo tego, że referendum on-line w dużym stopniu eliminuje rolę organizacji pozarządowych jako skoncentrowanych grup formowania opinii – NGO deklarują akceptację tej formy decyzji.

Na poniższym wykresie 4 przedstawiono największe różnice pomiędzy oczekiwaniami w zakresie form wywierania wpływu na kształt decyzji legislacyjnych a stopniem ich zaspokojenia.

Wykres 4. Największe różnice pomiędzy oczekiwaniami w zakresie form wywierania wpływu na kształt decyzji legislacyjnych a stopniem ich zaspokojenia – według rodzajów form (władze samorządowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Analiza różnic, pomiędzy oczekiwaniami w zakresie form wywierania skutecznego wpływu na kształt decyzji władz publicznych, a stopniem ich realizacji wskazuje na to, że wszystkie prezentowane formy charakteryzują się stosunkowo wysokim poziomem deficytu realizacji

przez władze publiczne. Oznacza to, że dążąc do poprawy można wprowadzać poszczególne formy wpływu, wspomniane na wykresie 4 i tym samym oczekiwać dużej poprawy – właśnie ze względu na początkowe duże różnice pomiędzy poziomem potrzeb a stopniem ich zaspokojenia. Jak wydaje się władze publiczne powinny w szczególności usprawniać te aspekty i formy współpracy, które charakteryzują się wysokim poziomem potrzeb oraz dużymi różnicami pomiędzy poziomem potrzeb a stopniem ich zaspokojenia.

5. Podsumowanie

1. Analizując wyniki średnie i przekrojowe w zakresie potrzeb informacyjnych NGO i stopnia ich zaspokojenia przez władze publiczne należy stwierdzić, iż **organizacje pozarządowe przede wszystkim oczekują informacji ważnych dla nich samych i reprezentowanych przez nie środowisk**. Ponadto ważną grupą informacji oczekiwanych przez organizacje pozarządowe są elektronicznie udostępniane dokumenty dotyczące strategii i planów rozwojowych a także lokalnego prawa. Kolejną istotną grupę potrzeb informacyjnych stanowią informacje dotyczące aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad działania, uchwał. Listę najbardziej potrzebnych zakresów informacyjnych uzupełniają informacje dotyczące opinii, ekspertyz i stanowisk innych organizacji, czyli informacje pozwalające zapoznawać się z opiniami formułowanymi przez innych uczestników procesu wpływania na legislację.

2. Układ **preferencji informacyjnych NGO odpowiada specyfice funkcjonowania organizacji pozarządowych** w Polsce i jest stosunkowo łatwy do zaspokojenia przez władze publiczne.

3. Wyniki przekrojowe w zakresie narzędzi pozwalających na wyrażenie swoich opinii przez NGO wskazują, że **wyrażenie preferowane są spotkania grupowe lub uczestnictwo w pracach ciał kolegialnych**. Spotkania oparte na osobistym udziale przedstawicieli organizacji pozarządowych zdecydowanie dominują nad formami elektronicznymi. Z drugiej strony, sondaże internetowe pozwalające na zbadanie preferencji w zakresie wyboru rozwiązań legislacyjnych oraz zbadanie potrzeb organizacji pozarządowych są uważane za nieco mniej ważne ale istotne.

4. W zakresie potrzeb dotyczących **informacji zwrotnej dominują informacje ważne dla samych organizacji pozarządowych i reprezentowanych przez nich środowisk**, a także informacje **zapewniające przejrzystość działania władz publicznych**. W trzeciej kolejności, przy średnim poziomie ocen, preferowane są formy elektroniczne informacji zwrotnej: czaty, komunikatory internetowe bądź też interaktywne sesje rady lub komisji. Ranking preferencji w zakresie form informacji zwrotnej świadczy o tym, że organizacje pozarządowe koncentrują swoje oczekiwania głównie na najbardziej praktycznych formach tej informacji.

5. Dla uzyskania skutecznego wpływu na kształt decyzji legislacyjnych czy administracyjnych NGO potrzebują przede wszystkim **stałych form współpracy osobistej, głównie w formie grupowej**. Wyrażenie **pisemnej opinii** jest, w rankingu preferencji form zapewniających największy wpływ na kształt decyzji, na pozycji drugiej, z poziomem preferencji zbliżonym do wysokiego. Dużym zainteresowaniem organizacji pozarządowych cieszy się forma bazaru pomysłów jako kreatywnego narzędzia poszukiwani najlepszego rozwiązania. Organizacje pozarządowe akceptują również formę referendum on-line, pomimo oczywistego faktu, iż ogranicza ono ich rolę jako reprezentanta środowisk.

Przedstawione powyżej wnioski dają jasne wskazówki dla władz publicznych w zakresie udoskonalenia systemu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Sformułowanie końcowych rekomendacji wymaga jednak spotkań zarówno z przedstawicielami władz, jak i organizacji pozarządowych i wymiany opinii podczas spotkań konsultacyjnych, czyli

zastosowania form, które organizacje pozarządowe preferują. Wskazania przekrojowe można uzupełnić analizą szczegółową, która zawarta jest w części 2, analitycznej.

CZĘŚĆ II. OCZEKIWANIA LEGISLACYJNE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH - WYNIKI ANALITYCZNE

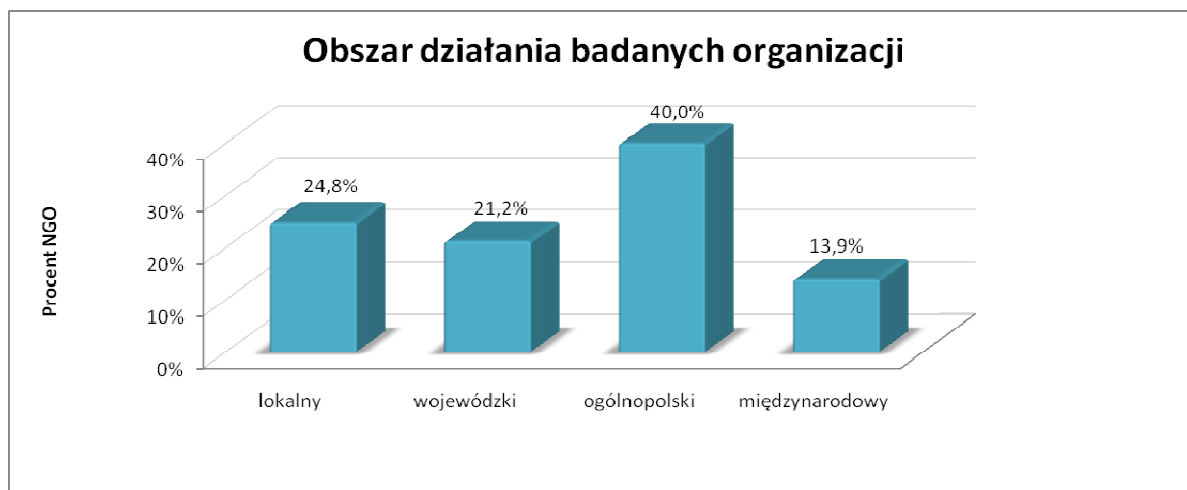
Charakterystyka respondentów

Badanie oczekiwań partnerów społecznych w zakresie konsultacji legislacyjnych w Polsce miało na celu poznanie potrzeb i oczekiwań organizacji pozarządowych (NGO)² w zakresie podniesienia jakości konsultacji społecznych oraz rzecznictwa interesów społecznych i publicznych.

Badanie zostało zrealizowane w marcu i kwietniu 2010 r., ostatecznie objęto nim 165 polskich NGO działających w różnych częściach kraju. Jak widać na wykresie 1, największą grupę wśród nich stanowiły organizacje o zasięgu ogólnopolskim – 40%, prawie 1/4 prowadzi działania lokalnie, nieco ponad 1/5 – działa w regionie, a pozostałe organizacje prowadzą działalność międzynarodową.

Wykres 1. Obszar działania organizacji uczestniczących w badaniu

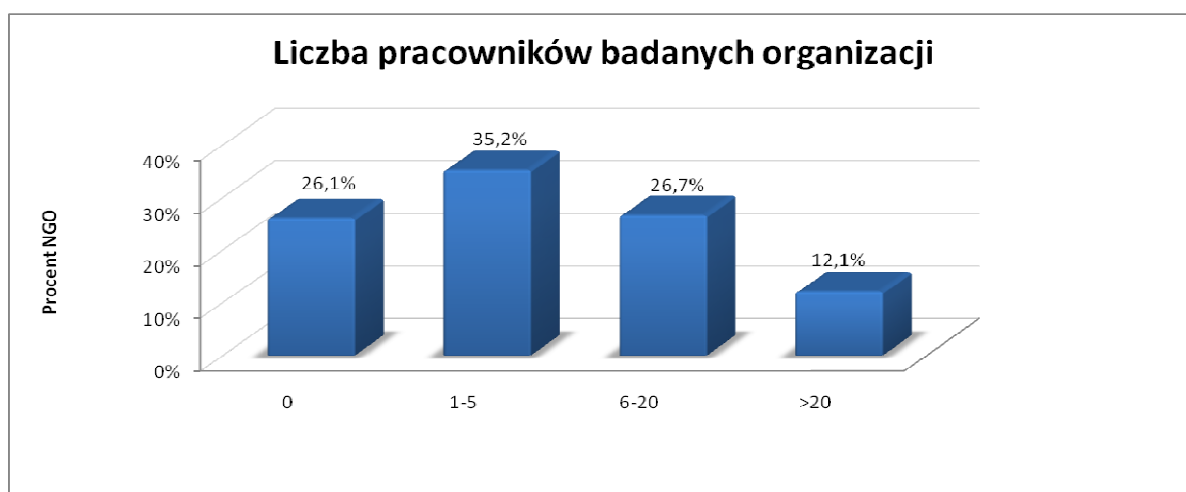
² eng. *non-governmental organization*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jeśli chodzi o wielkość organizacji uczestniczących w badaniu ze względu na liczbę pracowników - 35% NGO to bardzo małe organizacje zatrudniające od jednej do pięciu osób, nieco ponad 26% zatrudnia od sześciu do 20 osób, a 12% - więcej niż 20 pracowników. Co czwarta organizacja uczestnicząca w badaniu nie zatrudnia pracowników. Szczegóły przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Liczba pracowników zatrudnianych przez organizacje uczestniczące w badaniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów prowadzi działalność³ wspierającą rozwój gospodarczy – 38%, 23% działa w sferze nauki, kultury i ekologii, 17% zajmuje się pomocą w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i działalnością wspierającą, a 13% respondentów realizuje działania związane z integracją europejską, wspieraniem wspólnot lokalnych i aktywności społecznej. W badaniu uczestniczyły również NGO zajmujące się sportem, turystyką i wypoczynkiem (3%), działające na rzecz tożsamości i tradycji narodowej oraz rozwoju świadomości obywatelskiej (3%), a także ochrony zdrowia (2%), ochrony praw i bezpieczeństwa publicznego (po 1%).

W sumie przygotowano 44 pytania dla respondentów, które podzielono na cztery grupy:

1. Oczekiwania informacyjne.
2. Narzędzia pozwalające na wyrażenie swojej opinii.
3. Oczekiwania w zakresie uzyskiwania informacji zwrotnej od władz lub pomocy.
4. Oczekiwania w zakresie wywierania skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych wypowiadali się na temat swoich oczekiwań oraz oceniali stan obecny w danym zakresie w odniesieniu do władz samorządowych oraz władz państwowych. W przypadku określania preferencji respondenci mieli do wyboru jedną z pięciu odpowiedzi: wybitnie preferowane, bardzo preferowane, średnio preferowane, mało preferowane, nie preferowane. W przypadku oceny częstotliwości stosowania danej praktyki przez władze samorządowe i państwowe, respondenci mogli udzielić jednej z następujących odpowiedzi: zawsze lub prawie zawsze (80-100%), bardzo często (40-79%), średnio (16-39%), rzadko (6-15%), nigdy lub prawie nigdy (0-5%). W każdym przypadku mogli też odpowiedzieć „nie mam zdania”. Poniżej prezentujemy uzyskane wyniki.

³ Podział na poszczególne rodzaje działalności prowadzone przez organizacje uczestniczące w badaniu oparto na klasyfikacji zastosowanej w bazach NGO na portalu www.ngo.pl, gdzie wyszczególniono następujące obszary działań: 1) przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierającą; 2) ochrona zdrowia; 3) ochrona praw; 4) przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój gospodarczy; 5) nauka, kultura, ekologia; 6) integracja europejska, wspólnoty lokalne, aktywność społeczna; 7) tożsamość, tradycja narodowa; 8) sport, turystyka, wypoczynek; 9) bezpieczeństwo publiczne; 10) inne.

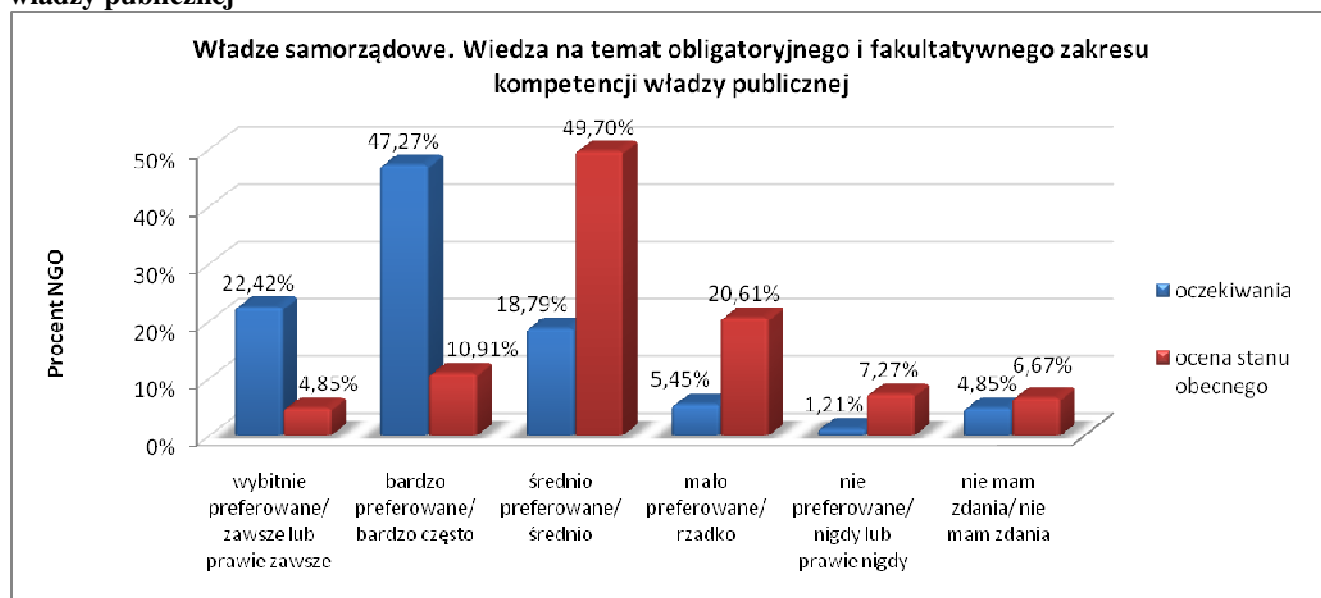
1. Oczekiwania informacyjne

W pierwszym bloku zostały umieszczone pytania dotyczące oczekiwań i oceny stosowanej praktyki władz samorządowych i władz państwowych w zakresie polityki informacyjnej. Pragnęliśmy sprawdzić na ile władze upubliczniają informacje i dane istotne z punktu widzenia partnerów społecznych, a dotyczące tworzenia prawa oraz różnego typu uregulowań, strategii, planów działania czy procedur oraz, jakie są oczekiwania organizacji pozarządowych w tym obszarze.

1.1. Wiedza na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władzy publicznej

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wyrażenie swoich opinii o upublicznianiu wiedzy na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władzy publicznej. Blisko 70% respondentów bardzo i wybitnie preferuje udostępnianie przez władze samorządowe informacji w omawianym zakresie (w tym ponad 22% wybitnie), kolejne prawie 19% uznało informacje o zakresie kompetencji władz samorządowych za średnio oczekiwane. Praktyka władz – w opinii respondentów znacznie mija się z oczekiwaniami organizacji pozarządowych, ponieważ co drugi badany stwierdził, że informacje o zakresie kompetencji władz samorządowych są średnio często upubliczniane, 20% - że rzadko, a ponad 7% - że nigdy lub prawie nigdy. 5-6% respondentów nie miało zdania w tej kwestii. Szczegóły przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie upubliczniania informacji na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władzy publicznej

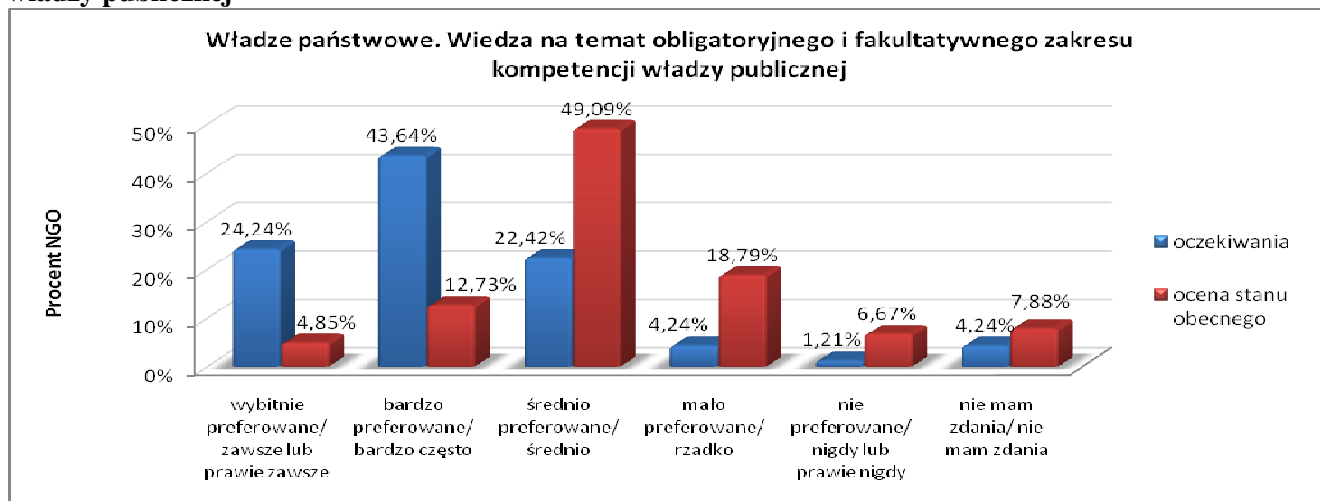

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Odpowiedzi dotyczące władz państwowych były podobne. Przedstawiciele NGO stwierdzili, że informacje o kompetencjach władz są bardzo preferowane. Ocena stosowanej praktyki w sumie jest nieco lepsza, niż w przypadku władz samorządowych, ponieważ prawie 18% respondentów jest zdania, że władze państwowe zawsze lub prawie zawsze podają do wiadomości informacje na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu swoich

kompetencji, podczas gdy nie całe 16% badanych tak samo oceniło władze samorządowe. Dokładny rozkład wskazań przedstawiono na wykresie 4.

Wykres 4. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie upubliczniania informacji na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władzy publicznej

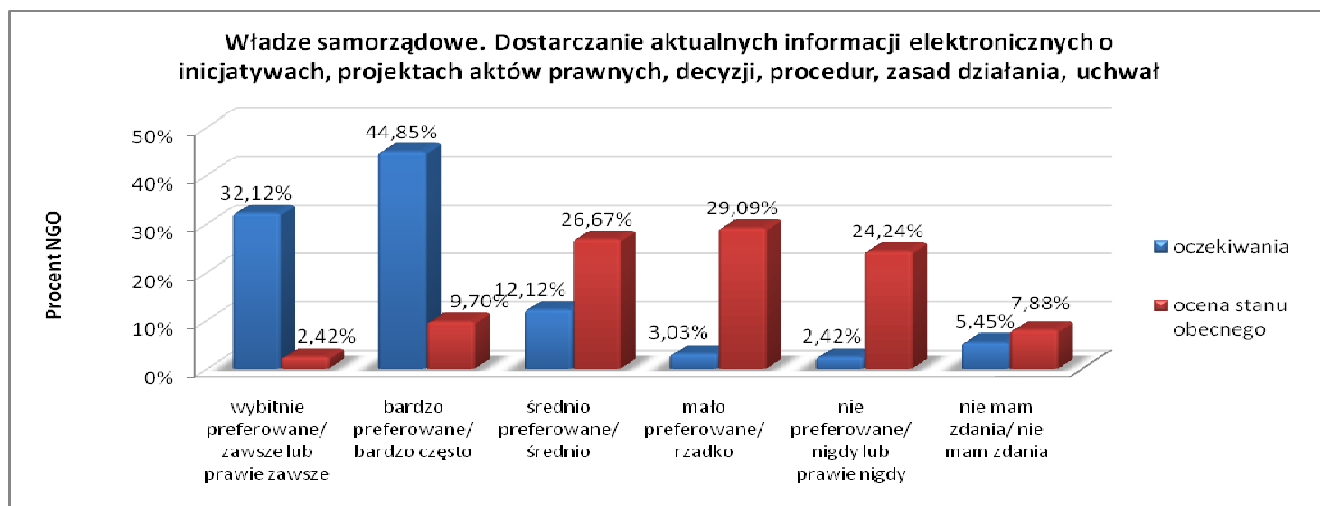
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że organizacje pozarządowe bardzo oczekują łatwego dostępu do informacji na temat obligatoryjnego i fakultatywnego zakresu kompetencji władz samorządowych i państwowych. Oceniono, że władze w niezadowalającym stopniu upubliczniają te informacje, chociaż władze państwowe wypełniają to zadanie nieco lepiej niż władze samorządowe.

1.2. Dostarczanie aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad działania, uchwał

W ocenie respondentów zapotrzebowanie na aktualne informacje elektroniczne o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzjach, procedurach, zasadach działania czy uchwałach jest jeszcze większe niż zapotrzebowanie na informacje o kompetencjach władz. Na wykresie 5 widać, że 77% badanych w ogromnym stopniu oczekuje aktualnych informacji od władz samorządowych, które według 29% badanych rzadko i według ponad 24% nigdy lub prawie nigdy nie udostępniają elektronicznych informacji o aktualnych inicjatywach.

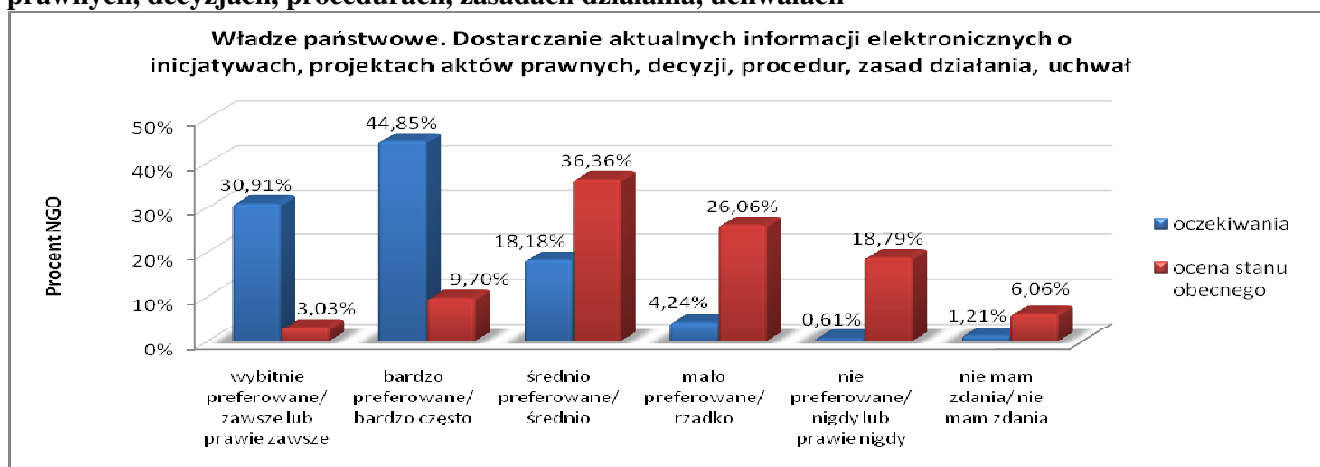
Wykres 5. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie dostarczania aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzjach, procedurach, zasadach działania, uchwałach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie respondenci ocenili władze państwowe, chociaż wysokie preferencje co do wglądu w elektroniczne informacje o aktualnych inicjatywach władz państwowych zgłosiło o 1,5% mniej respondentów niż w przypadku władz samorządowych. Można też wywnioskować, że według respondentów władze publiczne częściej podają informacje o aktualnych inicjatywach niż władze samorządowe, co widać na wykresie 6.

Wykres 6. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie dostarczania aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzjach, procedurach, zasadach działania, uchwałach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

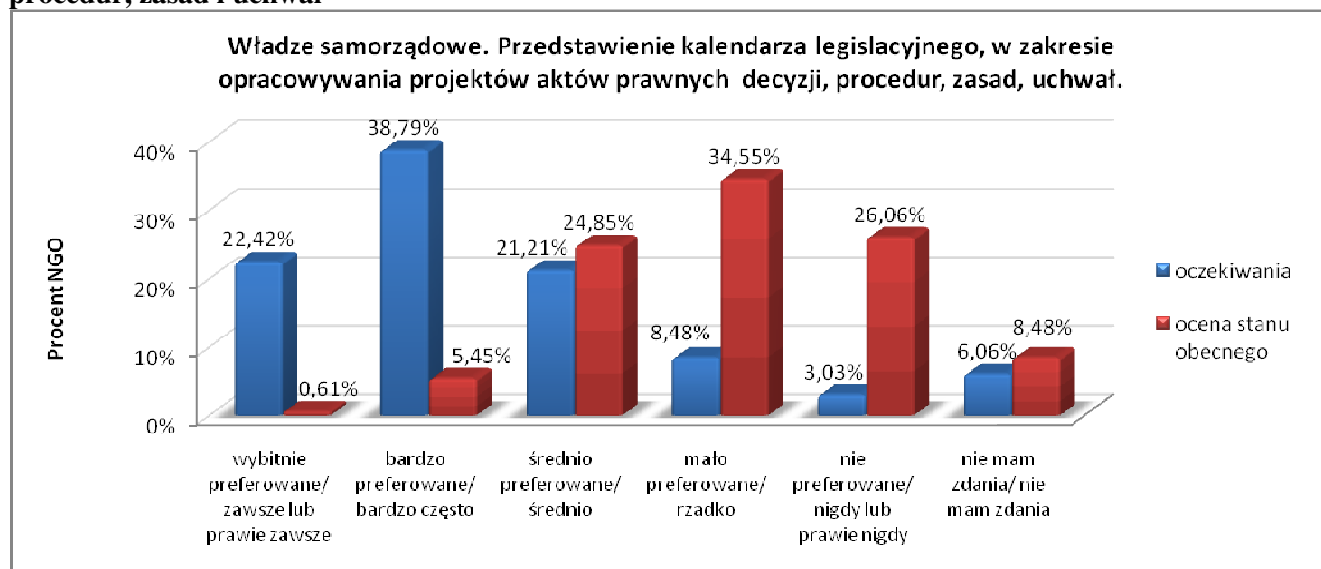
Brak zdania w kwestii dostarczania aktualnych informacji elektronicznych o inicjatywach, projektach aktów prawnych, decyzjach, procedurach, zasadach działania, uchwałach kilku procent badanych (5-8% przy ocenie władz samorządowych i 1-6% w przypadku władz państwowych) może świadczyć o braku zainteresowania organizacji pozarządowych takimi informacjami, co dziwi, ale może także oznaczać brak świadomości, że organizacje reprezentujące pewne grupy społeczne czy działające na rzecz określonych idei powinny oczekiwać od władz takich dokumentów oraz powinny orientować się na ile władze wywiązują się z obowiązków informacyjnych w omawianym zakresie. Wydaje się, że prawidłowe zaplanowanie działań NGO, a także ich skuteczność wymaga dobrej znajomości inicjatyw, projektów aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad działania czy uchwał, jednak jak widać – nie dla wszystkich uczestniczących w badaniu organizacji jest to istotne.

1.3. Przedstawienie kalendarza legislacyjnego w zakresie opracowywania projektów aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad, uchwał

Znajomość kalendarza legislacyjnego w zakresie opracowywania projektów aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad czy uchwał jest bardzo istotna dla zaplanowania działań związanych z rzecznictwem interesów i zabieganiem przez organizacje pozarządowe o korzystne dla reprezentowanych przez nie grup rozwiązania. Przedstawianie informacji w tym zakresie przez władze samorządowe i państwowe było kolejnym zagadnieniem poddanym pod ocenę.

Jak pokazuje wykres 7, ponad 60% respondentów bardzo preferuje dostęp do kalendarza legislacyjnego władz samorządowych, co piąty badany średnio oczekuje informacji na ten temat, kolejne 11% właściwie nie oczekuje takich informacji, a 6% respondentów nie miało zdania na ten temat. Co trzeci przedstawiciel NGO uznał, że władze samorządowe rzadko upubliczniają kalendarz legislacyjny, co czwarty stwierdził wręcz, że nigdy lub prawie nigdy. Ponad 8% badanych nie miało zdania w kwestii przedstawiania kalendarza legislacyjnego władz samorządowych. Przedstawione wyniki mogą niepokoić w kontekście dostępu organizacji pozarządowych do istotnych informacji.

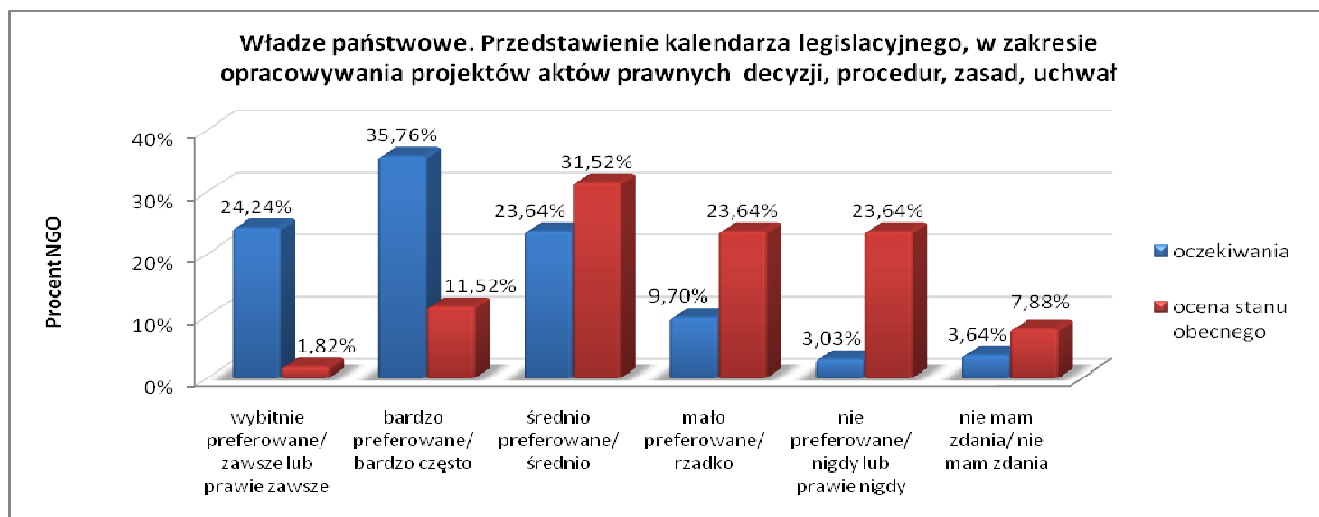
Wykres 7. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego dotyczącego przedstawiania kalendarza legislacyjnego w zakresie opracowywania aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad i uchwał

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oczekiwania w stosunku do władz państwowych są zbliżone, ale władze państwowe zostały ocenione nieco lepiej niż władze samorządowe w zakresie przedstawiania kalendarza legislacyjnego. Na wykresie 8 widać, że w ocenie ponad 13% respondentów władze publiczne często lub bardzo często publikują kalendarz legislacyjny, a jedynie w opinii 6% uczestniczących w badaniu z taką częstotliwością robią to władze samorządowe.

Wykres 8. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego dotyczącego przedstawiania kalendarza legislacyjnego w zakresie opracowywania aktów prawnych, decyzji, procedur, zasad i uchwał

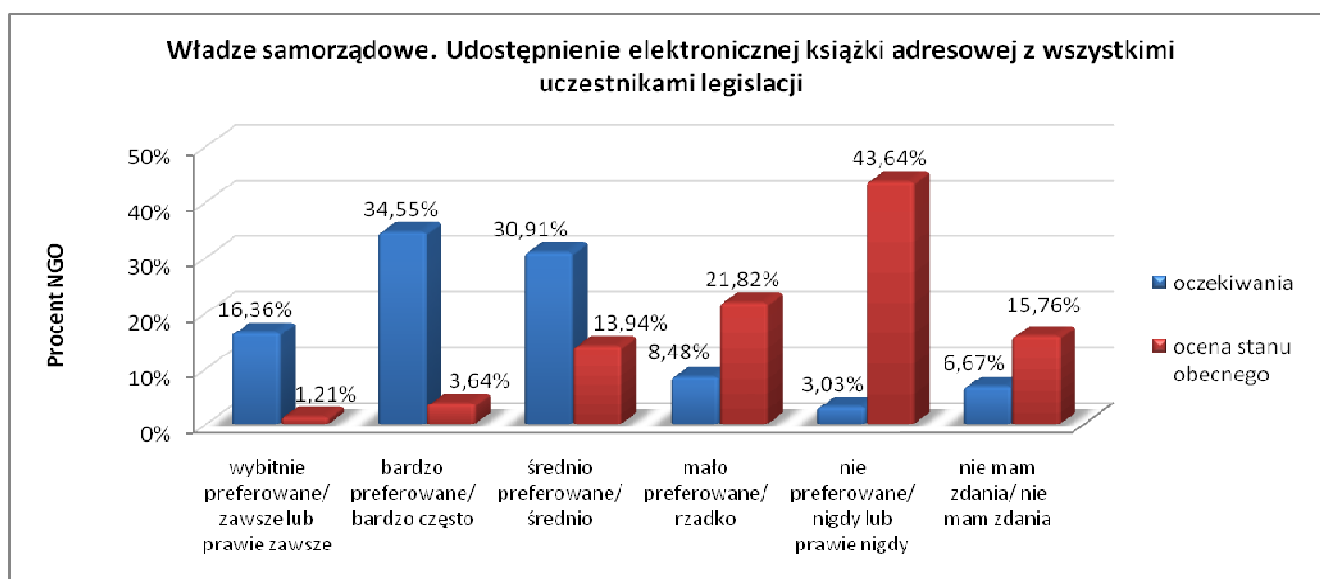

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.4. Udostępnienie elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji

Dostęp do wszystkich osób oraz instytucji uczestniczących w procesie legislacyjnym, podobnie, jak kalendarz legislacyjny, powinien być bardzo istotny w działalności organizacji pozarządowych. Często sukces można osiągnąć dzięki przekonaniu do własnych racji osób mających wpływ na legislację. Respondenci bardzo potrzebują pełnych namiarów do uczestników legislacji – zapewnianych zarówno przez władze samorządowe, jak i władze państwowe. 51% zdecydowanie oczekuje takich danych od władz samorządowych (widać to na wykresie 9) i 54% - od władz państwowych (co przedstawia wykres 10). Co trzeci badany średnio preferuje dostęp do elektronicznej książki adresowej uczestników legislacji. Jeśli chodzi o ocenę stosowania tej praktyki przez władze samorządowe, niemal 44% przedstawicieli NGO uznało, że nigdy lub prawie nigdy władze nie udostępniają tego typu danych, a kolejne prawie 22% - że rzadko. Jest to dosyć niepokojąca obserwacja, ponieważ może wskazywać na brak przejrzystości w procesie tworzenia uregulowań.

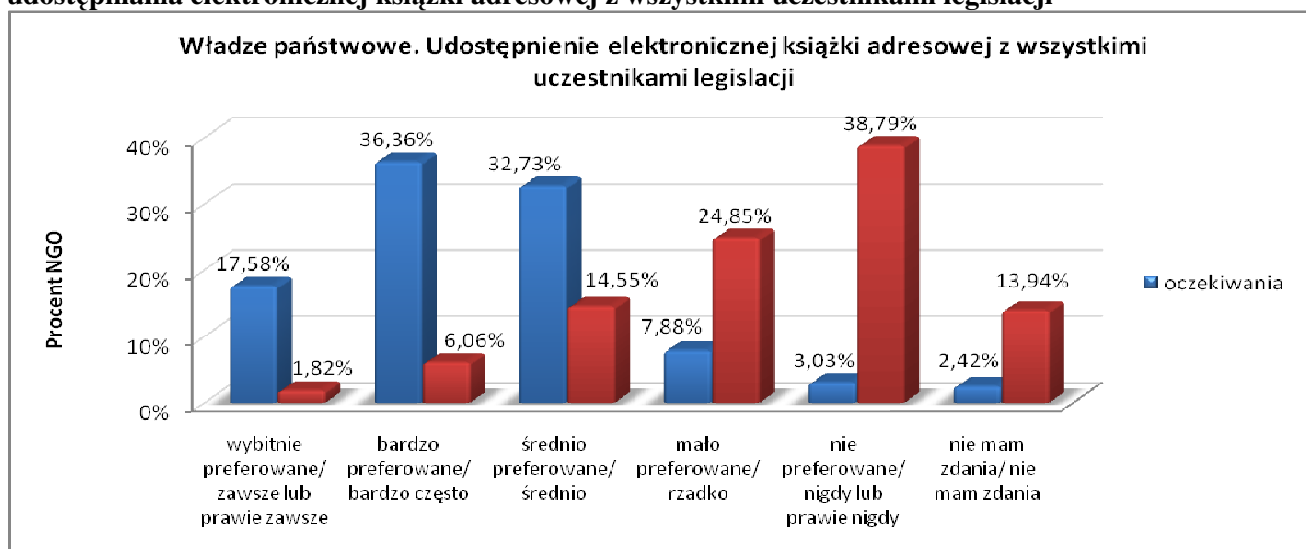
Wykres 9. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 10 widać, że zdaniem niemal 64% respondentów władze państwowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie udostępniają namiarów na uczestników legislacji w formie elektronicznej. W tym zakresie władze samorządowe wypadły nieco gorzej, ponieważ 1,5% więcej osób uczestniczących w badaniu w ten sposób oceniło praktykę stosowaną przez samorządy. Częstotliwość udostępniania danych przez władze państwowe również oceniono trochę lepiej – prawie 8% wskazało, że robią to zawsze, prawie zawsze i często, a niecałe 5% w ten sposób oceniło postępowanie władz samorządowych (co pokazano na wykresie 9).

Wykres 10. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Uwagę zwracają stosunkowo duże grupy przedstawicieli organizacji pozarządowych (prawie 16% przy ocenie władz samorządowych i niemal 14% przy ocenie władz państwowych), którzy nie mieli zdania w kwestii udostępniania w praktyce elektronicznej książki adresowej uczestników legislacji. Może to wskazywać na prowadzenie działalności przez część organizacji w oderwaniu od procesów legislacyjnych zachodzących na różnych szczeblach władzy i braku potrzeby wpływania na legislację, a co za tym idzie – braku potrzeby łatwego

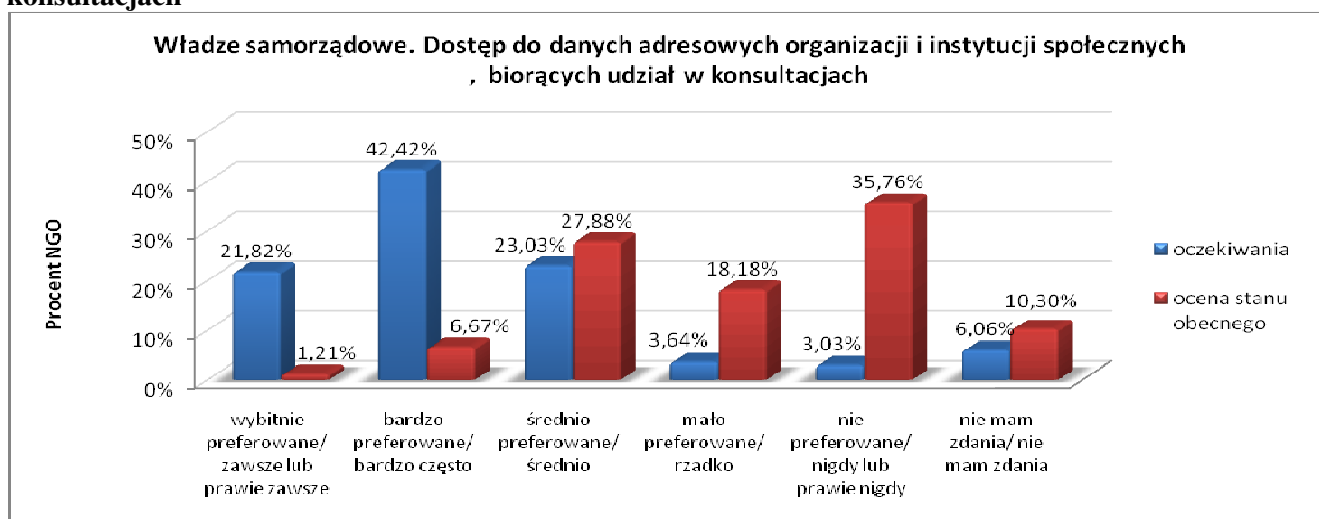
dotarcia do osób uczestniczących w legislacji, również potencjalnych sprzymierzeńców wśród innych NGO.

1.5. Dostęp do danych adresowych organizacji i instytucji społecznych, biorących udział w konsultacjach

Pomyślne forsowanie preferowanych przez NGO rozwiązań legislacyjnych w dużym stopniu zależy od siły nacisku partnerów społecznych w trakcie konsultacji organizowanych przez legislatorów. Dlatego istotne jest tworzenie koalicji organizacji pozarządowych, aby zwiększać moc argumentów prezentowanych w trakcie konsultacji.

Wykres 11 przedstawia oczekiwania wobec władz samorządowych i ocenę stanu obecnego w kwestii udostępniania danych adresowych organizacji i instytucji społecznych biorących udział w konsultacjach. Widać, że zapotrzebowanie na tego typu informacje jest bardzo duże (64% wskazań „wybitnie i bardzo preferowane”), co czwarty-piąty respondent średnio preferuje dostęp do danych adresowych organizacji oraz instytucji społecznych uczestniczących w konsultacjach, a ponad 6% badanych właściwie nie oczekuje dostępu do tych informacji. Praktyka władz samorządowych w omawianym zakresie została oceniona nienajlepiej – według niemal 36% respondentów nigdy lub prawie nigdy nie udostępniają danych adresowych organizacji i instytucji społecznych - uczestników konsultacji, a w opinii 18% - rzadko. Jedynie prawie 8% uczestników badania było zdania, że władze samorządowe bardzo często, zawsze lub prawie zawsze upubliczniają takie dane.

Wykres 11. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania danych adresowych organizacji i instytucji społecznych biorących udział w konsultacjach

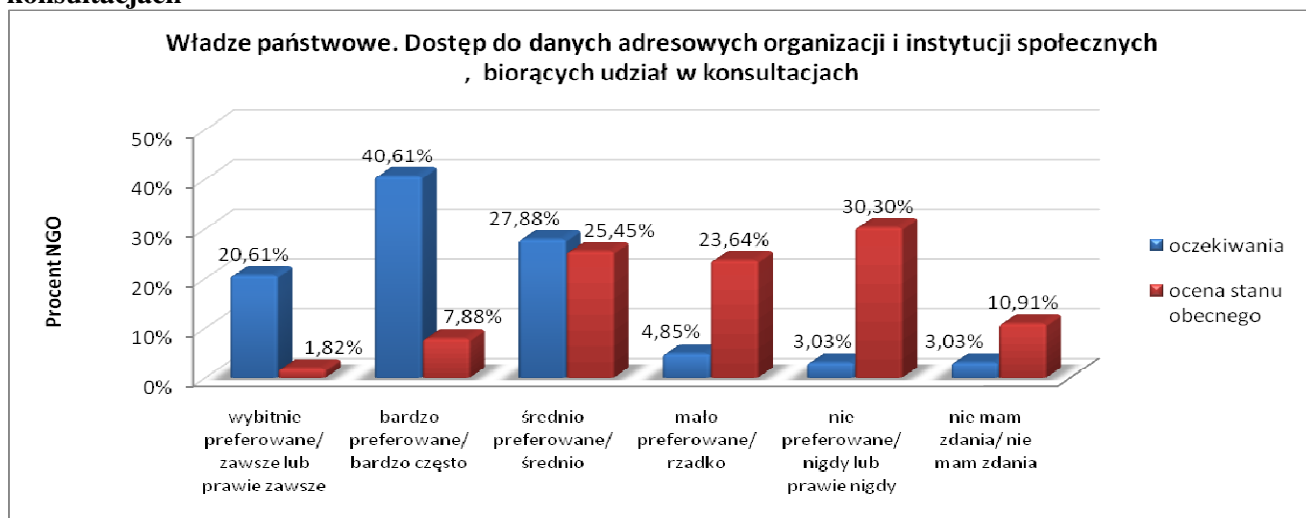

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oczekiwania wobec władz państwowych i ocenę stanu obecnego w kwestii udostępniania danych adresowych organizacji i instytucji społecznych biorących udział w konsultacjach pokazuje wykres 12. Wyniki uzyskane w tej części badania są bardzo podobne do odpowiedzi w odniesieniu do oczekiwań i ocen władz samorządowych. Pewne zdziwienie mogą budzić 10-11% grupy respondentów pokazane zarówno na wykresie 11, jak i 12, którzy nie mieli zdania na temat praktyki władz w zakresie udostępniania danych adresowych organizacji i instytucji społecznych biorących udział w konsultacjach społecznych. Może to świadczyć o

wykluczeniu tych organizacji z konsultacji, albo też o braku wiedzy, że tworzenie koalicji jest korzystne w osiąganiu celów lub może również oznaczać, że wiedzę na ten temat czerpią z innych źródeł.

Wykres 12. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania danych adresowych organizacji i instytucji społecznych biorących udział w konsultacjach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

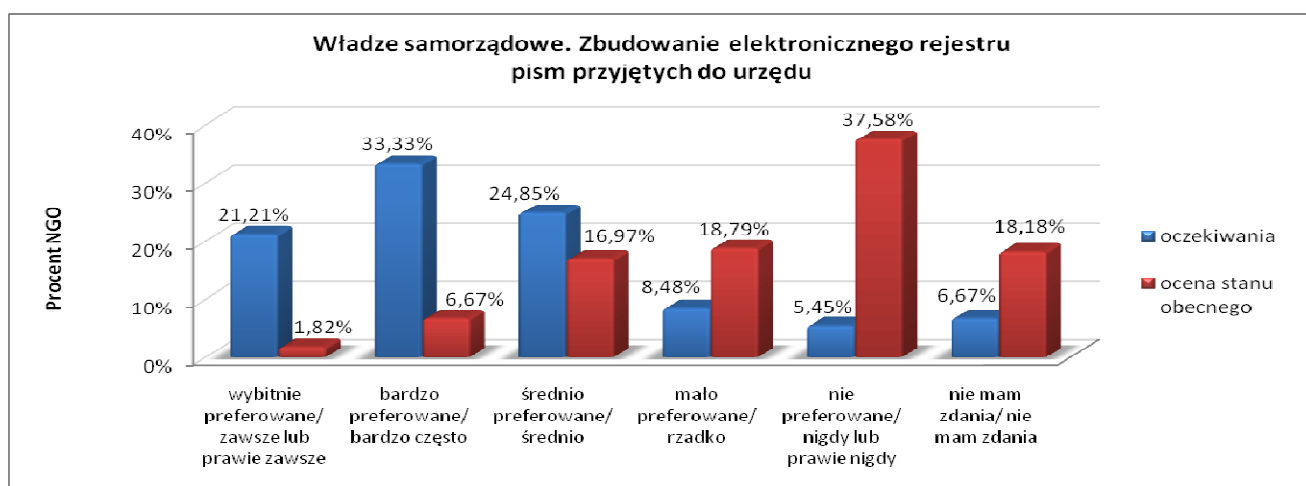
1.6. Zbudowanie elektronicznego rejestru pism przyjętych do urzędu

W działalności organizacji pozarządowych pomocny może być dostęp do rejestru pism przyjętych do urzędu – na różnych poziomach władzy. Dzięki temu można sprawdzić, jakie osoby czy organizacje i w jakich sprawach kontaktowały się na drodze oficjalnej z danym urzędem. Zidentyfikowanie instytucji lub osób zainteresowanych podobnymi zagadnieniem pozwala na zorganizowanie partnerstwa bądź innego ciała działającego dla wzmocnienia siły nacisku w kontaktach z władzą publiczną.

Jak widać na wykresie 13, elektroniczny rejestr pism przyjętych do urzędu prowadzony przez władze samorządowe jest bardzo oczekiwany przez 53% respondentów, co czwarty badany średnio potrzebuje tego typu informacji, a właściwie nie potrzebuje około 14% przedstawicieli organizacji pozarządowych uczestniczących w badaniu. Z drugiej strony według ponad 37% uczestników badania władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy i według niemal 19% rzadko – tworzą rejestry pism przyjętych do urzędu. Przeciwnie zdanie zaprezentowało 8,5% respondentów.

Opinie dotyczące władz państwowych zaprezentowano na wykresie 14.

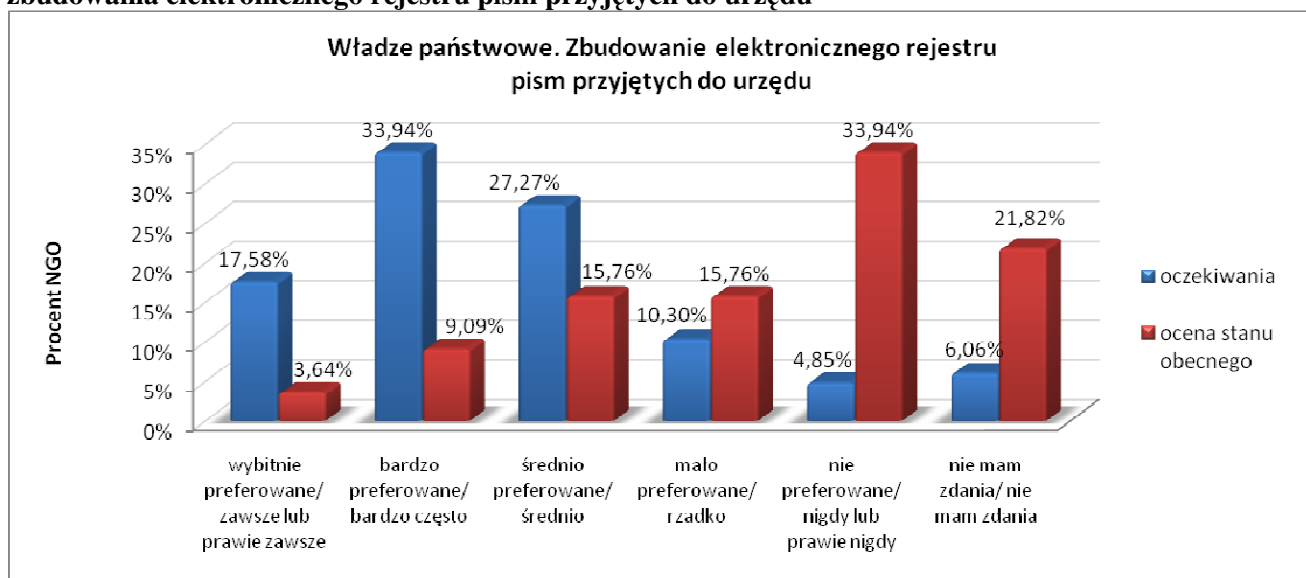
Wykres 13. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie zbudowania elektronicznego rejestru pism przyjętych do urzędu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci bardzo podobnie w porównaniu do władz samorządowych ocenili zarówno stan obecny, jak i swoje oczekiwania wobec władz państwowych. W omawianym zakresie nieco lepiej wypadają władze państwowe – według ponad 12% ankietowanych (czyli więcej o około 4% niż w przypadku władz samorządowych) bardzo często, zawsze i prawie zawsze budują elektroniczne rejestry pism przyjętych do urzędu. Mniejsza grupa w porównaniu z oceną władz samorządowych (prawie połowa badanych wobec 56,4%) uznała, że władze państwowe nigdy, prawie nigdy lub rzadko tworzą takie rejestry. Szczegóły przedstawia wykres 14.

Wykres 14. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie zbudowania elektronicznego rejestru pism przyjętych do urzędu

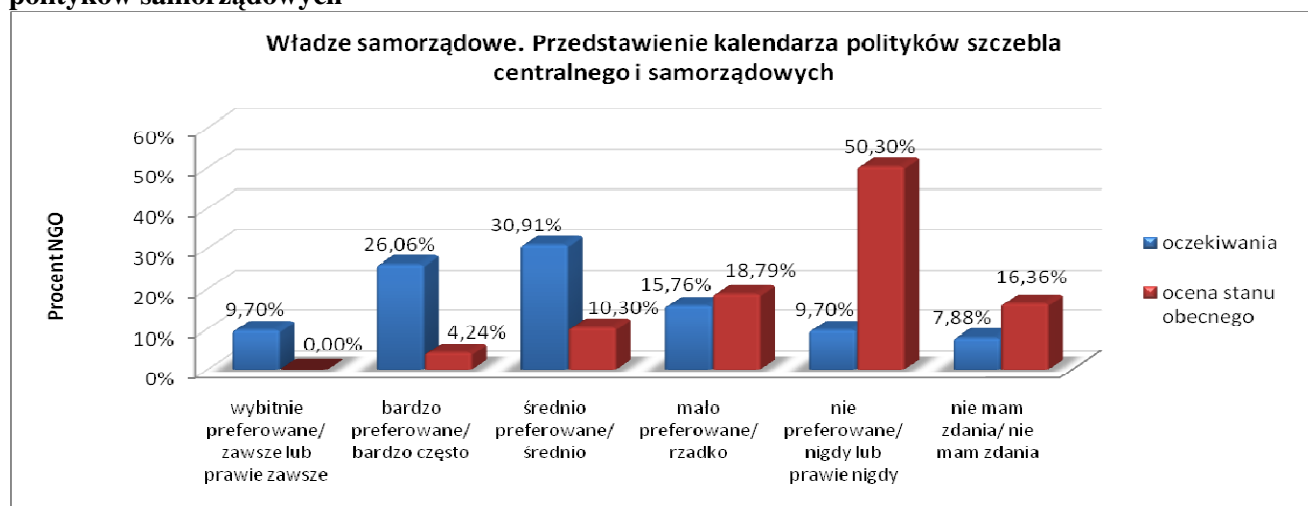
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Porównując odpowiedzi uzyskane w omawianym pytaniu z wcześniej prezentowanymi, uderza wysoki odsetek respondentów (18-22%), którzy nie mieli zdania w sprawie praktyk stosowanych przez władze publiczne w zakresie tworzenia elektronicznych rejestrów pism przyjętych do urzędu. Być może wskazuje to na brak świadomości, że w ogóle coś takiego władze mogą robić, ale może też oznaczać, że organizacje pozarządowe nie korzystają z tego użytecznego narzędzia.

1.7. Przedstawienie kalendarza polityków szczebla centralnego i samorządowych

Kolejne pytanie w grupie zagadnień dotyczących polityki informacyjnej władz publicznych odnosiło się do upubliczniania kalendarza polityków. Z wypowiedzi uzyskanych od respondentów wynika, że jest to mało popularne narzędzie informowania społeczeństwa o działalności polityków. Po pierwsze według połowy ankietowanych politycy samorządowi nigdy lub prawie nigdy nie przedstawiają swojego kalendarza, około 19% badanych stwierdziło, że zdarza się to rzadko, a co dziesiąty – że średnio często. Jedynie 4% badanych odpowiedziało, że politycy samorządowi bardzo często przedstawiają swój kalendarz. Z drugiej strony oczekiwania przedstawicieli NGO w tym zakresie nie są zbyt wygórowane w stosunku do wcześniej prezentowanych preferencji – około 36% respondentów uważa, że kalendarze polityków szczebla samorządowego byłyby wybitnie i bardzo preferowane. Dokładne odpowiedzi widać na wykresie 15.

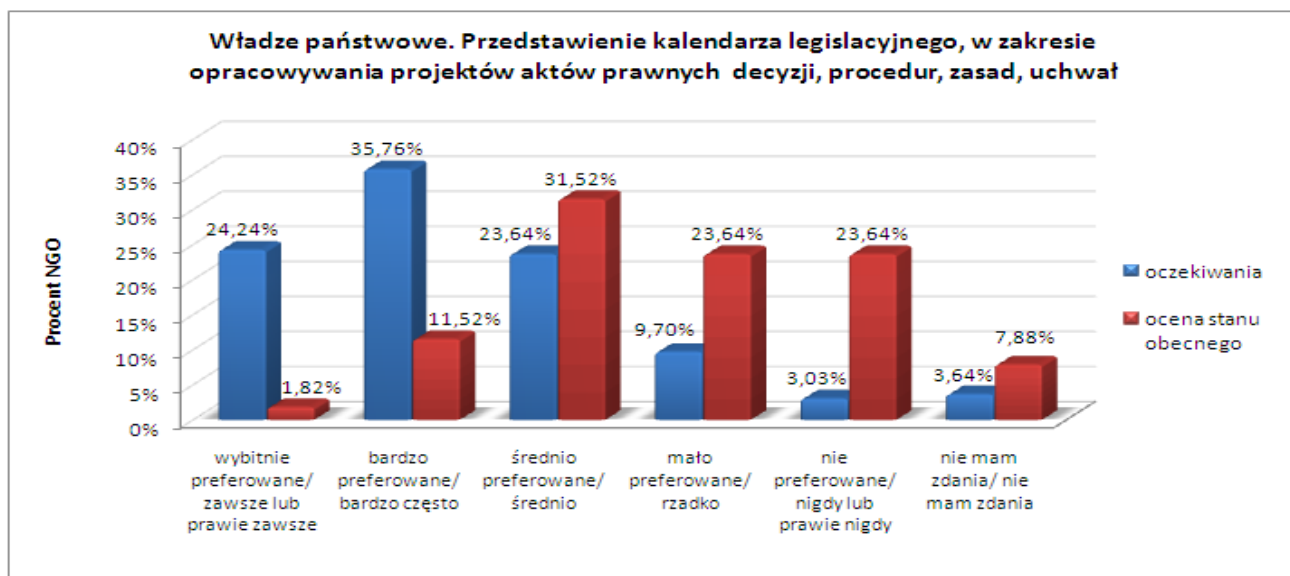
Wykres 15. Oczekiwania i ocena stanu obecnego w zakresie przedstawiania kalendarza polityków samorządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 16 przedstawia opinie respondentów odnoszące się do polityków szczebla centralnego. Wynika z nich, że ich kalendarze są przedstawiane tylko trochę częściej, niż to ma miejsce w przypadku polityków samorządowych, ale też przedstawiciele NGO w nieco mniejszym stopniu preferują informacje o kalendarzach polityków szczebla centralnego niż samorządowego.

Wykres 16. Oczekiwania i ocena stanu obecnego w zakresie przedstawiania kalendarza polityków szczebla centralnego

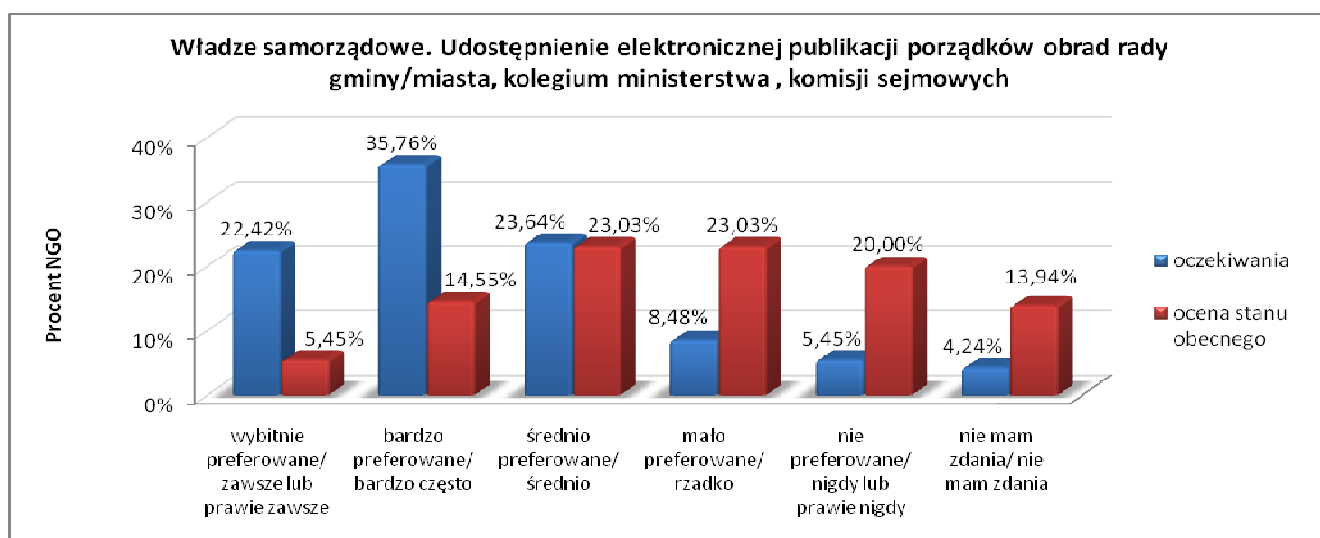
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analizując uzyskane wypowiedzi można odnieść wrażenie, że część organizacji pozarządowych (7-19%) nie interesuje się działalnością polityków. Wskazują na to odsetki osób, które nie miały zdania zarówno w kwestii własnych preferencji, jak i praktyki przedstawiania kalendarza polityków. Może to świadczyć o braku świadomości, że dotarcie do właściwych polityków z własnymi argumentami, a nawet wzajemne poznanie się bardzo ułatwia znalezienie płaszczyzny współpracy i porozumienia pomiędzy władzą publiczną i partnerami społecznymi.

1.8. Udostępnienie elektronicznej publikacji porządków obrad rady gminy/miasta, kolegium ministerstwa, komisji sejmowych

Partycypowanie przez NGO w procesach legislacyjnych czy podejmowaniu różnego rodzaju decyzji przez władze publiczne bardzo często odbywa się poprzez uczestnictwo w obradach rady gminy czy miasta albo posiedzeniach kolegium ministerstw czy komisji sejmowych. Wykres 17 prezentuje oczekiwania wobec władz samorządowych i ocenę ich praktyki w zakresie publikacji w Internecie porządków obrad rady gminy/ miasta. Widać, że większość respondentów docenia potrzebę dostępu do tego typu informacji, ponieważ ponad 22% wybitnie preferuje, a kolejne ponad 35% bardzo preferuje wgląd za pośrednictwem Internetu w porządek obrad rady gminy. Co czwarty ankietowany średnio preferuje informacje na temat porządku obrad, a 14% mało lub w ogóle nie oczekuje takich danych. Z zebranych odpowiedzi wynika również, że według co czwartego respondenta władze samorządowe bardzo często, zawsze lub prawie zawsze publikują w Internecie porządek obrad rady gminy/ miasta, kolejne 23% - uznało, że zdarza się to średnio często, ale duża grupa (około 43%) była zdania, że władze samorządowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie publikują takich informacji. Do zastanowienia się nad stosowanymi przez NGO formami wpływania na decyzje może skłaniać niemal 14% grupa osób, które nie miały zdania czy władze samorządowe faktycznie udostępniają w formie elektronicznej porządku obrad rady gminy/ miasta.

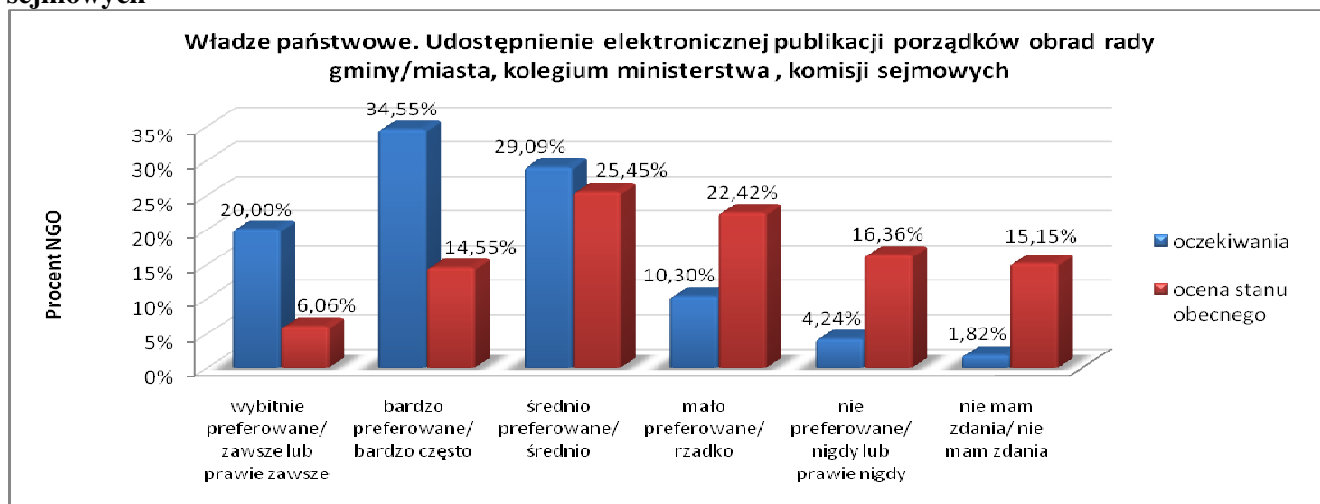
Wykres 17. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania elektronicznej publikacji porządków obrad rady gminy/miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oczekiwania przedstawicieli NGO wobec władz państwowych zostały zaprezentowane na wykresie 18. Preferencje w zakresie elektronicznych publikacji porządków obrad kolegium ministerstw i komisji sejmowych są podobne, jak w przypadku oczekiwań odnośnie porządków obrad rad gmin i miast. Nieco większa grupa ankietowanych wyraziła średnie zainteresowanie informacjami, o które zapytano – 29% w stosunku do niespełna 24%. Według respondentów częstotliwość udostępniania w Internecie przez władze państwowe porządków obrad kolegium ministerstw i komisji sejmowych jest bardzo podobna do praktyki władz samorządowych.

Wykres 18. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania elektronicznej publikacji porządków obrad kolegium ministerstwa i komisji sejmowych

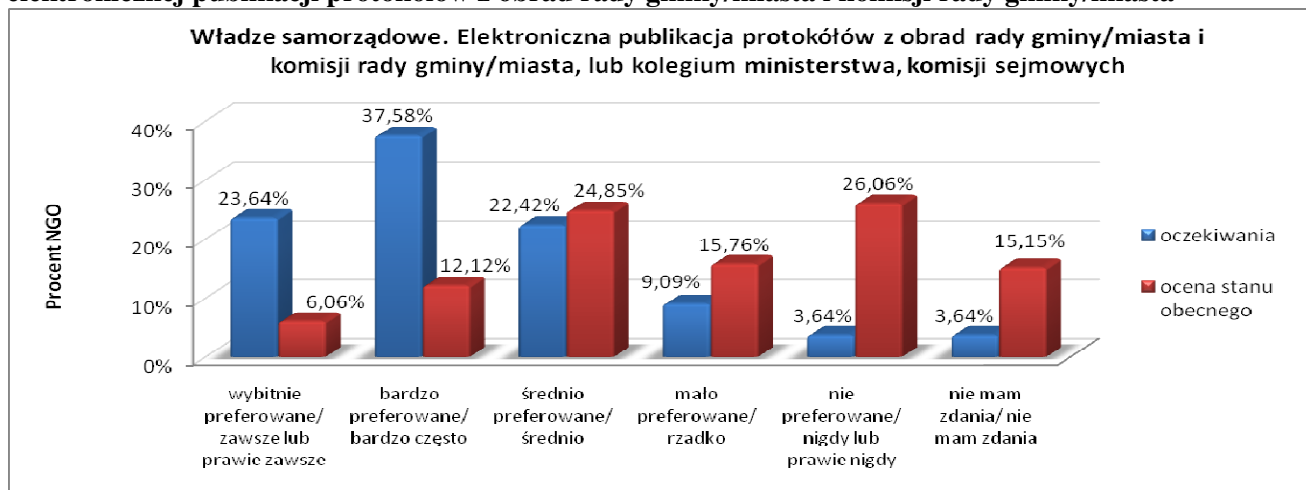
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.9. Elektroniczna publikacja protokołów z obrad rady gminy/miasta i komisji rady gminy/miasta lub kolegium ministerstwa, komisji sejmowych

Następne wypowiedzi przedstawicieli organizacji pozarządowych oznaczają, że w jeszcze większym stopniu niż elektronicznej publikacji porządków obrad rady gminy i miasta

oczekują oni od władz samorządowych publikacji protokołów z obrad rady gminy/ miasta. Na wykresie 19 widać, że wybitnie i bardzo preferuje tego typu dokumenty ponad 61% ankietowanych. Co czwarty-piąty respondent preferuje publikowanie protokołów w średnim stopniu, a ponad 12% właściwie nie preferuje ich. Praktyka władz samorządowych w omawianym obszarze różni się z oczekiwaniami NGO, ponieważ jedynie 18% badanych było zdania, że protokoły z obrad rady gminy/ miasta publikowane są zawsze, prawie zawsze lub bardzo często, co czwarty badany stwierdził, że – średnio często, a rzadko lub nigdy czy prawie nigdy niemal 42%. 15% uczestników badania oznajmiło, że nie ma zdania w tej kwestii, co może dziwić.

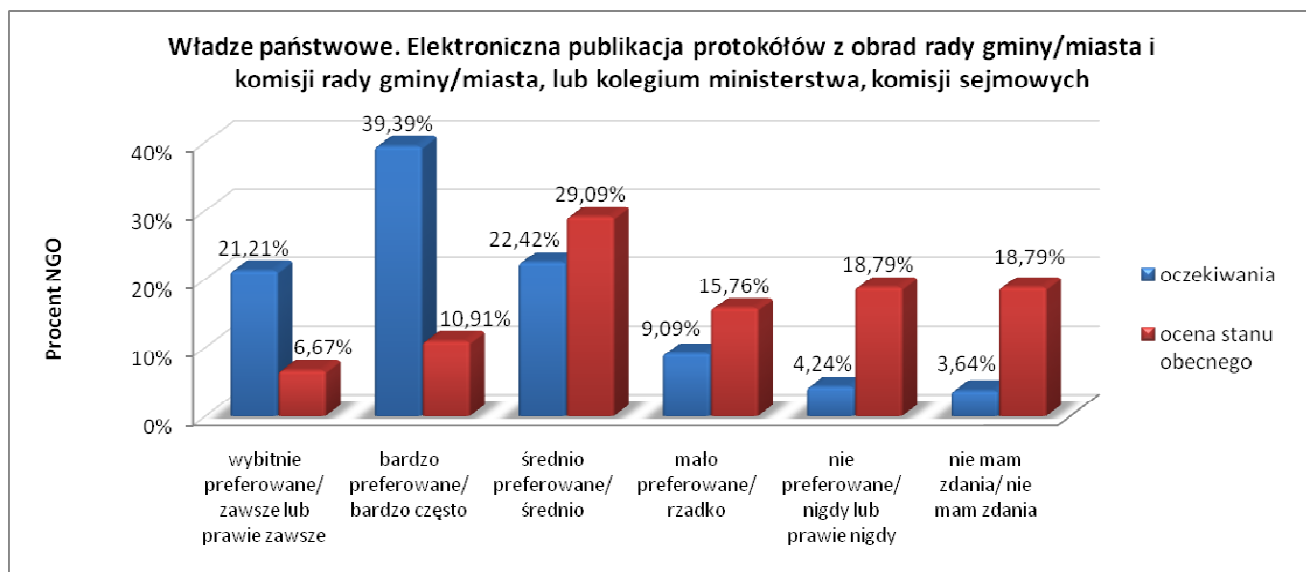
Wykres 19. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznej publikacji protokołów z obrad rady gminy/miasta i komisji rady gminy/miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 20 przedstawia odpowiedzi dotyczące elektronicznej publikacji protokołów z obrad kolegium ministerstw i komisji sejmowych przez władze państwowe. Opinie przedstawicieli NGO w tej kwestii są zbliżone do opinii na temat oczekiwań wobec władz samorządowych, chociaż jeśli chodzi o ocenę praktyki nieco mniej osób uważa, że władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie publikują protokołów (nieco poniżej 19%, gdy 26% tak oceniło władze samorządowe) i nieco więcej osób uznało, że robią to średnio często (29% - władze państwowe i prawie 25% - władze samorządowe). Ocena działań władz państwowych w zakresie elektronicznej publikacji protokołów z obrad kolegium ministerstw i komisji sejmowych sprawiła kłopot prawie 19% ankietowanych, którzy nie mieli zdania w tej kwestii.

Wykres 20. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznej publikacji protokołów z obrad kolegium ministerstw i komisji sejmowych

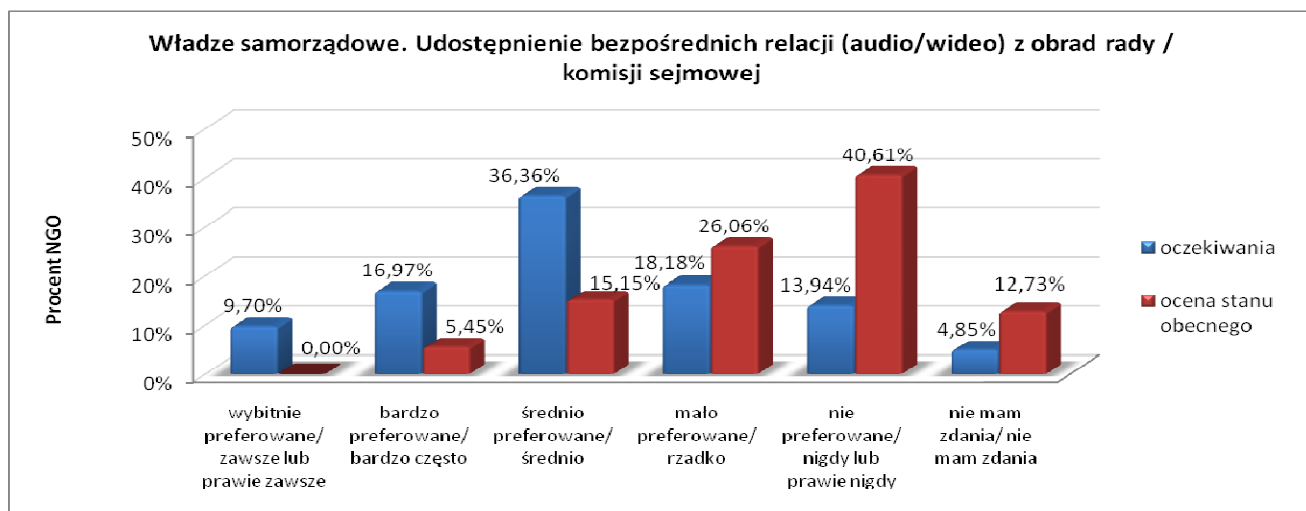
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.10. Udostępnienie bezpośrednich relacji (audio/wideo) z obrad rady / komisji sejmowej

O ile dostęp do elektronicznych publikacji zawierających protokoły z obrad rady gminy/ miasta czy kolegium ministerstw i komisji sejmowych jest dla organizacji pozarządowych niezmiernie istotny, o tyle dostęp do bezpośrednich relacji audio lub wideo z obrad poszczególnych gremiów już nie tak bardzo.

Na wykresie 21 widzimy, że 1/4 respondentów wybitnie i bardzo preferuje dostęp do takich materiałów zapewnianych przez władze samorządowe, 36% - średnio preferuje, a 1/3 respondentów mało lub nie preferuje w ogóle możliwości śledzenia przebiegu obrad rady gminy/ miasta dzięki bezpośrednim relacjom audio lub wideo. Z wypowiedzi ankietowanych wynika też, że jest to narzędzie informacyjne rzadko wykorzystywane przez władze samorządowe – jedynie w ocenie około 5% badanych samorządy stosują je bardzo często, dalsze 15% oceniło – że średnio często, a zdecydowana większość (ponad 66%) była zdania, że nigdy lub prawie nigdy albo rzadko. 13% ankietowanych nie miało zdania na ten temat.

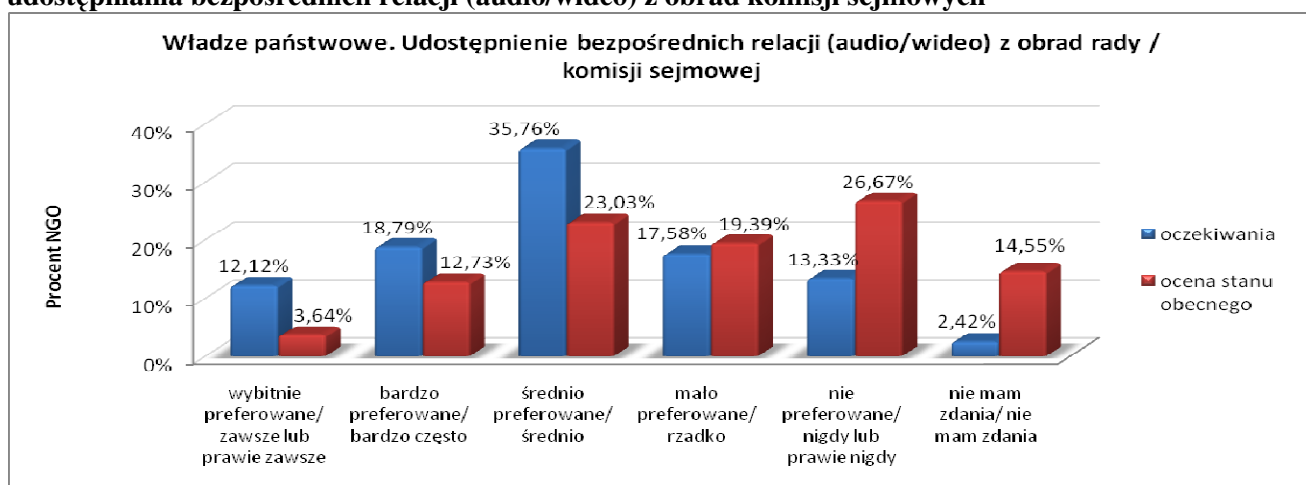
Wykres 21. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania bezpośrednich relacji (audio/wideo) z obrad rady gminy/miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z danych pokazanych na wykresie 22 wynika, że respondenci mają wyższe oczekiwania co do działań władz państwowych w zakresie udostępniania bezpośrednich relacji z obrad komisji sejmowych, ale też, że lepiej w stosunku do władz samorządowych oceniają praktykę władz państwowych w omawianym zakresie. Więcej osób oczekuje udostępniania relacji z prac komisji sejmowych – ponad 30% wybitnie i bardzo preferuje takie możliwości śledzenia obrad komisji, nieco ponad 1/3 – średnio preferuje, a około 30% - mało lub wcale nie oczekuje udostępniania relacji z prac komisji sejmowych. W ocenie uczestników badania władze państwowe częściej niż władze samorządowe zapewniają bezpośrednie relacje z posiedzeń komisji sejmowych – ponad 16% ankietowanych uważało, że zdarza się to zawsze lub prawie zawsze bądź bardzo często. Mniejsza grupa uznała, że władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie zapewniają bezpośrednich relacji albo zapewniają je rzadko – 46% w porównaniu z ponad 66% osób, które w ten sposób oceniły praktykę władz samorządowych. Prawie 15% respondentów nie miało zdania na temat praktyki władz państwowych odnośnie udostępniania bezpośrednich relacji audio lub wideo z prac komisji sejmowych.

Wykres 22. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie udostępniania bezpośrednich relacji (audio/wideo) z obrad komisji sejmowych

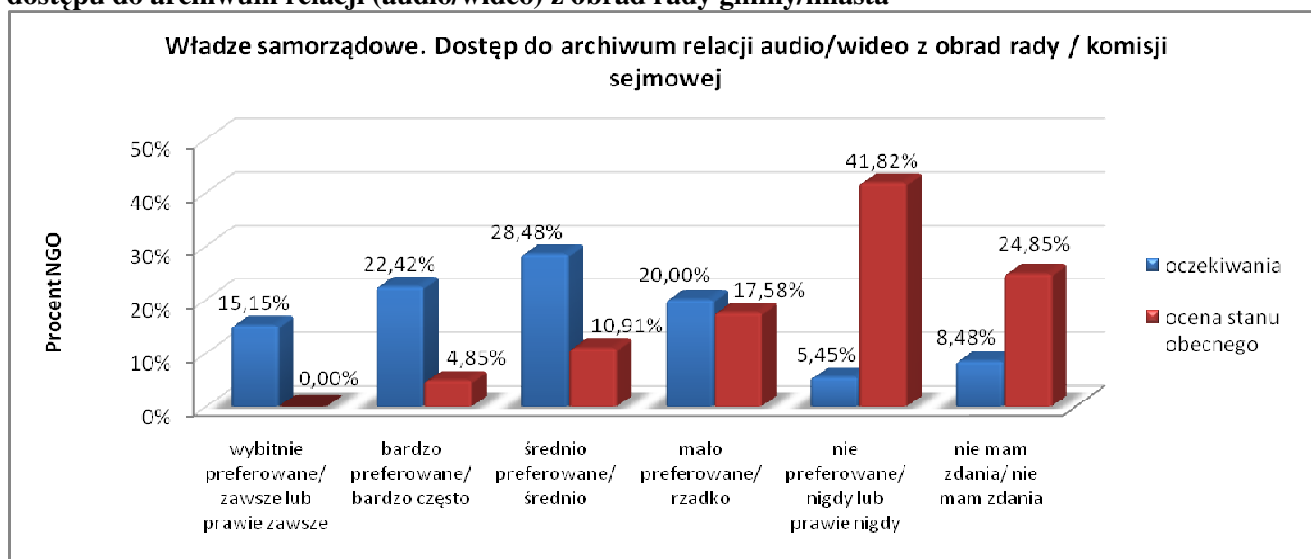
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.11. Dostęp do archiwum relacji audio/wideo z obrad rady / komisji sejmowej

Odpowiedzi przedstawicieli NGO na pytanie o dostęp do archiwum relacji audio lub wideo z obrad rady gminy czy komisji sejmowych były nieco inne, niż dotyczące dostępu do bezpośrednich relacji tego typu, co może nieco zaskakiwać.

W przypadku władz samorządowych więcej ankietowanych wybitnie i bardzo preferuje mieć dostęp do archiwum – prawie 38%, dalsze 28,5% - średnio preferuje, a 1/4 - mało i nie preferuje. 8,5% badanych odpowiedziało „nie mam zdania”. W opinii znacznej grupy przedstawicieli organizacji pozarządowych (niemal 42%) władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie zapewniają dostępu do archiwum relacji audio lub wideo z obrad rady gminy/ miasta. Co ciekawe 1/4 badanych nie miała zdania w tej kwestii. Dokładny rozkład odpowiedzi na pytanie o dostęp do archiwum relacji widać na wykresie 23.

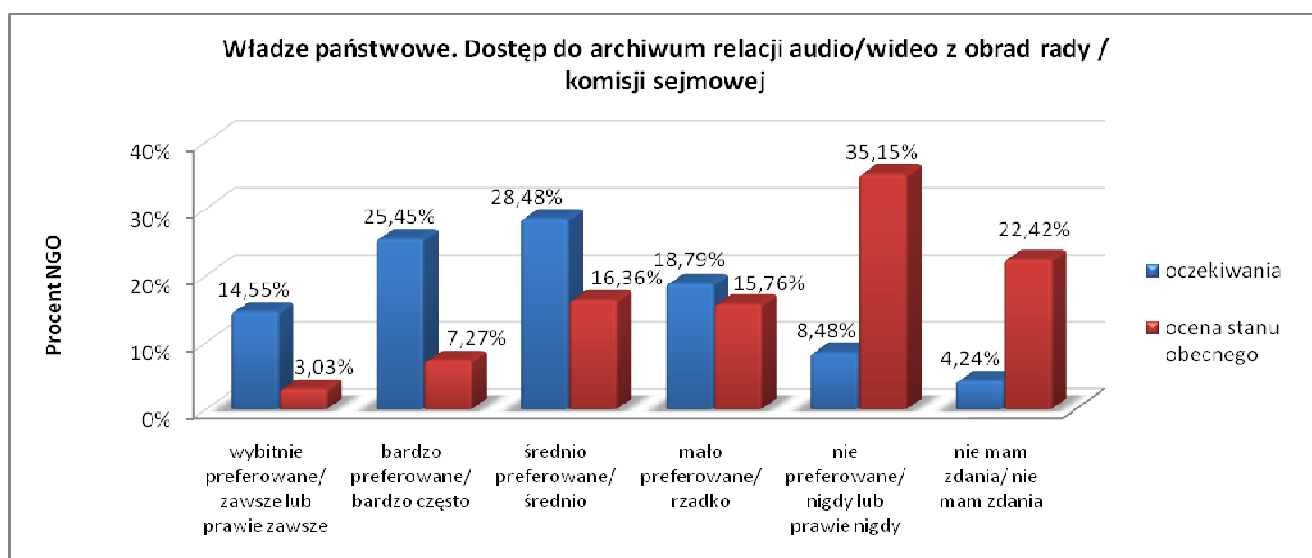
Wykres 23. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie dostępu do archiwum relacji (audio/wideo) z obrad rady gminy/miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jeśli chodzi o oczekiwania wobec władz państwowych, 40% respondentów wybitnie i bardzo preferuje dostęp do archiwum relacji audio/wideo z prac komisji sejmowych. Pozostałe oczekiwania były podobne, jak w stosunku do władz samorządowych w analizowanym obszarze, co pokazuje wykres 24. Badani stwierdzili też, że władze państwowe częściej niż władze samorządowe zapewniają dostęp do archiwum relacji – ponad 10% uważało, że jest tak zawsze lub prawie zawsze albo bardzo często, około 50% - że nigdy, prawie nigdy lub rzadko (takie zdanie na temat władz samorządowych reprezentowało prawie 60% ankietowanych). Co czwarty-piąty badany nie miał zdania na temat udostępniania archiwum relacji audio/wideo z prac komisji sejmowych.

Wykres 24. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie dostępu do archiwum relacji (audio/wideo) z obrad komisji sejmowych

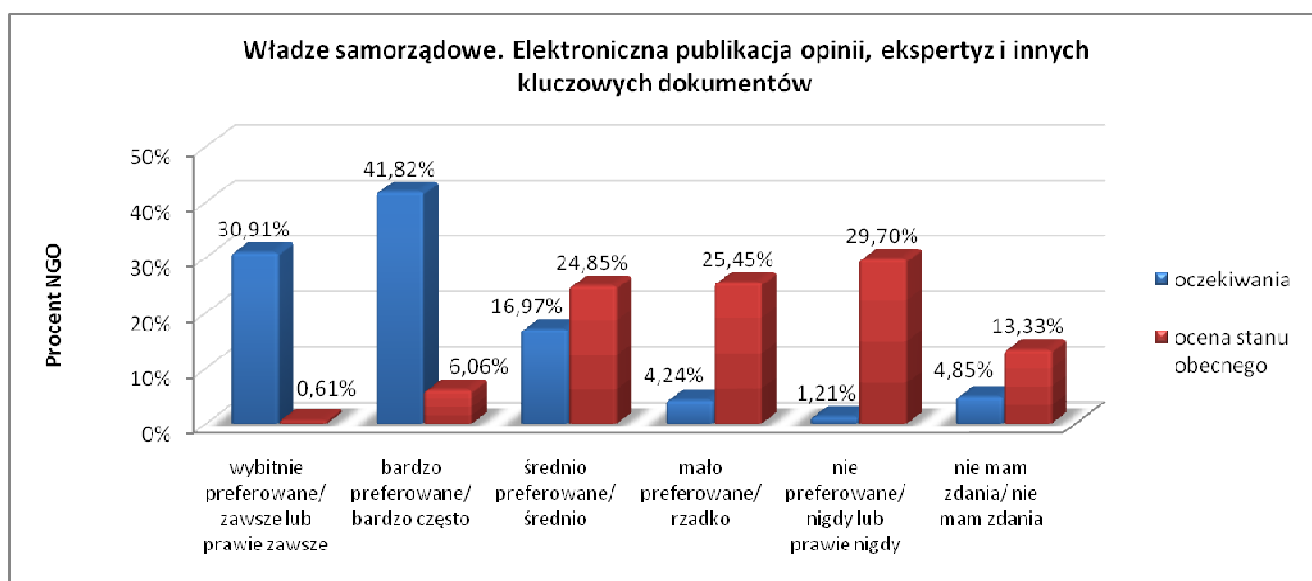
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.12. Elektroniczna publikacja opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów

Następne pytanie w bloku dotyczącym polityki informacyjnej władz publicznych dotyczyło elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz oraz innych kluczowych dokumentów. Wypowiedzi przedstawicieli organizacji pozarządowych wskazują, że istnieje bardzo duże zapotrzebowanie na tego typu usługi zapewniane przez władze publiczne.

Na wykresie 25 możemy zaobserwować, że 2/3 respondentów wybitnie i bardzo preferuje elektroniczne publikacje opinii, ekspertyz oraz innych ważnych dokumentów przez władze samorządowe. Jedynie około 5% nie oczekuje takich informacji, a prawie 17% - średnio je preferuje. Niestety władze samorządowe – w ocenie przedstawicieli NGO nigdy, prawie nigdy albo rzadko udostępniają te dokumenty – uważało tak ponad 55% badanych. Jedynie według nieco ponad 6% ankietowanych jest to praktyka bardzo często stosowana przez władze samorządowe.

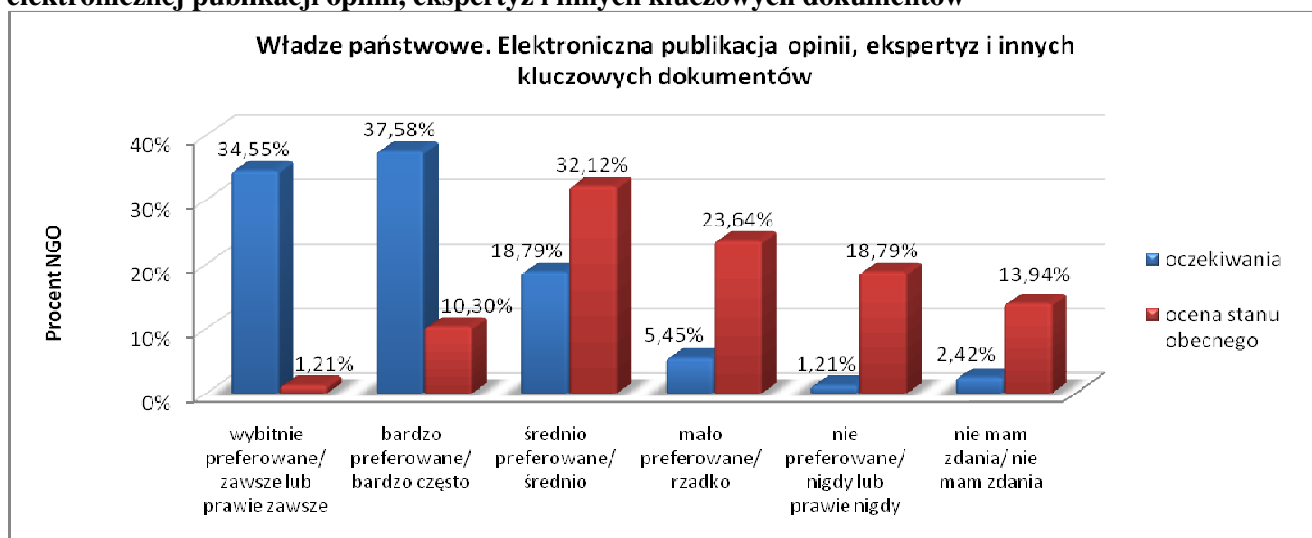
Wykres 25. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Władze państwowe wypadają nieco lepiej pod względem elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów niż władze samorządowe. Na wykresie 26 możemy zobaczyć, że nie całe 19% ankietowanych stwierdziło, że władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie publikują takich dokumentów (prawie 30% tak oceniło władze samorządowe), kolejne blisko 24% - że rzadko publikują (25,5% oceniło w ten sposób władze samorządowe) oraz ponad 32% - że średnio często (takie zdanie o aktywności władz samorządowych na tym polu miało prawie 25% badanych). 11,5% respondentów uznało, że władze państwowe bardzo często, zawsze lub prawie zawsze dokonują elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów, czyli jest to nieco większa grupa, niż reprezentująca takie opinie o działaniach władz samorządowych.

Wykres 26. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz i innych kluczowych dokumentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresach 25 i 26 widzimy, że podobne grupy respondentów nie miały zdania na temat praktyki władz publicznych w odniesieniu do elektronicznej publikacji opinii, ekspertyz oraz innych kluczowych dokumentów. Widać więc, że 13-14% NGO prawdopodobnie w ogóle nie

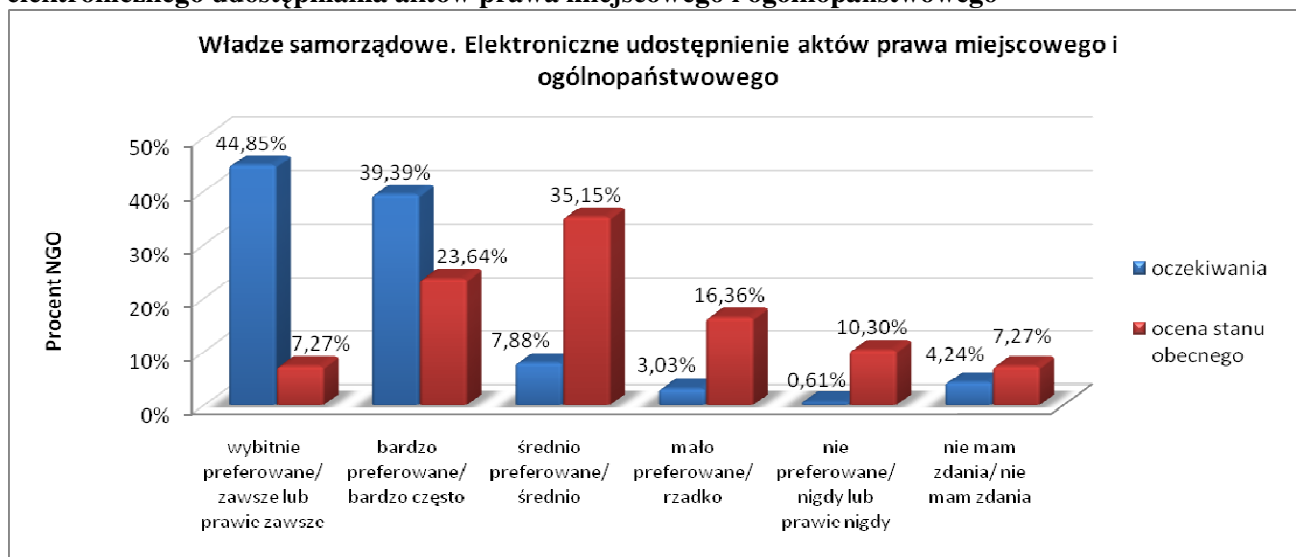
uczestniczy w opiniowaniu projektów uchwał, ustaw czy innych decyzji. Innym wytłumaczeniem takiego rozkładu odpowiedzi może być fakt, że część organizacji pozarządowych pracuje jedynie na dokumentach papierowych, co jak wiemy bardzo utrudnia zebranie opinii oraz komentarzy na temat proponowanych rozwiązań od członków czy grup reprezentowanych przez daną organizację, zwłaszcza pod presją czasu.

1.13. Elektroniczne udostępnienie aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego

Dla poprawnego zaplanowania działań organizacji pozarządowych oraz sprawnego realizowania ich ważny jest dostęp do aktów prawa miejscowego i ogólnokrajowego. Jest to szczególnie istotne w przypadku NGO zajmujących się rzecznictwem interesów reprezentowanych grup. Ten rodzaj organizacji stanowił znaczący odsetek wśród uczestników zrealizowanego przez nas badania.

Na wykresie 27 pokazano, na ile istotne dla ankietowanych są elektronicznie udostępniane przez władze samorządowe akty prawne. Ponad 84% respondentów wybitnie i bardzo preferuje dostęp do takich dokumentów, niemal 8% - średnio preferuje i tylko nieco ponad 3% właściwie nie oczekuje dostępu do elektronicznie udostępnianych aktów prawnych. Praktyka władz samorządowych – zdaniem ankietowanych – niestety nie odpowiada preferencjom organizacji pozarządowych. 1/3 respondentów była zdania, że władze samorządowe elektronicznie udostępniają akty prawa miejscowego zawsze, prawie zawsze lub bardzo często, ponad 35% - że średnio często i jednak stosunkowo duża grupa (ponad 26%) – że rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Ponad 7% nie miało zdania na ten temat.

Wykres 27. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznego udostępniania aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego

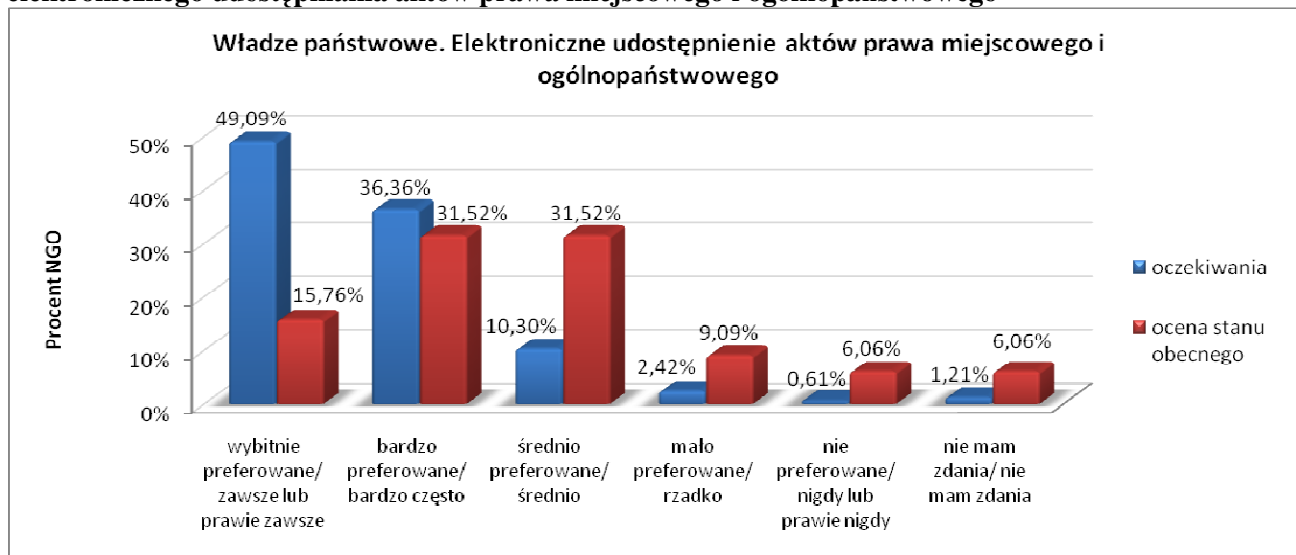

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Preferencje przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie elektronicznego udostępniania aktów prawa przez władze państwowe były jeszcze wyższe niż w odniesieniu do oczekiwań wobec władz samorządowych. Na wykresie 28 widać, że ponad 85% badanych wybitnie i bardzo oczekuje takich informacji. W opinii ankietowanych władze państwowe w większym stopniu niż władze samorządowe zapewniają elektroniczny dostęp do aktów prawa

ogólnokrajowego – ponad 46% badanych oceniło, że władze państwowe robią to zawsze, prawie zawsze albo bardzo często. Znacznie mniej osób w stosunku do grupy, która podobnie oceniła władze samorządowe (o 10%) uznało, że władze państwowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie udostępniają aktów prawna ogólnokrajowego w formie elektronicznej.

Wykres 28. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie elektronicznego udostępniania aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

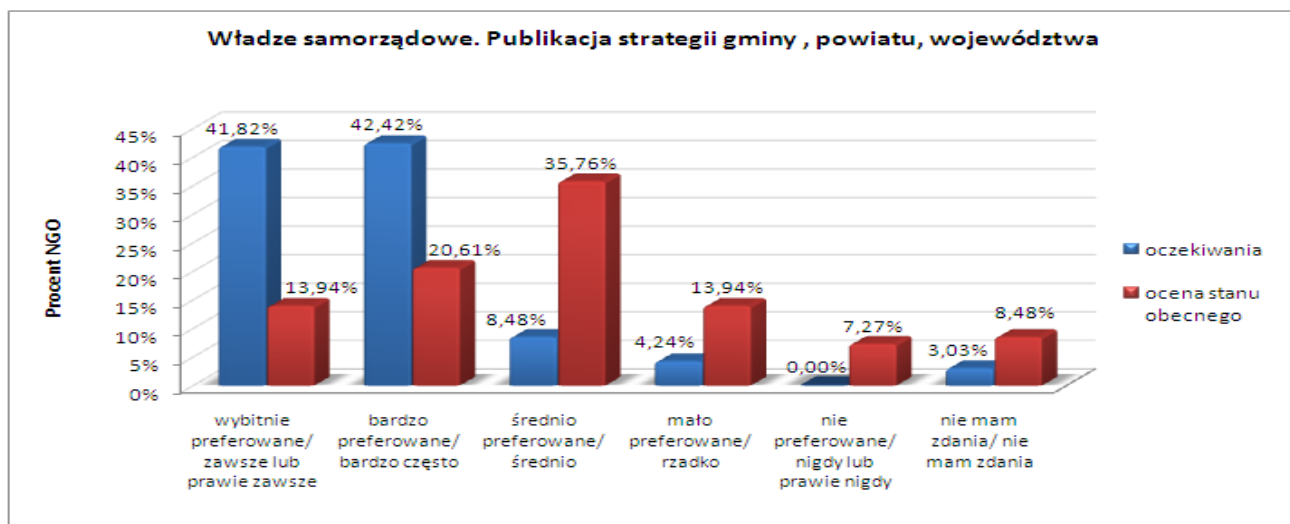
Jak widzimy na wykresach 27 i 28, mniejsze odsetki osób niż we wcześniej omawianych odpowiedziach nie miało zdania w analizowanej sprawie.

1.14. Publikacja strategii gminy, powiatu, województwa, Polski

W działalności organizacji pozarządowych znajomość strategii gminy, powiatu czy regionu albo kraju może mieć fundamentalne znaczenie. Poprosiliśmy zatem respondentów o opinie jak często władze publiczne publikują te dokumenty, czy odpowiadają na preferencje NGO w tym zakresie.

Jak widać na wykresie 29, ponad 84% ankietowanych wybitnie i bardzo preferuje dostęp do publikacji strategii poszczególnych jednostek administracyjnych zapewniany przez władze samorządowe. 8,5% średnio preferuje ten rodzaj informacji, a jedynie nieco ponad 4% badanych mało je preferuje. Jeśli chodzi o praktykę władz samorządowych w analizowanym zakresie, 1/3 respondentów wskazała, że strategie poszczególnych jednostek administracyjnych są publikowane zawsze, prawie zawsze lub bardzo często, prawie 36% było zdania, że średnio często, a co czwarty ankietowany uważa, że rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Prawie 8,5% badanych nie miało zdania na ten temat.

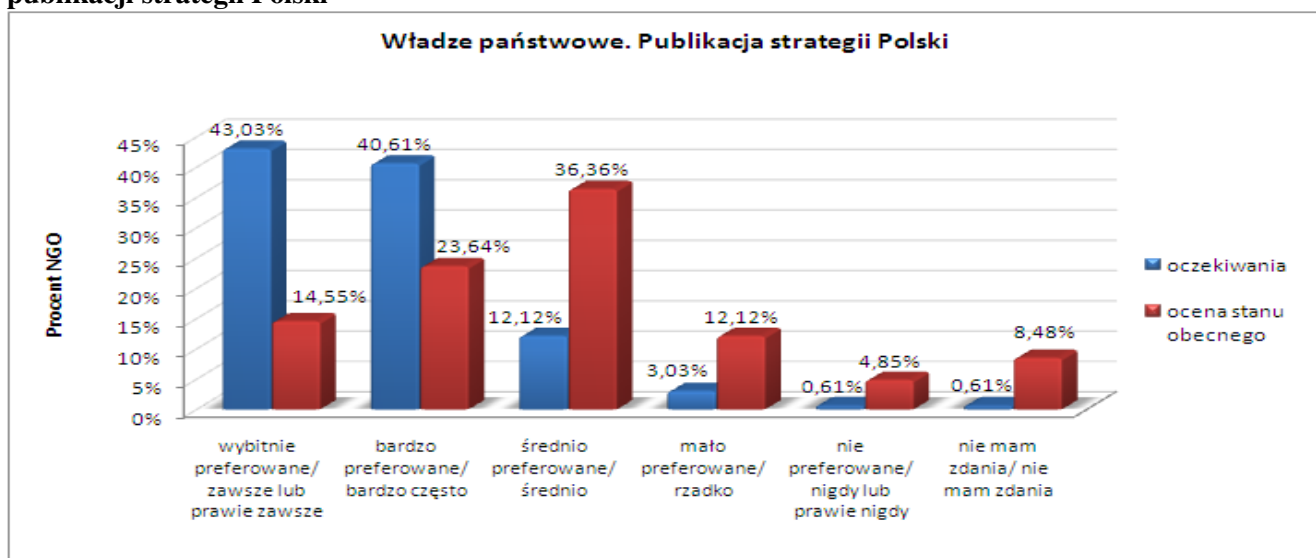
Wykres 29. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji strategii gminy, powiatu, województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 30 przedstawia odpowiedzi uzyskane od przedstawicieli NGO na temat działań władz państwowych w kwestii publikacji strategii krau. Były one generalnie podobne do preferencji, jak i oceny władz samorządowych na tym polu. Ankietowani mają bardzo podobne preferencje co do publikacji strategii Polski przez władze państwowe w stosunku do oczekiwań dotyczących publikacji strategii gminy, powiatu czy regionu przez władze samorządowe. Zaobserwować jednak można, że w opinii respondentów władze publiczne częściej niż władze samorządowe publikują strategie, ponieważ ponad 38% uczestników badania uznało, że robią to zawsze, prawie zawsze lub bardzo często, podczas gdy około 34% oceniło w ten sposób działania władz samorządowych. Według badanych władze państwowe rzadziej, niż władze samorządowe nie stosują tego typu praktyk – 17% stwierdziło, że władze publiczne publikują strategie rzadko, nigdy lub prawie nigdy, takie zdanie o władzach samorządowych wyraziło ponad 20% ankietowanych. Grupa osób, które nie miały zdania na temat praktyk władz państwowych była taka sama jak w przypadku opinii o działaniach władz samorządowych w zakresie publikacji strategii (po 8,5%).

Wykres 30. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji strategii Polski

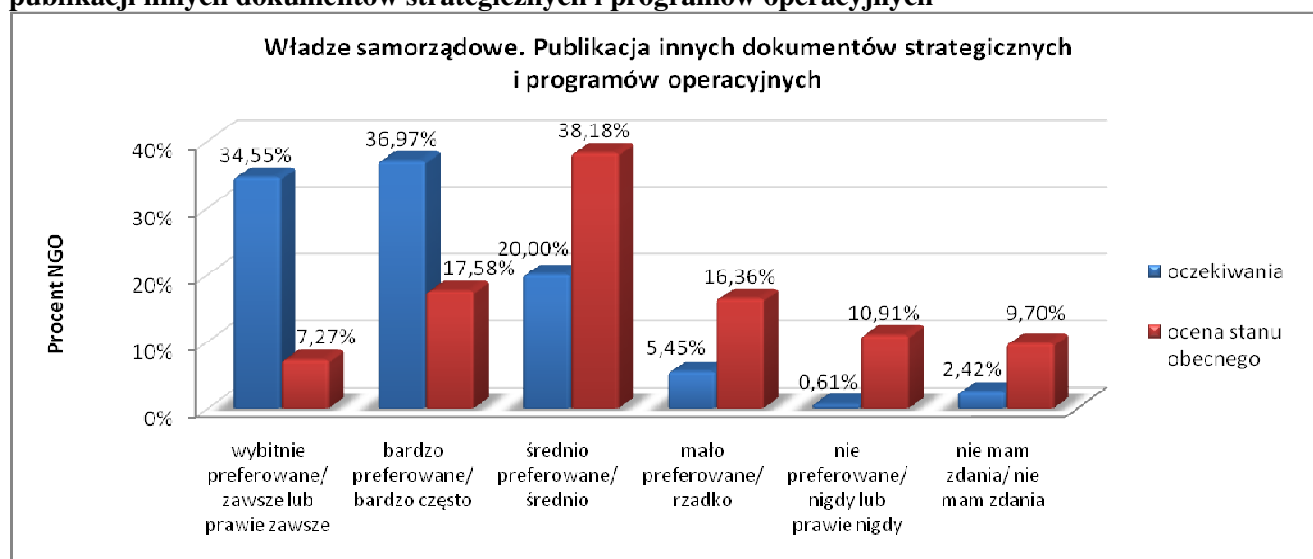
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.15. Publikacja innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych

Oprócz strategii gminy, powiatu, regionu czy kraju, inne dokumenty strategiczne (na przykład dotyczące konkretnych dziedzin lub obszarów) i programy operacyjne mogą być bardzo cenne dla organizacji pozarządowych.

Na wykresie 31 widać, że inne dokumenty strategiczne i programy operacyjne mają mniejsze znaczenie dla uczestników badania niż podstawowe dokumenty strategiczne. 2/3 badanych wyraziło wysokie preferencje w tym zakresie (czyli około 15% mniej niż w przypadku podstawowych dokumentów strategicznych), a co czwarty badany średnio preferuje publikowanie innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych. Pocieszające, że jedynie 5,5% wyraziło małe zainteresowanie tymi dokumentami. Anketowani uznali ponadto, że generalnie władze samorządowe ze średnią częstotliwością publikują inne dokumenty strategiczne i programy operacyjne – takie zdanie wyraziło ponad 38% respondentów. Co czwarty badany był zdania, że władze samorządowe bardzo często, zawsze lub prawie zawsze publikują te dokumenty, a tylko nieco więcej, że rzadko publikują (ponad 16%) bądź nigdy albo prawie nigdy (prawie 11%). Niemal 10% badanych nie miało zdania w omawianej kwestii.

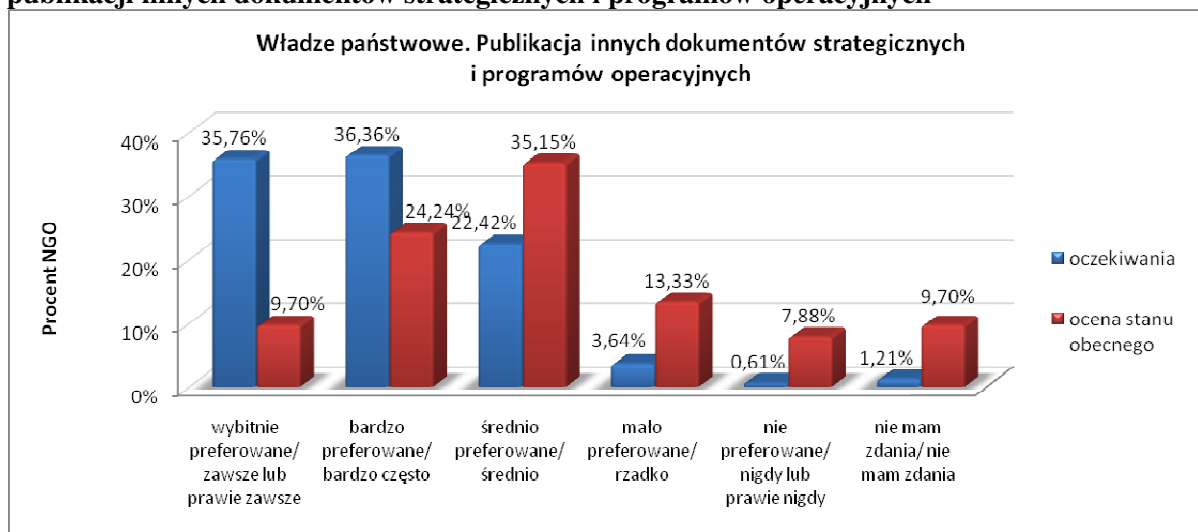
Wykres 31. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W odniesieniu do władz państwowych anketowani mają niższe preferencje niż w przypadku dokumentów publikowanych przez władze samorządowe – ponad 22% wybitnie preferuje publikację innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych, ponad 47% - bardzo preferuje, a niemal 19% - średnio. Z danych zaprezentowanych na wykresie 32 wynika też, że według anketowanych władze państwowe rzadziej publikują te dokumenty niż władze samorządowe, ponieważ nie całe 5% respondentów uważa, że publikacje tego rodzaju zapewniane przez władze państwowe pojawiają się zawsze lub prawie zawsze, niemal 11% - sądzi, że bardzo często i niemal połowa anketowanych – że średnio często. Co czwarty uczestnik badania uznał, że dzieje się to rzadko, a około 7% - że nigdy lub prawie nigdy. Tym razem grupa osób, które nie miały zdania w sprawie była mniejsza niż zwykle i liczyła prawie 7%,

Wykres 32. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji innych dokumentów strategicznych i programów operacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.16. Publikacja ekspertyz i opinii na temat projektów w Internecie

W procesach konsultacyjnych istotną rolę odgrywa dostęp do ekspertyz i opinii na temat projektów zgłaszanych przez władze publiczne. Zapytaliśmy zatem przedstawicieli organizacji pozarządowych jakie są ich preferencje w tym zakresie i jak oceniają praktykę władz.

Dane przedstawione na wykresie 33 świadczą, że dla 2/3 ankietowanych dostęp zapewniany przez władze samorządowe do tego typu dokumentów za pośrednictwem Internetu jest bardzo istotny, średnio ważny jest dla niemal 20%, a dla około 6% - mało istotny lub nieistotny. Uczestnicy badania dosyć krytycznie ocenili praktykę władz samorządowych w tym zakresie, ponieważ ponad 55% stwierdziło, że zdarza się to rzadko (34,6%), albo nigdy czy prawie nigdy (21,2%). Jedynie nie całe 8% ankietowanych uważało, że władze samorządowe publikują w Internecie ekspertyz i opinie na temat projektów zawsze lub prawie zawsze (1,8%) albo bardzo często (6%), a co czwarty ankietowany – że ze średnią częstotliwością.

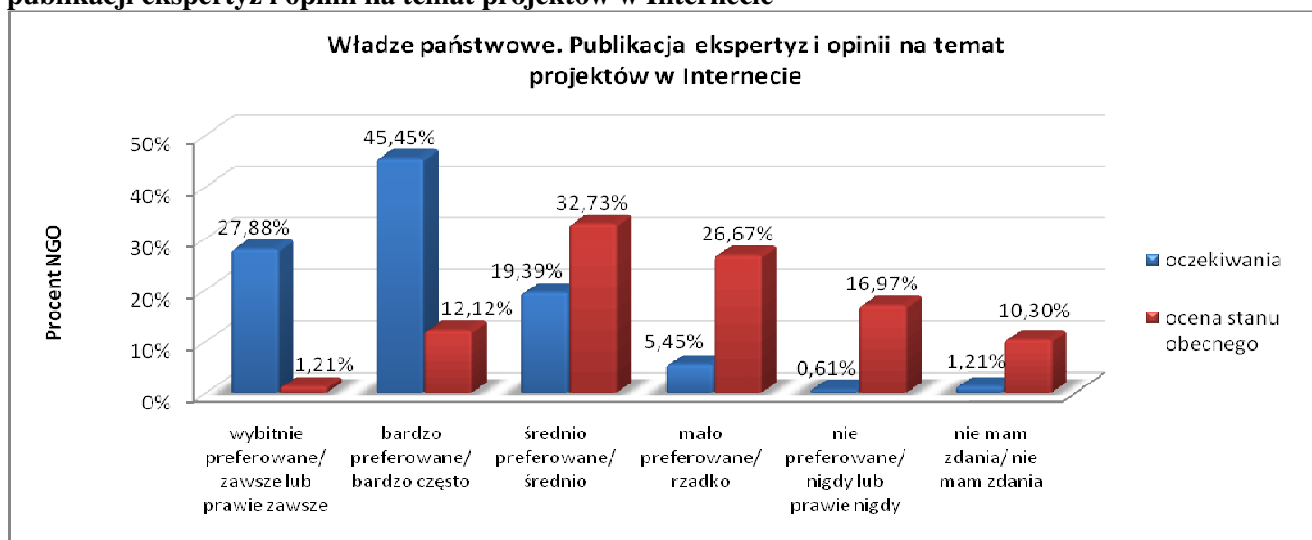
Wykres 33. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji ekspertyz i opinii na temat projektów w Internecie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

O ile preferencje co do publikacji przez władze państwowe w Internecie ekspertyz i opinii na temat projektów różnych rozwiązań są podobne, jak w przypadku takich działań ze strony władz samorządowych, o tyle ocena praktyki władz państwowych wypada lepiej niż władz samorządowych. Na wykresie 34 można zauważyć, że według ponad 13% władze państwowe publikują w Internecie ekspertyzy i opinie na temat swoich projektów bardzo często (12,1%), zawsze lub prawie zawsze (1,2%), 1/3 uważa, że średnio często, a co czwarty ankietowany, że rzadko i niemal 17% - że nigdy lub prawie nigdy.

Wykres 34. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji ekspertyz i opinii na temat projektów w Internecie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

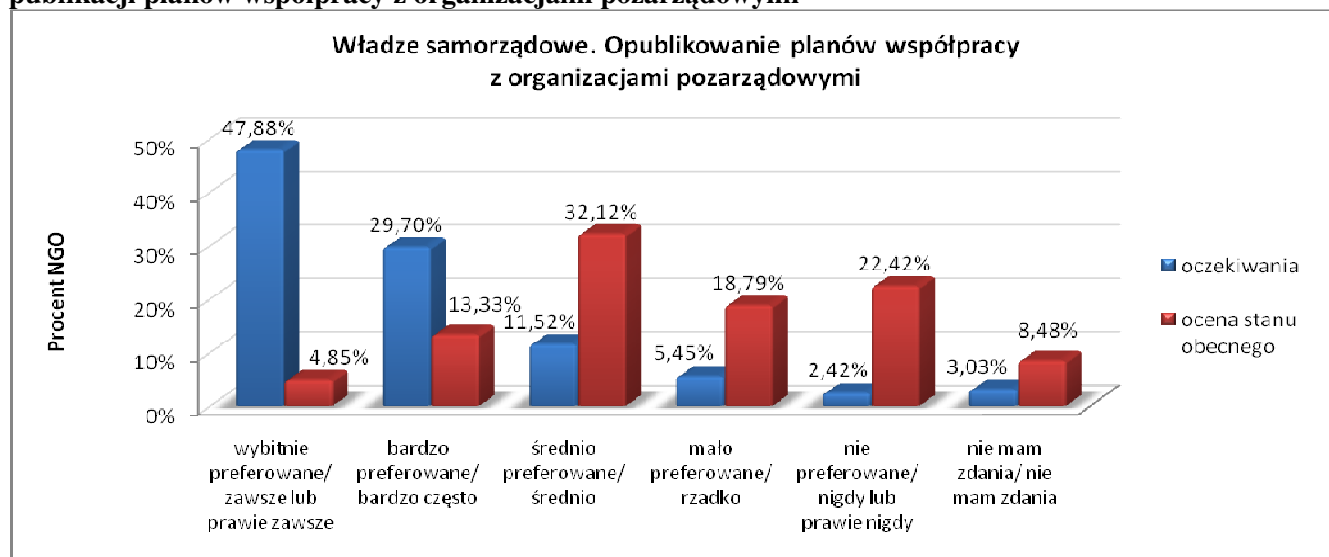
Na wykresach 33 i 34 można zaobserwować stosunkowo liczną grupę przedstawicieli NGO, którzy nie mieli zdania czy władze samorządowe i państwowe publikują w Internecie ekspertyzy i opinie na temat swoich projektów czy nie. Może to potwierdzać tezę, że ta część organizacji pozarządowych nie bierze udziału w konsultacjach społecznych. Powstaje jednak pytanie czy jest to świadomy wybór.

1.17. Opublikowanie planów współpracy z organizacjami pozarządowymi

Wydaje się, że upublicznienie planów władz publicznych dotyczących współpracy z organizacjami pozarządowymi jest jednym z podstawowych elementów demokracji. Czy jednak w Polsce jest to bardzo powszechna praktyka? – zapytaliśmy o to przedstawicieli NGO.

Dane przedstawione na wykresie 35 wskazują, że w opinii 40% respondentów władze samorządowe nigdy, prawie nigdy (22,4%) albo rzadko (18,8%) publikują plany współpracy z NGO, 1/3 uważa, że średnio często, a około 18%, że bardzo często (13,3%), zawsze lub prawie zawsze (4,9%). Jednak co ciekawe, co prawda większość, ale nie wszystkie uczestniczące w badaniu organizacje nadają wysoki priorytet temu zagadnieniu w swoich preferencjach. Na wykresie 35 widzimy, że prawie 48% wybitnie preferuje publikowanie informacji o planach współpracy władz samorządowych z NGO, prawie 30% - bardzo preferuje, ale niemal 12% - średnio preferuje, a kolejne 5,5% mało i 2,4 nie preferuje publikacji takich planów.

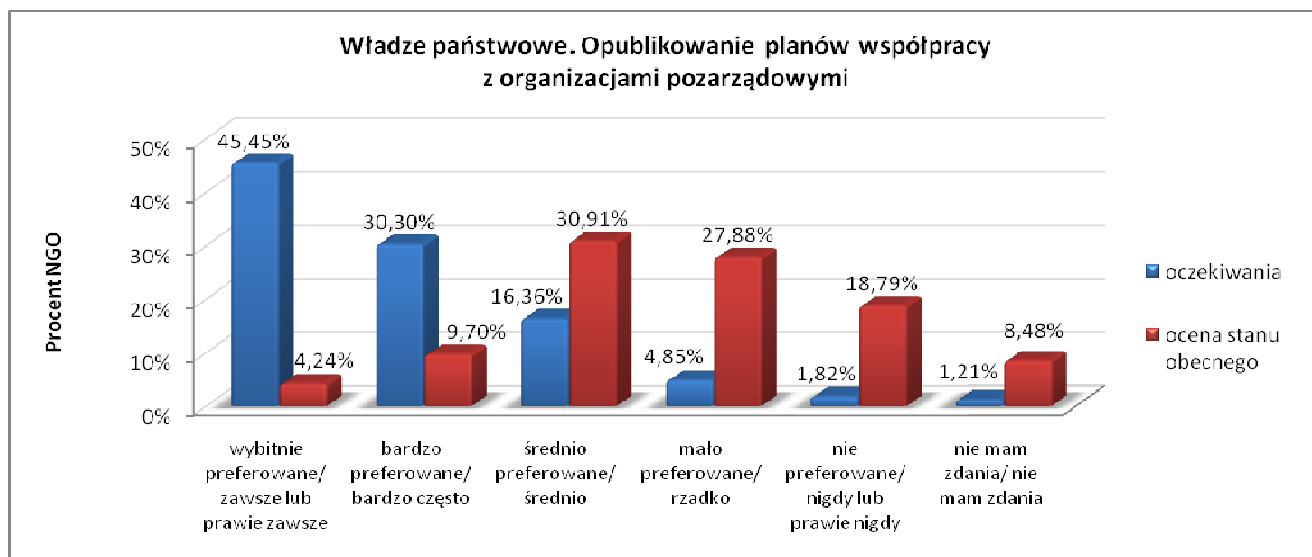
Wykres 35. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji planów współpracy z organizacjami pozarządowymi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tym razem nieco lepiej wypadły władze samorządowe niż władze państwowe, ponieważ respondenci byli zdania, że władze państwowe rzadziej, niż samorządowe publikują plany współpracy z organizacjami pozarządowymi. Na wykresie 36 widzimy, że 18,8% ankietowanych uważało, że nigdy lub prawie nigdy nie są publikowane plany współpracy władz państwowych z organizacjami pozarządowymi, prawie 28% - że rzadko, niemal 31% - że średnio często, co dziesiąty ankietowany był zdania – że bardzo często i 4,2% - zawsze lub prawie zawsze. Jeżeli chodzi o preferencje uczestników badania w zakresie publikacji planów współpracy władz państwowych z organizacjami pozarządowymi są one bardzo podobne do preferencji odnośnie działań władz samorządowych.

Wykres 36. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji planów współpracy z organizacjami pozarządowymi

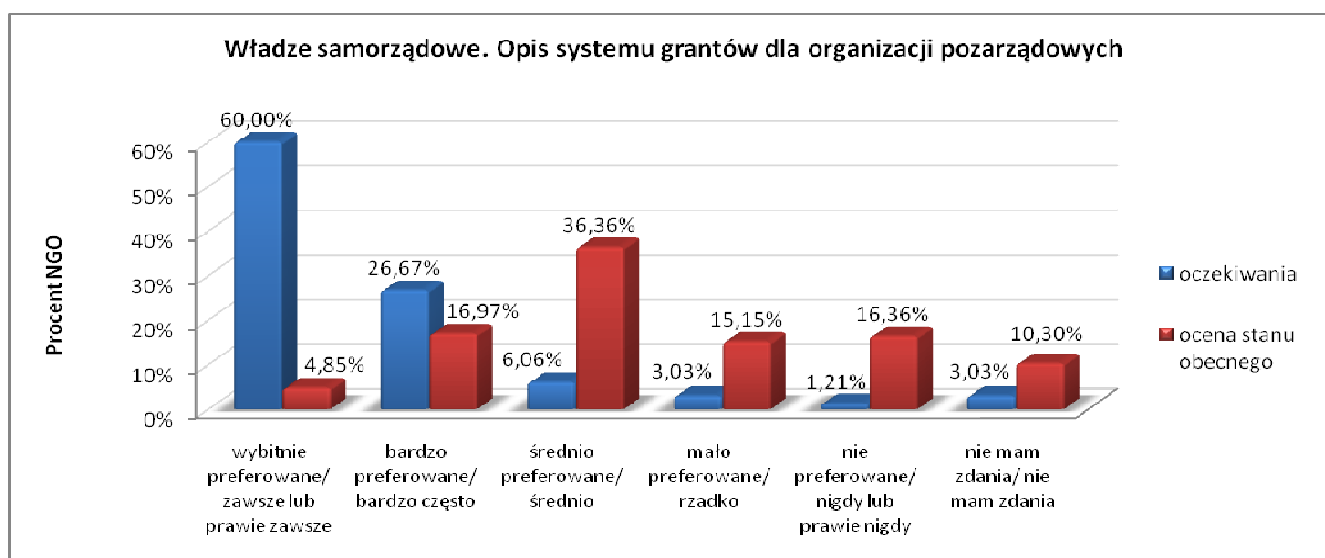
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zarówno w przypadku oceny działań władz samorządowych jak i państwowych takie same grupy respondentów (po 8,5%) nie miały zdania na temat publikacji planów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

1.18. Opis systemu grantów dla organizacji pozarządowych

Respondenci zostali także zapytani, jak oceniają i jakie mają preferencje w zakresie opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych zapewnianego przez władze publiczne. Na wykresie 37 widać, że ponad 86% ankietowanych oczekuje od władz samorządowych takich informacji (60% wybitnie preferuje i ponad 26% bardzo preferuje). W sumie nieco ponad 4% mało i nie preferuje, a 3% respondentów nie miało zdania na ten temat. Jeżeli chodzi o praktykę władz samorządowych dotyczącą upubliczniania opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych, niemal 23% badanych uznało, że ten obowiązek władze samorządowe wypełniają bardzo często, zawsze lub prawie zawsze, ponad 36% - że średnio często a około 1/3 – że rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Grupa osób, które nie miały zdania w kwestii częstotliwości zapewniania przez władze samorządowe opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych stanowiła 10% badanej populacji.

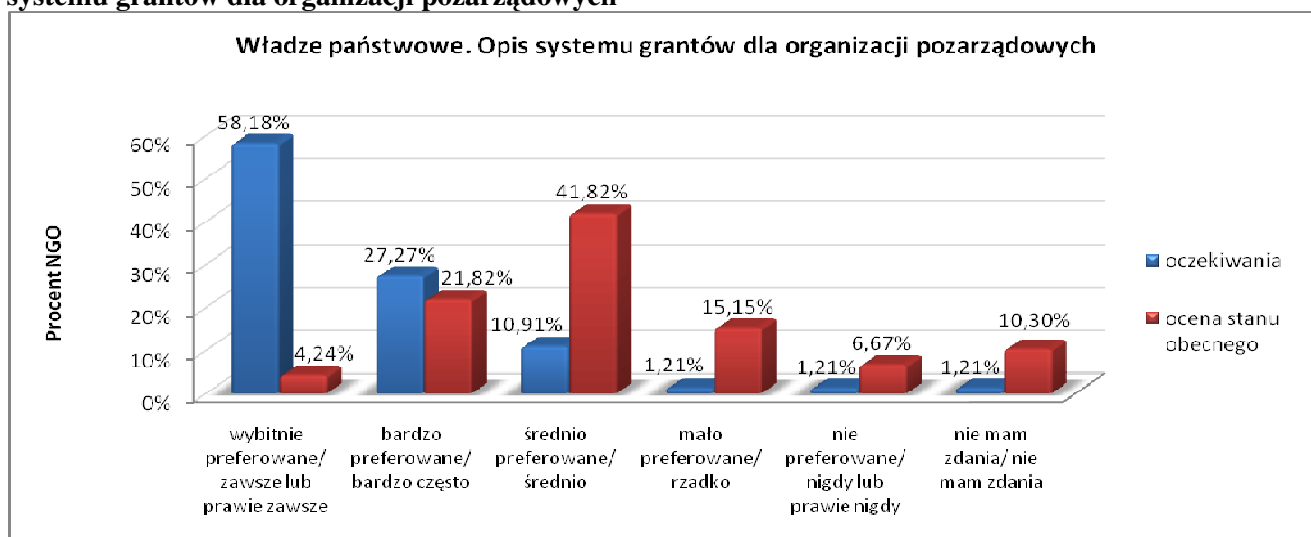
Wykres 37. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W odniesieniu do władz państwowych przedstawiciele NGO wyrazili nieco inne opinie. Jeśli chodzi o preferencje – są one bardzo podobne, jak w stosunku do władz samorządowych z tym, że niemal 11% średnio oczekuje od władz państwowych opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych (6% - oczekuje od władz samorządowych), a 2,5% właściwie nie preferuje tego typu informacji. Przedstawione dane zawiera wykres 38. Według ankietowanych władze państwowe lepiej niż władze samorządowe wywiązują się z tego obowiązku informacyjnego – 26% uważa, że władze państwowe przedstawiają opis systemu grantów dla NGO bardzo często (prawie 22%), zawsze lub prawie zawsze (4,2%), niemal 42% - że średnio często, 15% - że rzadko i 6,7% - że nigdy lub prawie nigdy. 10% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Wykres 38. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie opisu systemu grantów dla organizacji pozarządowych

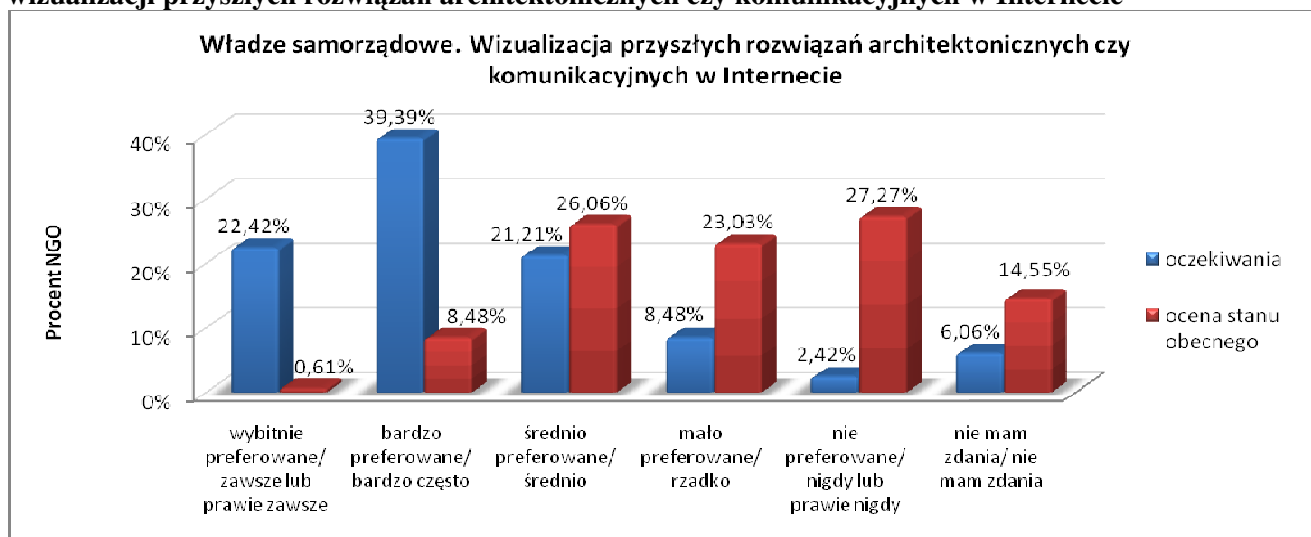
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.19. Wizualizacja przyszłych rozwiązań architektonicznych czy komunikacyjnych w Internecie

Następną kwestią istotną z punktu widzenia różnych grup społecznych, a co za tym idzie także wielu organizacji pozarządowych, są zagadnienia dotyczące rozwiązań architektonicznych oraz drogowych. Respondenci zostali zapytani czy władze publiczne umieszczają w Internecie wizualizacje takich rozwiązań i jakie są ich preferencje w tym zakresie.

Na wykresie 39 widać, jakie opinie zostały przedstawione na temat oczekiwań wobec władz samorządowych i w jaki sposób oceniono władze samorządowe. Niemal 62% respondentów wybitnie i bardzo preferuje dostęp do wizualizacji przyszłych rozwiązań architektonicznych czy drogowych za pośrednictwem Internetu, co piąty badany – średnio oczekuje takich informacji, 8,5% - mało preferuje i nieco ponad 2% - nie preferuje. 6% ankietowanych nie miało zdania w omawianej kwestii. Zdaniem co drugiego przedstawiciela NGO władze samorządowe nigdy, prawie nigdy lub rzadko udostępniają w Internecie wizualizacje planowanych rozwiązań architektonicznych czy drogowych, 26% oceniło, że zdarza się to ze średnią częstotliwością i jedynie 8,5% - że bardzo często, a pogląd, że zawsze lub prawie zawsze – wyraziło 0,6% badanych. Ponad 14% uczestników badania nie miało zdania na ten temat.

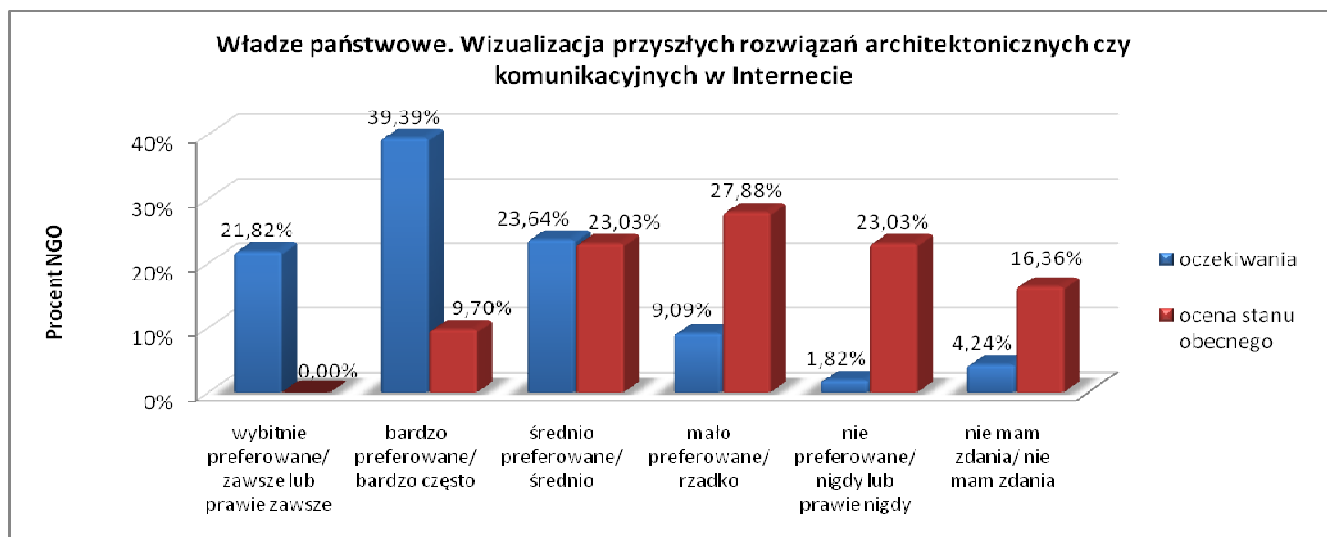
Wykres 39. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie wizualizacji przyszłych rozwiązań architektonicznych czy komunikacyjnych w Internecie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Władze państwowe stosują podobną praktykę w odniesieniu do umieszczania w Internecie wizualizacji przyszłych rozwiązań architektonicznych czy drogowych, jak władze samorządowe – tak wynika z wypowiedzi uzyskanych od respondentów, co przedstawia wykres 40.

Wykres 40. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie wizualizacji przyszłych rozwiązań architektonicznych czy komunikacyjnych w Internecie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

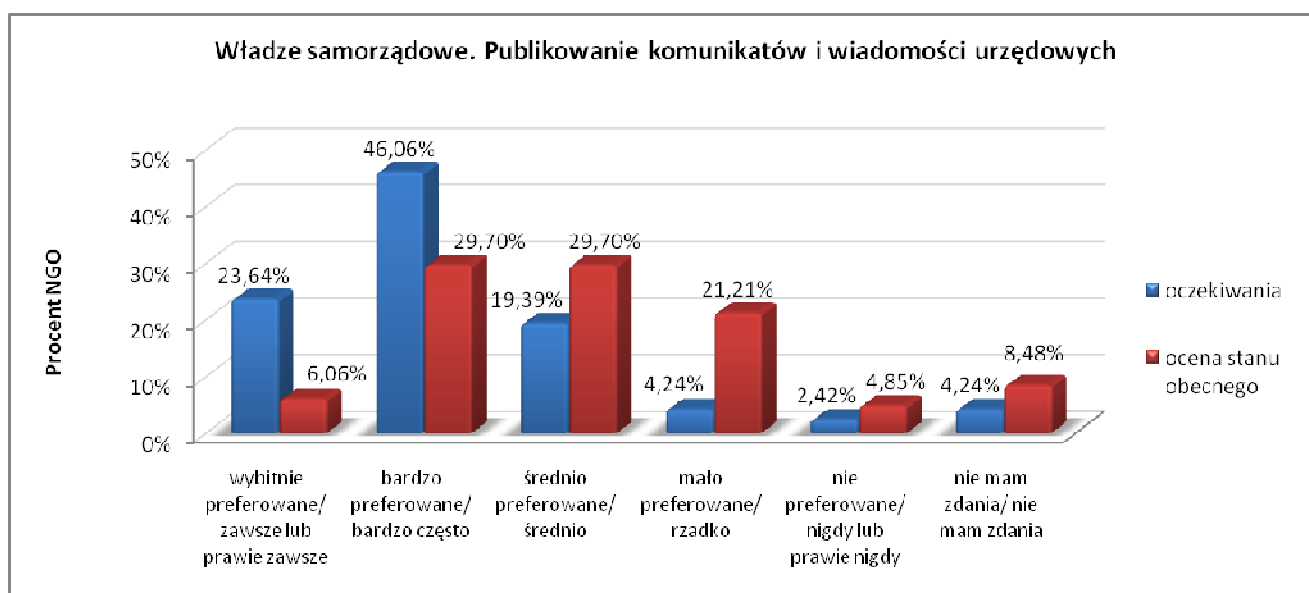
Jak widać na wykresie 40, według 23% respondentów władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie umieszczają w Internecie wizualizacji przyszłych rozwiązań architektonicznych czy drogowych, niemal 28% było zadania, że rzadko to robią, 23% - że średnio często. Co dziesiąty ankietowany uważał, że władze państwowe zapewniają informacje o planowanych rozwiązaniach architektonicznych lub drogowych w Internecie bardzo często. Co szósty badany nie miał zdania w analizowanej sprawie. Jeśli chodzi o oczekiwania wobec władz państwowych - ponad 61% ankietowanych w wysokim stopniu oczekuje od władz państwowych zapewniania informacji o przyszłych rozwiązaniach architektonicznych czy drogowych w postaci wizualizacji umieszczanych w Internecie, ponad 23% - średnio oczekuje takich informacji, 9% w małym stopniu oczekuje, a poniżej 2% ankietowanych nie oczekuje w ogóle tego typu informacji. Co dwudziesty piąty badany nie miał zdania w tej kwestii.

1.20. Publikowanie komunikatów i wiadomości urzędowych

W grupie pytań dotyczących oczekiwań informacyjnych przedstawicieli organizacji pozarządowych nie mogło zabraknąć pytania o publikowanie przez władze samorządowe i państwowe komunikatów i wiadomości urzędowych.

Na wykresie 41 widać, że niemal 2/3 respondentów ma wysokie oczekiwania wobec władz samorządowych w zakresie publikowania komunikatów i wiadomości urzędowych, co piąty uczestnik badania średnio preferuje takie informacje, a prawie 7% ma niskie preferencje lub w ogóle nie oczekuje takich informacji od władz samorządowych. W sumie według ponad 35% ankietowanych władze samorządowe bardzo często i zawsze lub prawie zawsze publikują komunikaty i wiadomości urzędowe, 30% było zdania, że zdarza się to średnio często, ale co piąty badany był zdania, że rzadko. 5% respondentów uważało, że władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie publikują komunikatów i wiadomości urzędowych, a 8,5% - nie miało w tej kwestii zdania.

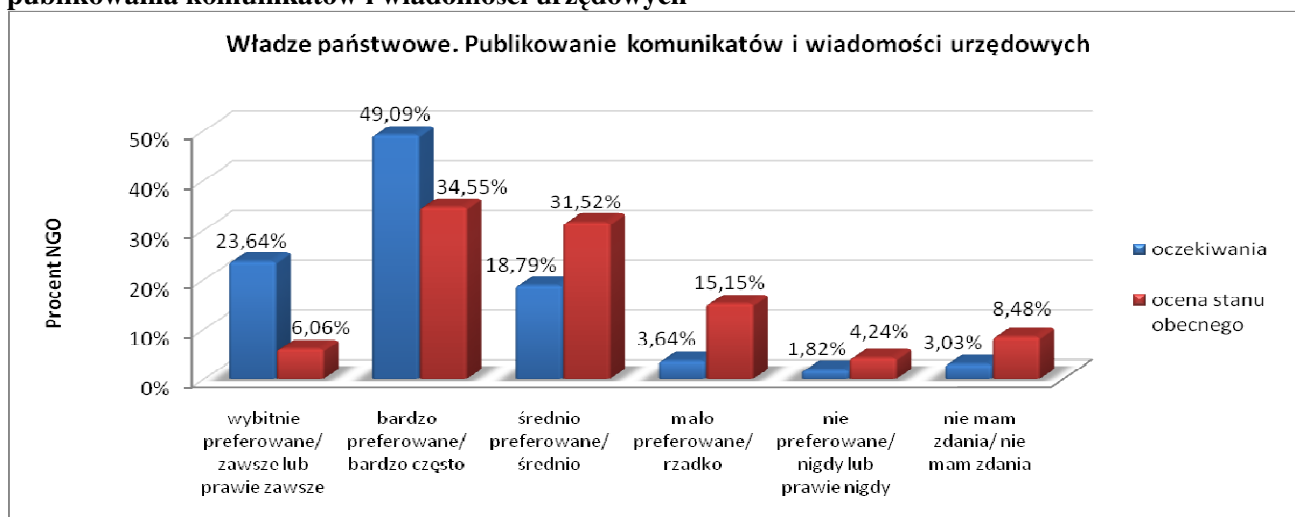
Wykres 41. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikowania komunikatów i wiadomości urzędowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 42 przedstawia oczekiwania przedstawicieli organizacji pozarządowych wobec władz państwowych w zakresie publikowania komunikatów i wiadomości urzędowych. Widać na nim, że dla niemal 73% respondentów tego typu informacje są wybitnie i bardzo preferowane. Około 19% średnio oczekuje publikowania przez władze państwowe komunikatów i wiadomości urzędowych, a kolejne ponad 5% wyraziło niskie preferencje w tym zakresie, albo w ogóle nie oczekuje takich informacji. W odniesieniu do oceny praktyk stosowanych przez władze państwowe, ponad 34% respondentów stwierdziło, że bardzo często publikowane są komunikaty i wiadomości urzędowe, 6% - że zawsze lub prawie zawsze, kolejne 31,5% - że średnio często, a 15% - że rzadko. Według 4% ankietowanych władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie publikują komunikatów i wiadomości urzędowych, a 8,5% osób nie miało na ten temat zdania.

Wykres 42. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikowania komunikatów i wiadomości urzędowych

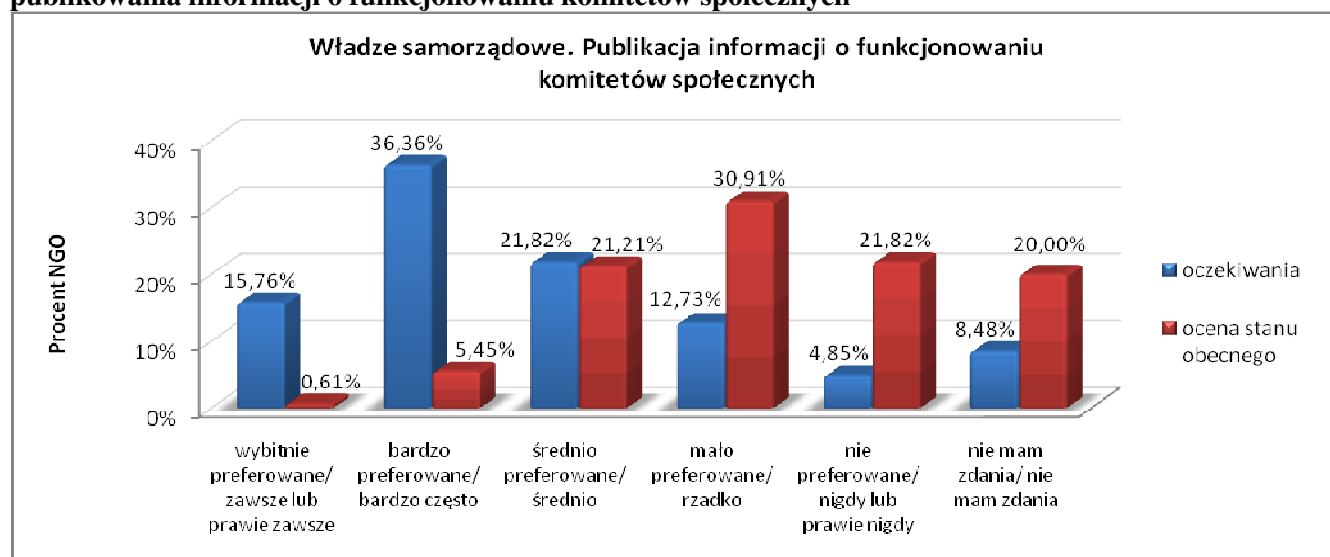
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

1.21. Publikacja informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych

Ostatnie pytanie w części dotyczącej oczekiwań informacyjnych przedstawicieli organizacji pozarządowych wobec władz publicznych odnosiło się do publikowania informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych.

Wykres 41 przedstawia opinie i oczekiwania wobec władz samorządowych. Jak można zaobserwować, oczekiwania wobec władz samorządowych w zakresie publikowania informacji o działaniu komitetów społecznych są niższe niż w odniesieniu do publikacji komunikatów i wiadomości urzędowych. Niemal 16% respondentów wybitnie oczekuje publikacji danych o funkcjonowaniu komitetów społecznych, ponad 36% - bardzo oczekuje, co piąty ankietowany średnio oczekuje, a ponad 16% właściwie nie ma oczekiwań w omawianej kwestii. Niestety w ocenie ponad połowy respondentów władze samorządowe rzadko (31%), nigdy lub prawie nigdy (21,8%) nie publikują informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych, według co piątego badanego – średnio często, 5,5% uznało, że bardzo często i jedynie 0,6% - że zawsze lub prawie zawsze.

Wykres 43. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikowania informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych

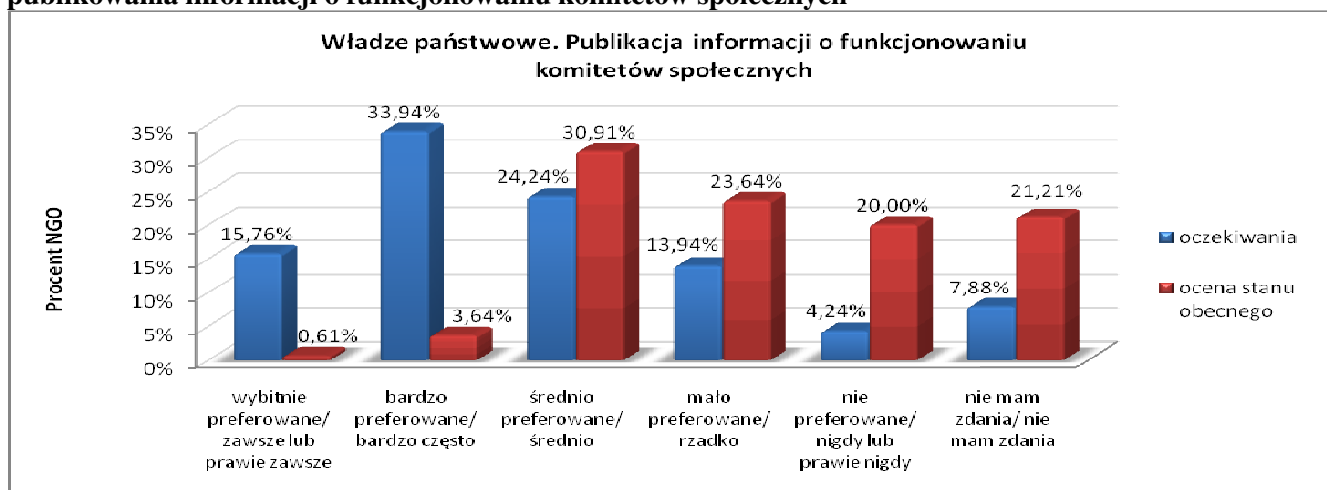

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 44 prezentuje preferencje i oczekiwania przedstawicieli NGO wobec władz państwowych. Generalnie uzyskane wypowiedzi są podobne do ocen władz samorządowych w zakresie publikowania informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych. Około 40% respondentów wyraziło wysokie oczekiwania w zakresie analizowanych informacji, co czwarty ankietowany – średnio preferuje takie informacje, a ponad 18% ma niskie preferencje lub w ogóle nie oczekuje od władz państwowych publikowania informacji o działaniu komitetów społecznych. Wydaje się też, że w ocenie uczestników badania władze państwowe publikują takie informacje z podobną jak władze samorządowe częstotliwością, która znacznie różni się z oczekiwaniami.

Na wykresach 43 i 44 uwagę zwracają wysokie odsetki osób, które nie miały zdania zarówno w sprawie własnych preferencji (7,9-8,5%), jak i oczekiwań wobec władz publicznych (20-21%). Może to oznaczać, że część organizacji pozarządowych reprezentowanych w naszym badaniu nie jest zainteresowana działaniem komitetów społecznych, a być może informacje na ten temat czerpie z innych źródeł.

Wykres 44. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikowania informacji o funkcjonowaniu komitetów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podsumowując analizę wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych można stwierdzić, że praktyka władz publicznych nie idzie w parze z preferencjami NGO. Częściowo jest to wynik niskiej jakości stron internetowych, a częściowo wynik niewystarczającej wiedzy organizacji pozarządowych na temat informacji udostępnianych przez władze publiczne. Wydaje się, że nowoczesne – elektroniczne narzędzia informacyjne nie są wykorzystywane przez władze samorządowe i państwowe tak często, jak mogłyby być i jak tego oczekują partnerzy społeczni. Poza tym:

- najwyższe preferencje (wybitnie i bardzo preferowane) wobec władz samorządowych respondenci wyrazili w następujących zakresach:
 - opis systemu grantów dla organizacji pozarządowych;
 - publikowanie strategii gminy, powiatu, województwa;
 - publikowanie planów współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- zdaniem respondentów władze samorządowe najczęściej (zawsze, prawie zawsze i bardzo często) stosują następujące działania informacyjne:
 - publikowanie komunikatów i wiadomości urzędowych;
 - publikowanie strategii gminy, powiatu, województwa;
 - elektroniczne udostępnianie aktów prawa miejscowego;
- zdaniem respondentów władze samorządowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie stosują następujących działań informacyjnych:
 - przedstawianie kalendarza polityków samorządowych;
 - udostępnianie bezpośrednich relacji (audio/wideo) z obrad rady udostępnianie elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji;
- najwyższe preferencje (wybitnie i bardzo preferowane) wobec władz państwowych respondenci wyrazili w następujących zakresach:
 - elektroniczne udostępnianie aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego;
 - opis systemu grantów dla organizacji pozarządowych;
 - publikowanie strategii Polski;
- zdaniem respondentów władze państwowe zawsze, prawie zawsze lub bardzo często stosują następujące działania informacyjne:
 - elektroniczne udostępnianie aktów prawa miejscowego i ogólnopaństwowego;

- publikowanie komunikatów i wiadomości urzędowych;
- publikowanie strategii Polski;
- zdaniem respondentów władze państwowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie stosują następujących działań informacyjnych:
 - przedstawianie kalendarza polityków szczebla centralnego;
 - udostępnianie elektronicznej książki adresowej z wszystkimi uczestnikami legislacji;
 - udostępnianie danych adresowych organizacji i instytucji społecznych, biorących udział w konsultacjach.

Ponadto w trakcie analizy uzyskanych wyników badania można zauważyć, że stosunkowo wiele osób udzieliło odpowiedzi „nie mam zdania” w poszczególnych pytaniach. Częściowo było to spowodowane obszarem działania organizacji, ale może też wskazywać na kilka kwestii:

- części NGO brakuje wiedzy o możliwych sposobach wpływania na decyzje, rozwiązania, legislację itp.;
- części NGO brakuje wiedzy o dostępnych narzędziach informacyjnych, których wykorzystanie może w znacznym stopniu ułatwić im działanie, w tym wpływanie na legislację oraz inne ważne dla nich kwestie;
- część NGO nie ma świadomości, że korzystanie z dostępnych informacji może poprawić ich skuteczność;
- część NGO nawet nie próbuje wpływać na władze publiczne, ponieważ jest to źle widziane przez władze (szczególnie w małych społecznościach lokalnych, gdzie NGO są traktowane przedmiotowo, a nie jak partner, który może wnieść istotne wartości do współpracy).

2. Narzędzia pozwalające na wyrażenie swojej opinii

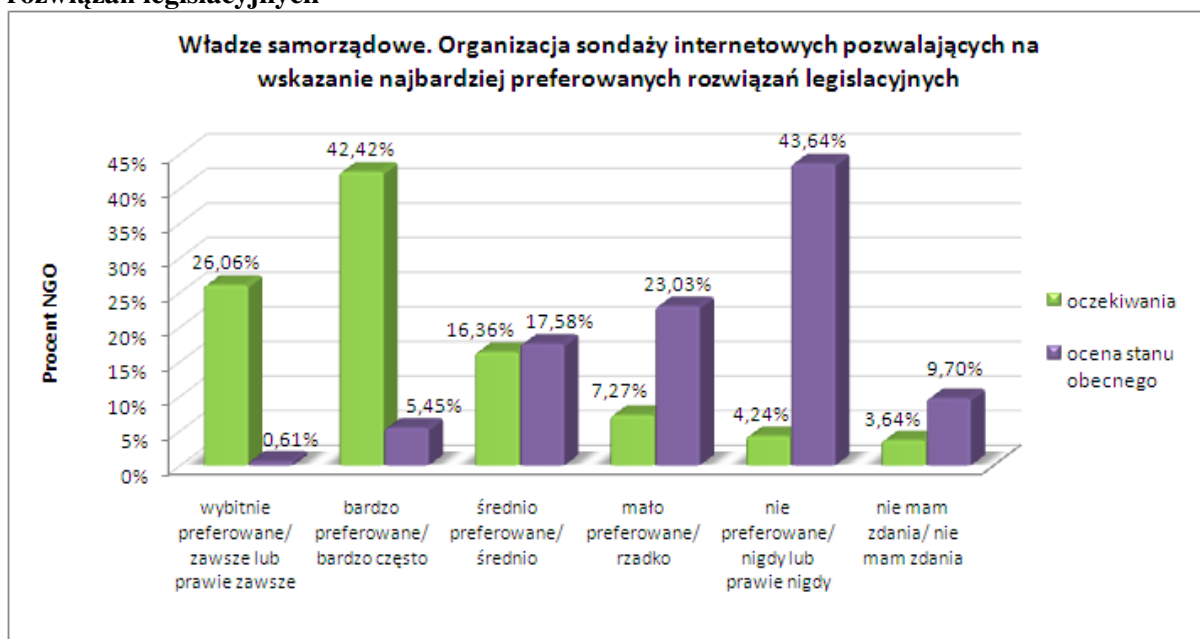
Drugi blok tematyczny w badaniu ankietowym zawierał siedem pytań dotyczących narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii przez różne grupy interesariuszy. Odpowiedzi i opinie uzyskane od przedstawicieli organizacji pozarządowych przedstawiamy w kolejnych punktach.

2.1. Organizacja sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych

Sondaże internetowe to proste i tanie narzędzia pozwalające władzom publicznym sprawdzić, jakie są najbardziej preferowane przez społeczeństwo rozwiązania w konkretnych kwestiach. Respondenci zostali więc zapytani, jakie są ich oczekiwania i jak oceniają organizacje sondaży internetowych.

Na wykresie 45 widzimy, że blisko 2/3 respondentów bardzo i wybitnie oczekuje od władz samorządowych organizacji sondaży internetowych, a kolejne 16% średnio ich oczekuje, ponad 11% ma niskie oczekiwania w tym zakresie lub w ogóle nie oczekuje od władz samorządowych tego typu działań. Właściwie odwrotnie proporcjonalnie do oczekiwań, ankietowani ocenili obecnie stosowane praktyki w omawianej kwestii, to znaczy - według prawie 70% badanych nigdy, prawie nigdy lub rzadko są organizowane sondaże internetowe i tylko w opinii 6% respondentów - bardzo często, zawsze lub prawie zawsze (0,6%). Niemal co dziesiąty uczestnik badania nie miał zdania na temat organizowania przez władze samorządowe sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych.

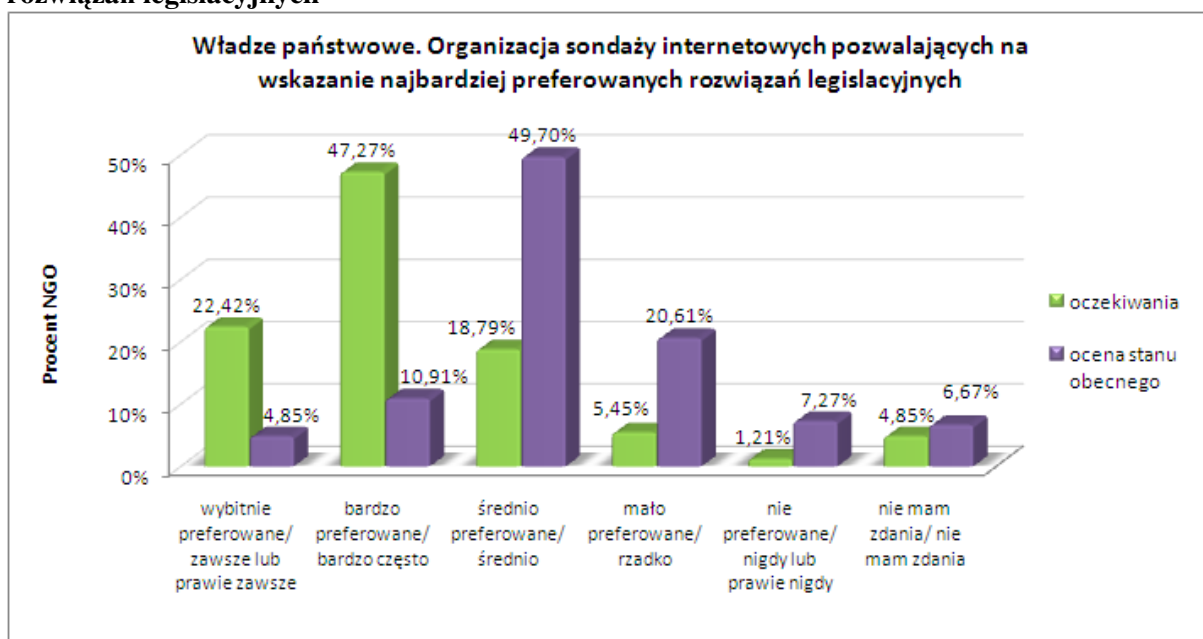
Wykres 45. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 46 zostały przedstawione opinie dotyczące inicjatyw władz państwowych. Jak widać w tym przypadku respondenci nieco inaczej ocenili władze państwowe niż władze samorządowe, ponieważ według co drugiego uczestnika badania sondaże internetowe pozwalające na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych są organizowane ze średnią częstotliwością, według 28% - rzadko, nigdy lub prawie nigdy i według 15% - zawsze, prawie zawsze lub bardzo często. Jeśli chodzi o oczekiwania w tym zakresie wobec władz państwowych, obok 2/3 ankietowanych, którzy wybitnie i bardzo preferują takie działania ze strony władz państwowych, co piąty ankietowany odpowiedział, że średnio ich oczekuje, a nieco ponad 6% - że mało lub nie preferują w ogóle organizowania przez władze państwowe sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych.

Wykres 46. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych

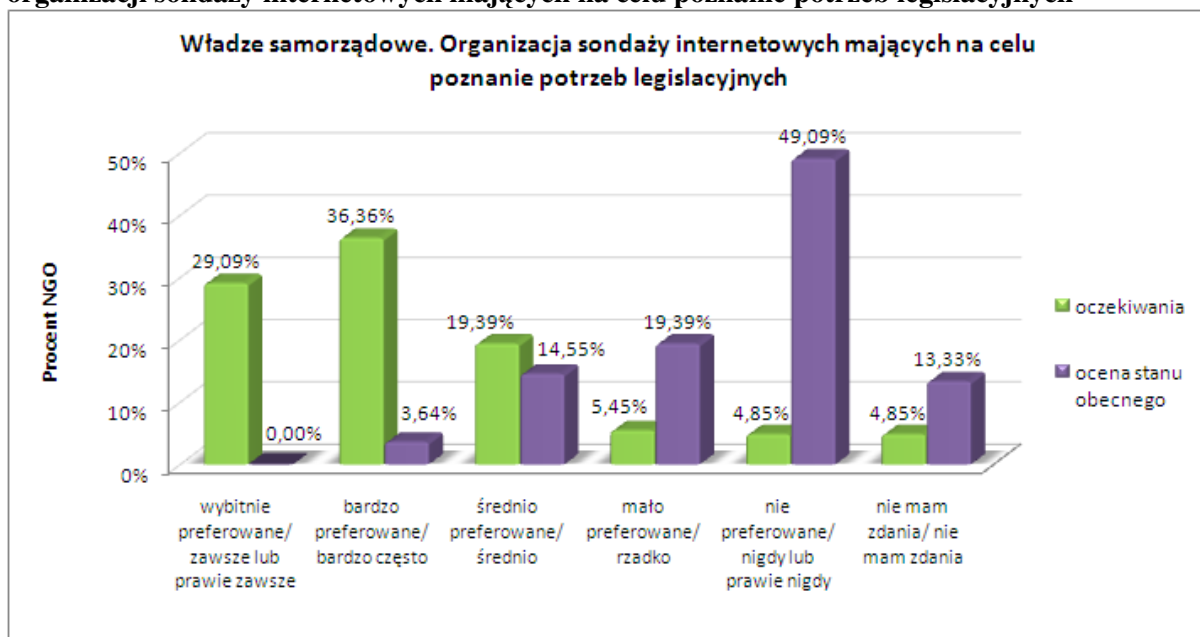
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.2. Organizacja sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb legislacyjnych

Kolejna kwestia poddana pod ocenę respondentów dotyczyła organizacji sondaży internetowych, które pozwoliłyby władzom publicznym poznać potrzeby legislacyjne społeczeństwa. W tym przypadku oczekiwania ankietowanych wobec władz samorządowych są nieco mniejsze niż w przypadku sondaży dla zgłaszania najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych. Z danych zaprezentowanych na wykresie 47 wynika, że 65% uczestników badania ma wysokie oczekiwania wobec władz samorządowych w tym zakresie, co piąty – średnie, a co dziesiąty – małe albo żadne. Ponad 13% respondentów nie miało zdania na temat oceny praktyk stosowanych przez władze samorządowe w zakresie organizowania sondaży internetowych dla poznania potrzeb legislacyjnych obywateli. Według połowy badanych władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie podejmują takiego działania, a co piąty ankietowany stwierdził, że rzadko, 14,6% uznało, że średnio

często i jedynie 3,6% ankietowanych było zdania, że władze samorządowe bardzo często w ten sposób poznają potrzeby legislacyjne obywateli.

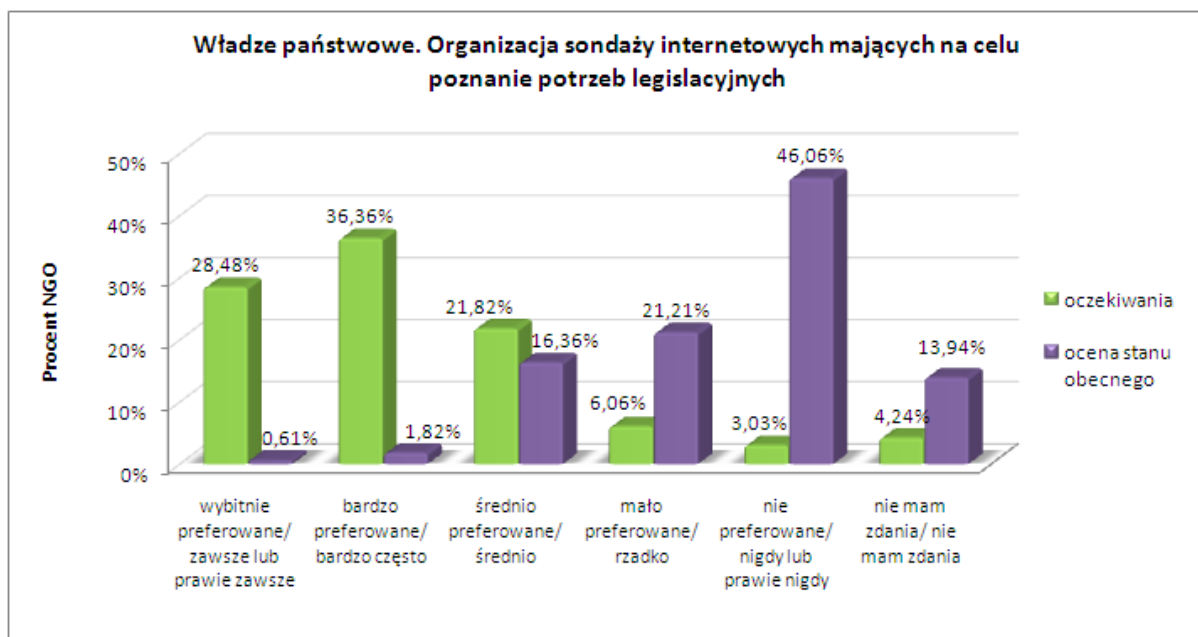
Wykres 47. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb legislacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oczekiwania wobec władz państwowych i opinie o ich działaniach w odniesieniu do organizowania sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb społeczeństwa wyrażone przez przedstawicieli organizacji pozarządowych były podobne, jak w przypadku władz samorządowych – przedstawia to wykres 48. Około 65% respondentów wybitnie i bardzo preferuje możliwość wypowiadania się w ten sposób na temat potrzeb legislacyjnych, prawie 22% średnio preferuje, a 6% mało i 3% - nie preferuje w ogóle organizowania przez władze państwowe sondaży internetowych dla poznania potrzeb legislacyjnych obywateli. Według 2,5% ankietowanych działania takie są podejmowane zawsze, prawie zawsze lub bardzo często, ponad 16% stwierdziło, że średnio często, ponad 66%, że rzadko albo nigdy czy też prawie nigdy. Ocena działań władz państwowych sprawiła trudność niemal 14% respondentów, którzy odpowiedzieli „nie mam zdania”.

Wykres 48. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb legislacyjnych

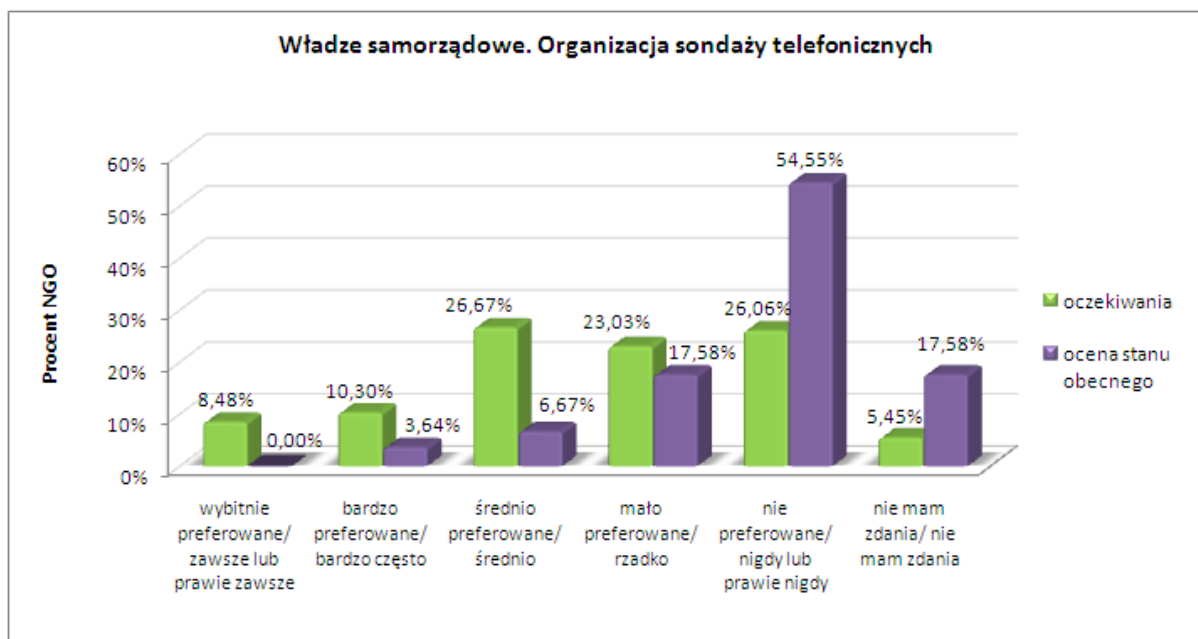
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.3. Organizacja sondaży telefonicznych

Następne pytanie z grupy obejmującej narzędzia pozwalające na wyrażenie opinii dotyczyło organizacji sondaży telefonicznych przez władze publiczne.

Jak widać na wykresie 49, blisko połowa respondentów uznała, że właściwie nie ma potrzeby organizowania przez władze samorządowe tego typu działań dla zebrania opinii różnych grup interesariuszy, co może nieco dziwić. Co czwarty ankietowany stwierdził, że średnio oczekuje sondaży telefonicznych, jedynie 10% - że bardzo oczekuje i 8,5% - że wybitnie preferuje ten sposób wyrażania opinii. Z drugiej strony – według przedstawicieli organizacji pozarządowych władze samorządowe bardzo rzadko organizują sondaże telefoniczne: ponad 54% było zdania, że nigdy lub prawie nigdy, 17,6% - że rzadko i jedynie 6,7% - że średnio często oraz 3,6% - że bardzo często.

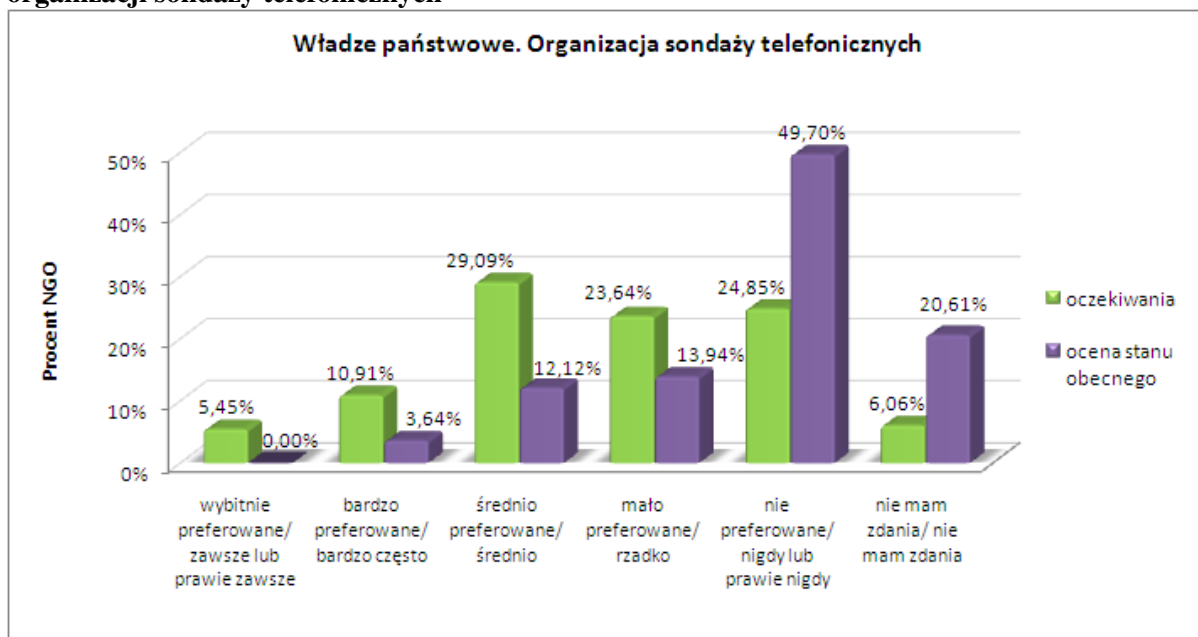
Wykres 49. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży telefonicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jeżeli chodzi o ocenę władz państwowych w zakresie organizowania sondaży telefonicznych – wypadła ona dosyć podobnie, jak ocena władz samorządowych. Niemal 64% respondentów stwierdziło, że władze państwowe nigdy, prawie nigdy nie podejmują tego typu inicjatyw lub podejmują je rzadko, 12% - że średnio często i tylko 3,6% - że bardzo często. Na wykresie 50 widać również preferencje ankietowanych w odniesieniu do organizowania przez władze państwowe sondaży telefonicznych – niemal połowa przedstawicieli NGO nie preferuje tego sposobu wyrażania opinii lub ma niskie preferencje w tym zakresie, co trzeci respondent – średnio preferuje organizowanie sondaży telefonicznych, a około 16% - bardzo i wybitnie preferuje.

Wykres 50. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji sondaży telefonicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresach 49 i 50 widać duże grupy respondentów, którzy nie mieli zdania na temat oceny stanu obecnego, czyli można przypuszczać, że osoby te nie wiedzą czy władze publiczne organizują sondaże telefoniczne, czy nie. W odniesieniu do działań władz samorządowych 17,6% nie miało zdania, a w odniesieniu do władz państwowych jeszcze więcej – 20,6%.

2.4. Organizacja spotkań uzgodnieniowych pozwalających na prezentację stanowisk i uzgodnienie rozwiązań włączonych do aktu prawnego

Przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczących w badaniu zostali poproszeni o ocenę działań władz publicznych odnoszących się do organizowania spotkań, w trakcie których prezentowane są stanowiska poszczególnych stron zainteresowanych danym rozwiązaniem i następują uzgodnienia co do rozwiązań włączanych do aktu prawnego.

Na wykresie 51 widać, że w opinii ponad 68% respondentów ten sposób kontaktów z interesariuszami zapewniany przez władze samorządowe jest wybitnie (33,3%) i bardzo (35,2%) preferowany, 17,6% średnio preferuje organizowanie tego typu spotkań, a mało je preferuje lub wcale - prawie 8% ankietowanych. Według co czwartego uczestnika badania władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie organizują spotkań uzgodnieniowych, według co trzeciego – rzadko, a ze średnią częstotliwością – w opinii 27,3% ankietowanych, nieco ponad 5% uważa, że władze samorządowe bardzo często i zawsze lub prawie zawsze organizują spotkania uzgodnieniowe. Ponad 6% respondentów nie miało zdania odnośnie własnych oczekiwań w omawianym zakresie, a prawie 11% nie miało zdania na temat działań władz samorządowych.

Wykres 51. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji spotkań uzgodnieniowych, pozwalających na prezentację stanowisk i uzgodnienie rozwiązań włączonych do aktu prawnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 52 przedstawia oczekiwania i oceny działań władz państwowych w aspekcie organizowania spotkań uzgodnieniowych. W stosunku do oczekiwań wobec władz

samorządowych, tutaj widać bardzo podobne preferencje - grupa wybitnie i bardzo oczekująca takich inicjatyw od władz państwowych stanowiła 68,5%. Ponad 18% wyraziło średnie oczekiwania w analizowanym zakresie i nieco poniżej 11% ma niewielkie lub nie ma żadnych oczekiwań w kwestii organizowania spotkań dla uzgodnienia rozwiązań włączanych do aktu prawnego. Niemal co trzeci respondent uznał, że władze państwowe organizują spotkania uzgodnieniowe średnio często, ponad 6% - że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze, ponad 26% ankietowanych stwierdziło, że rzadko i tyle samo - że nigdy lub prawie nigdy. Ponad 12% nie miało zdania w tej kwestii.

Wykres 52. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji spotkań uzgodnieniowych, pozwalających na prezentację stanowisk i uzgodnienie rozwiązań włączonych do aktu prawnego

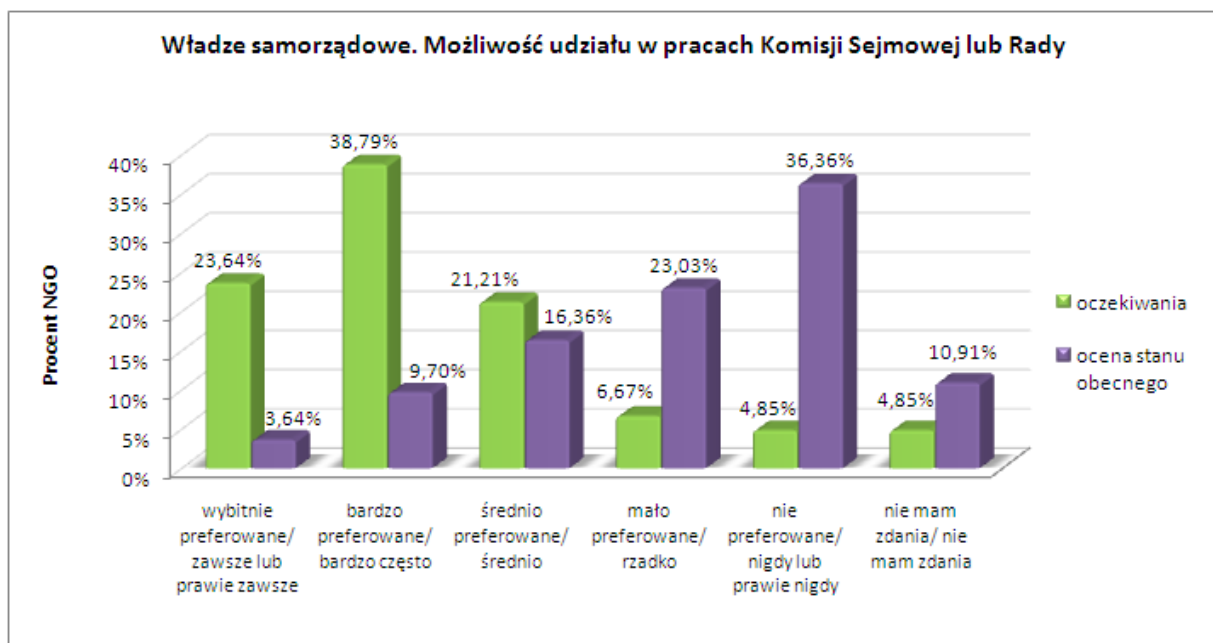
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.5. Możliwość udziału w pracach komisji sejmowej lub rady gminy/ miasta

W następnym pytaniu przedstawiciele NGO przedstawili swoje zdanie na temat możliwości udziału w pracach rady gminy lub miasta i komisji sejmowej.

Według ponad 62% uczestników badania wybitnie i bardzo preferowana jest możliwość udziału w pracach rady gminy lub miasta, według co piątej osoby – średnio preferowana, w opinii 6,7% - mało preferowana i prawie 5% nie oczekuje stworzenia przez władze samorządowe takiej możliwości zainteresowanym pracami rady. Przedstawione dane pokazuje wykres 53. Widać też na nim, że prawie 60% respondentów było zdania, że władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie stwarzają takiej możliwości albo rzadko umożliwiają udział w pracach rady, 16,4% uważało, że średnio często jest to możliwe, a 13,3% - że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze. Prawie 11% ankietowanych odpowiedziało, że nie ma zdania w sprawie oceny działań władz samorządowych.

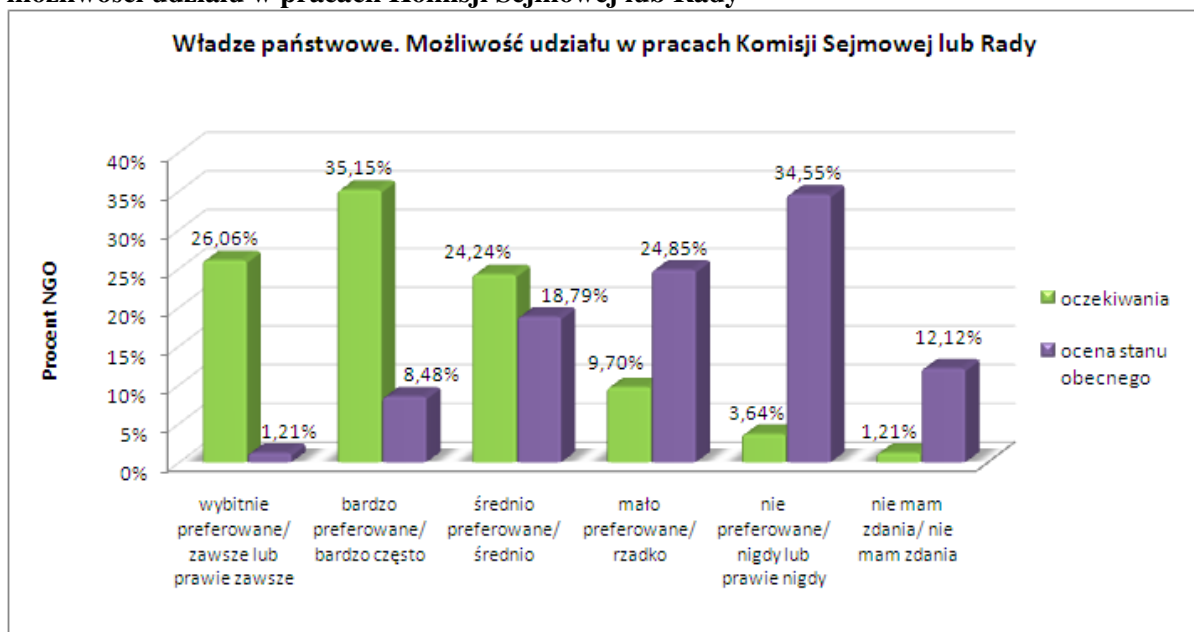
Wykres 53. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie możliwości udziału w pracach Komisji Sejmowej lub Rady

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 54 przedstawiono oczekiwania wobec władz państwowych i ich ocenę odnoszącą się do umożliwiania interesariuszom udziału w pracach komisji sejmowych. Co czwarty respondent wybitnie preferuje możliwość udziału w pracach komisji, ponad 35% - bardzo preferuje, co czwarty ankietowany – średnio oczekuje takiej możliwości, 9,7% mało preferuje, a 3,6% - nie oczekuje możliwości udziału w pracach komisji sejmowych. Według co trzeciego przedstawiciela NGO władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie umożliwiają udziału w pracach komisji sejmowych, według co czwartego – jest to rzadko możliwe, 19% stwierdziło, że średnio często, a 8,5% było zdania, że bardzo często władze państwowe umożliwiają zainteresowanym udział w pracach komisji sejmowych. Tylko 1,2% ankietowanych było zdania, że jest to możliwe zawsze lub prawie zawsze, jednocześnie ponad 12% nie miało zdania na ten temat.

Wykres 54. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie możliwości udziału w pracach Komisji Sejmowej lub Rady

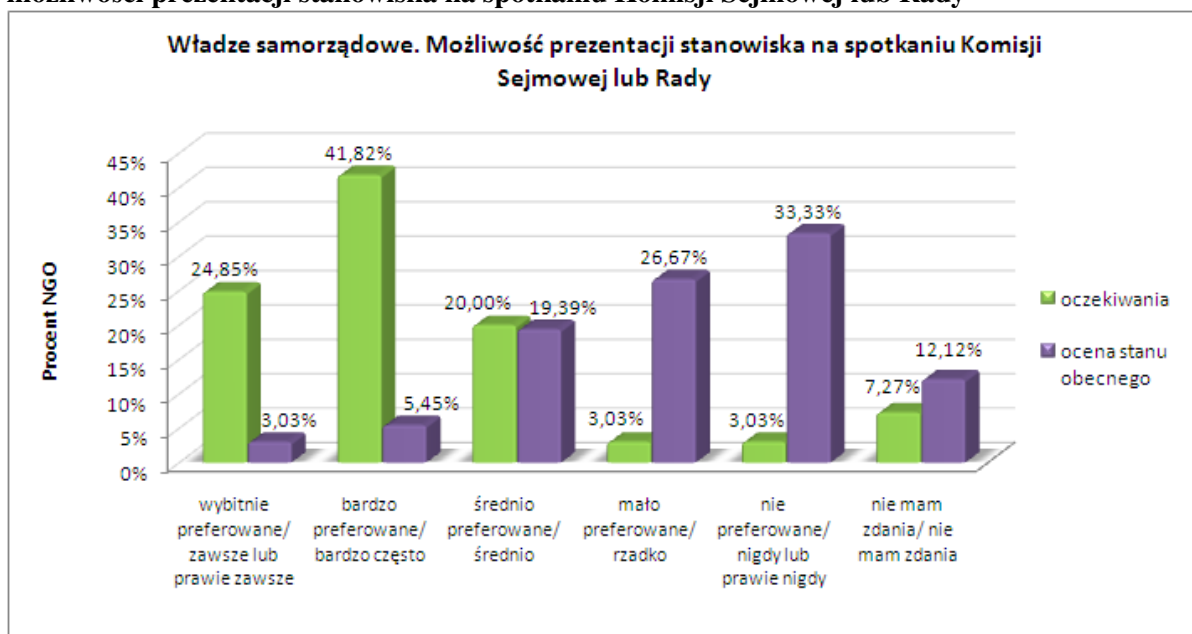

2.6. Możliwość prezentacji stanowiska na spotkaniu komisji sejmowej lub rady gminy/ miasta

Przedstawiciele organizacji pozarządowych wypowiedzieli się również na temat możliwości zaprezentowania stanowiska w trakcie spotkania rady gminy/ miasta lub komisji sejmowej.

Jak widzimy na wykresie 55, co czwarty uczestnik badania wybitnie preferuje możliwość przedstawienia stanowiska podczas spotkania rady gminy/ miasta, ponad 41% - bardzo preferuje, 1/5 ankieterów – średnio preferuje, 3% - mało i 3% nie oczekuje takich możliwości. Ponad 7% respondentów nie miało zdania w kwestii własnych preferencji odnośnie możliwości prezentacji stanowiska na spotkaniach rady gminy/ miasta. Z uzyskanych danych wynika również, że w opinii 1/3 uczestników badania władze samorządowe nigdy albo prawie nigdy nie stwarzają takiej możliwości, 26,7% uważało, że rzadko, ponad 19% - że średnio często, 5,5% - bardzo często i 3% - zawsze lub prawie zawsze. Ponad 12% ankieterów nie miało zdania w omawianej kwestii.

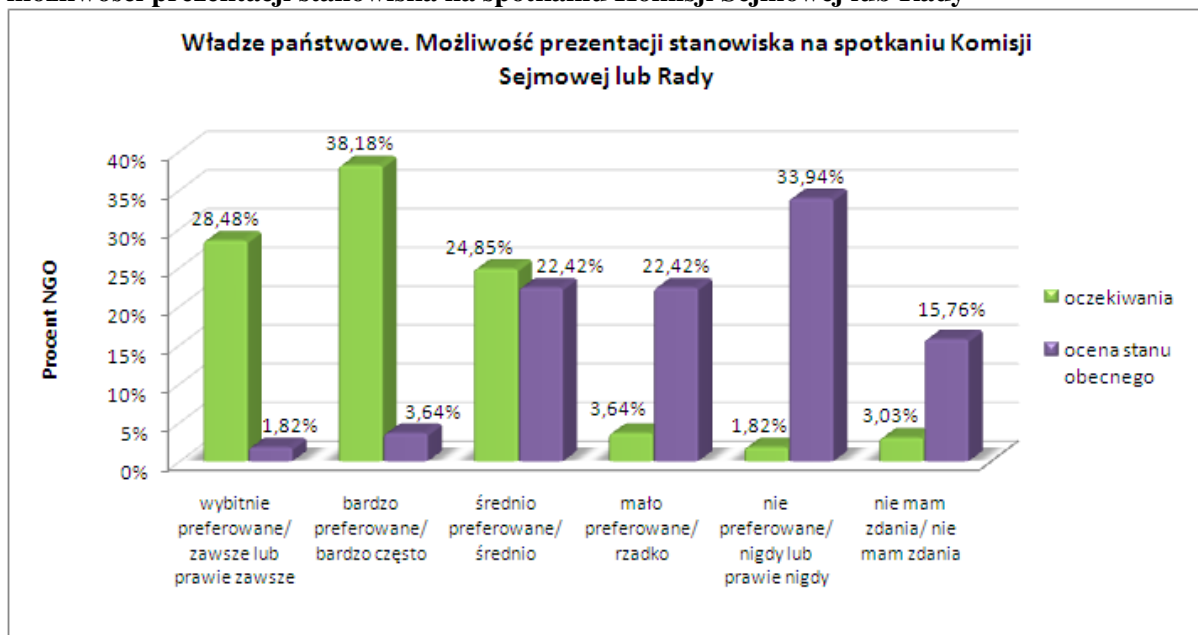
Wykres 55. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie możliwości prezentacji stanowiska na spotkaniu Komisji Sejmowej lub Rady

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 56 przedstawia wypowiedzi przedstawicieli organizacji pozarządowych odnoszące się do władz państwowych. Niemal 67% wybitnie i bardzo preferuje możliwość prezentacji stanowiska podczas spotkania komisji sejmowej, co czwarty respondent – średnio oczekuje tej możliwości, a ponad 5% praktycznie nie oczekuje takiej możliwości. W opinii 1/3 respondentów praktyka władz państwowych w kwestii zapewniania możliwości prezentacji stanowiska podczas spotkania komisji sejmowej nigdy lub prawie nigdy nie ma miejsca, 22,4% uznało, że dzieje się to rzadko i taka sama grupa stwierdziła, że średnio często. Nieco ponad 5% ankieterów było zdania, że władze państwowe bardzo często albo zawsze lub prawie zawsze umożliwiają prezentację stanowiska na spotkaniu komisji sejmowej. Aż co szósty przedstawiciel NGO nie miał zdania na ten temat.

Wykres 56. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie możliwości prezentacji stanowiska na spotkaniu Komisji Sejmowej lub Rady

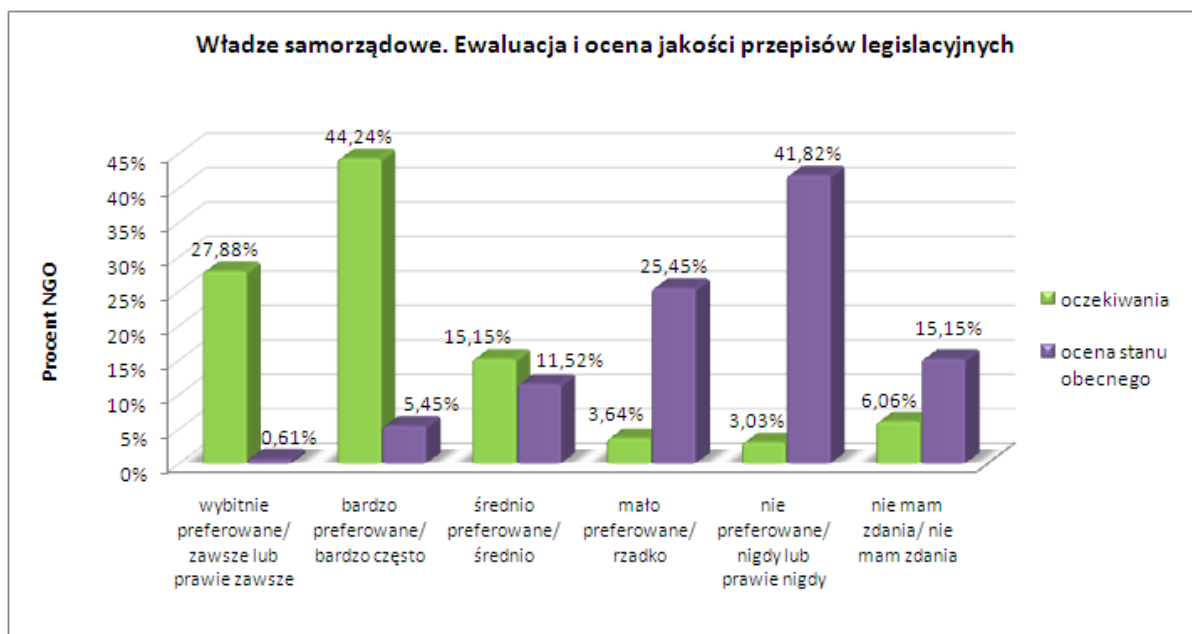
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.7. Ewaluacja i ocena jakości legislacji

Ostatnie pytanie z bloku obejmującego narzędzia służące do wyrażania opinii dotyczyło możliwości przedstawienia przez zainteresowanych ewaluacji i oceny jakości legislacji.

Na wykresie 57 można zobaczyć, że ponad 72% respondentów wybitnie i bardzo preferuje takie rozwiązanie zapewniane przez władze samorządowe, a 15% średnio preferuje, niemal 7% mało preferuje lub wcale nie oczekuje takiej możliwości wyrażania opinii o legislacji a 6% nie miało zdania w omawianej sprawie. W opinii prawie 42% ankietowanych władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie stwarzają możliwości ewaluacji i oceny jakości legislacji, co czwarty respondent uznał, że robią to rzadko, 11,5% - że średnio często, a 6% - że bardzo często, zawsze albo prawie zawsze. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że ponad 15% uczestników badania nie miało zdania w analizowanej kwestii.

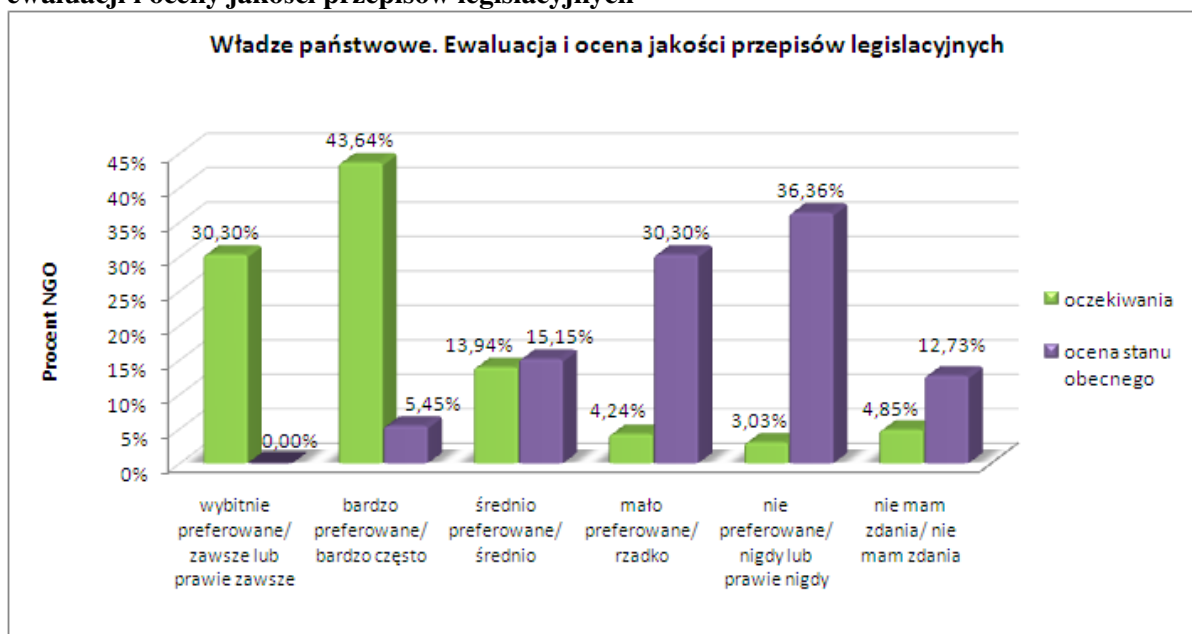
Wykres 57. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie ewaluacji i oceny jakości przepisów legislacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 58 zawiera dane odnoszące się do władz państwowych. Niemal 73% przedstawicieli NGO wybitnie i bardzo preferuje umożliwienie przez władze państwowe ewaluacji i oceny legislacji, prawie 14% średnio preferuje to rozwiązanie, ponad 4% - mało preferuje, 3% w ogóle nie oczekuje takiej możliwości a prawie 5% nie miało na ten temat zdania. 2/3 respondentów stwierdziło, że władze państwowe nigdy, prawie nigdy albo rzadko umożliwiają ewaluację i ocenę przepisów prawa, ponad 15% było zdania, że robią to średnio często a 5,5% - że bardzo często. Jednocześnie prawie 13% uczestników badania nie miało zdania na ten temat.

Wykres 58. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie ewaluacji i oceny jakości przepisów legislacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podsumowując odpowiedzi i opinie uzyskane od przedstawicieli organizacji pozarządowych, można stwierdzić, że praktyka władz publicznych nie pokrywa się z oczekiwaniami w zakresie zapewniania narzędzi pozwalających na wyrażenie opinii przez różne grupy interesariuszy. Z uzyskanych danych wynika, że:

- najwyższe preferencje (wybitnie i bardzo preferowane) wobec władz samorządowych (72%-68,5 wskazań) oraz wobec władz państwowych (73,9%-68,5 wskazań) respondenci wyrazili w następujących zakresach:
 - ewaluacja i ocena jakości przepisów legislacyjnych;
 - organizacja sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych;
 - organizacja spotkań uzgodnieniowych pozwalających na prezentacje stanowisk i uzgodnienie rozwiązań włączonych do aktu prawnego;
- zdaniem respondentów władze samorządowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy (72,2%-67,3% wskazań) nie stosują następujących działań:
 - organizacja sondaży telefonicznych;
 - organizacja sondaży internetowych mających na celu poznanie potrzeb legislacyjnych;
 - ewaluacja i ocena jakości przepisów legislacyjnych;
- zdaniem respondentów władze państwowe rzadko, nigdy lub prawie nigdy (66,7%-59,5% wskazań) nie stosują następujących działań:
 - ewaluacja i ocena jakości przepisów legislacyjnych;
 - organizacja sondaży telefonicznych;
 - umożliwienie udziału w pracach komisji sejmowej.

Działania, które zdaniem respondentów władze samorządowe najczęściej (zawsze, prawie zawsze i bardzo często) stosują:

- możliwość udziału w pracach rady gminy/ miasta,
- możliwość prezentacji stanowiska na spotkaniu rady gminy/ miasta,
- organizacja sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych

były jednak w ten sposób ocenione jedynie przez odpowiednio 13,3%, 8,5% oraz 6,1% respondentów. Nieco więcej ankietowanych było zdania, że władze państwowe zawsze, prawie zawsze lub bardzo często stosują niektóre działania:

- organizacja sondaży internetowych pozwalających na wskazanie najbardziej preferowanych rozwiązań legislacyjnych – 15,8%,
- możliwość udziału w pracach komisji sejmowej 9,7%.
- organizacja spotkań uzgodnieniowych pozwalających na prezentacje stanowisk i uzgodnienie rozwiązań włączonych do aktu prawnego – 6,1%,

Z przedstawionych danych wynika, że władze publiczne – aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom organizacji pozarządowych - powinny zdecydowanie częściej stosować narzędzia pozwalające na wyrażenie opinii.

3. Oczekiwania w zakresie uzyskiwania informacji zwrotnej od władz lub pomocy

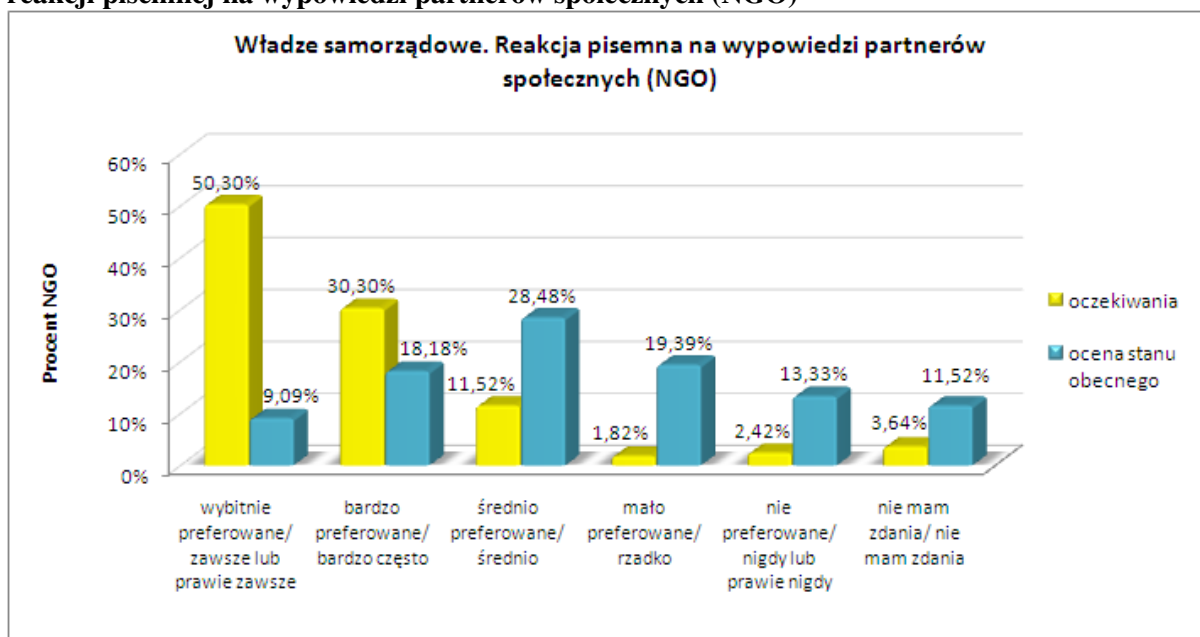
Trzeci blok tematyczny w przeprowadzonym badaniu obejmował siedem pytań dotyczących ocen i oczekiwań organizacji pozarządowych odnoszących się do uzyskiwania informacji zwrotnej od władz publicznych lub ich pomocy. W dalszej części przedstawiamy uzyskane wypowiedzi.

3.1. Reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO)

Przedstawiciele organizacji pozarządowych przedstawili swoje oczekiwania wobec władz publicznych i opinie o praktykach w zakresie pisemnych reakcji na wypowiedzi partnerów społecznych.

Z danych przedstawionych na wykresie 59 widać, że połowa respondentów wybitnie oczekuje od władz samorządowych, aby reagowały na piśmie na ich wypowiedzi, ponad 30% bardzo preferuje taką praktykę, co dziesiąty respondent – średnio oczekuje, a nieco ponad 4% w zasadzie nie ma takich oczekiwań wobec władz samorządowych. Wydawać by się mogło, że władze samorządowe niemal zawsze odpowiadają pisemnie na wypowiedzi partnerów społecznych, jednak z wypowiedzi 1/3 przedstawicieli organizacji uczestniczących w badaniu wynika, że nigdy lub prawie nigdy (13,3%) tego nie robią albo rzadko (19,4%) odpowiadają w ten sposób. Ponad 28% ankietowanych uważało, że zdarza się to średnio często, ponad 18% - bardzo często a 9% uznało, że zawsze lub prawie zawsze. Warto zwrócić uwagę, że ponad 11% uczestników badania nie miało zdania w kwestii reagowania przez władze samorządowe na piśmie na wypowiedzi NGO.

Wykres 59. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie reakcji pisemnej na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO)

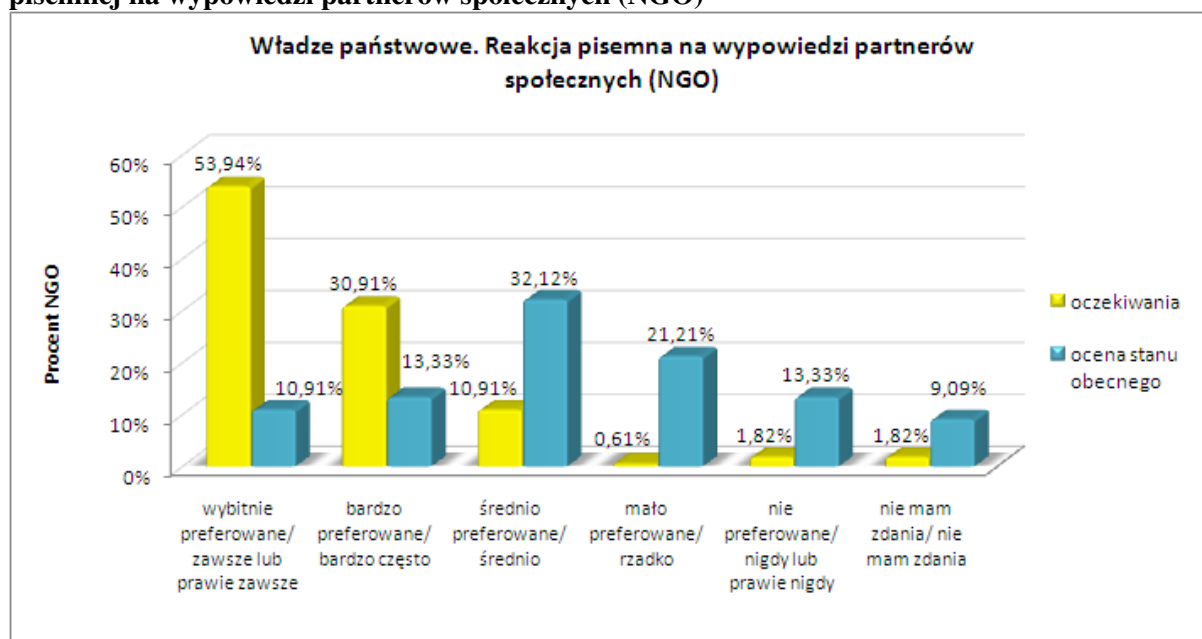

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na podstawie danych zaprezentowanych na wykresie 60 można stwierdzić, że jeszcze więcej respondentów oczekuje od władz państwowych niż od władz samorządowych, że będą

reagować na piśmie na wypowiedzi partnerów społecznych, ponieważ prawie 54% wybitnie preferuje takie działania ze stron władz państwowych i niemal 31% - bardzo preferuje, co dziesiąty ankietowany średnio preferuje, 0,6% mało, a 1,8% - nie oczekuje takich reakcji. Jeśli chodzi o ocenę władz państwowych – praktyka nie przystaje do oczekiwań: zdaniem prawie 11% respondentów władze państwowe zawsze lub prawie zawsze reagują na piśmie na wypowiedzi NGO, według ponad 13,3% jest tak bardzo często, a według 1/3 – średnio często, co piąty uczestnik badania stwierdził, że władze państwowe rzadko reagują pisemnie na wypowiedzi organizacji pozarządowych, a ponad 13% - że nigdy albo nigdy. Jednocześnie ponad 9% nie miało zdania na ten temat.

Wykres 60. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie reakcji pisemnej na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

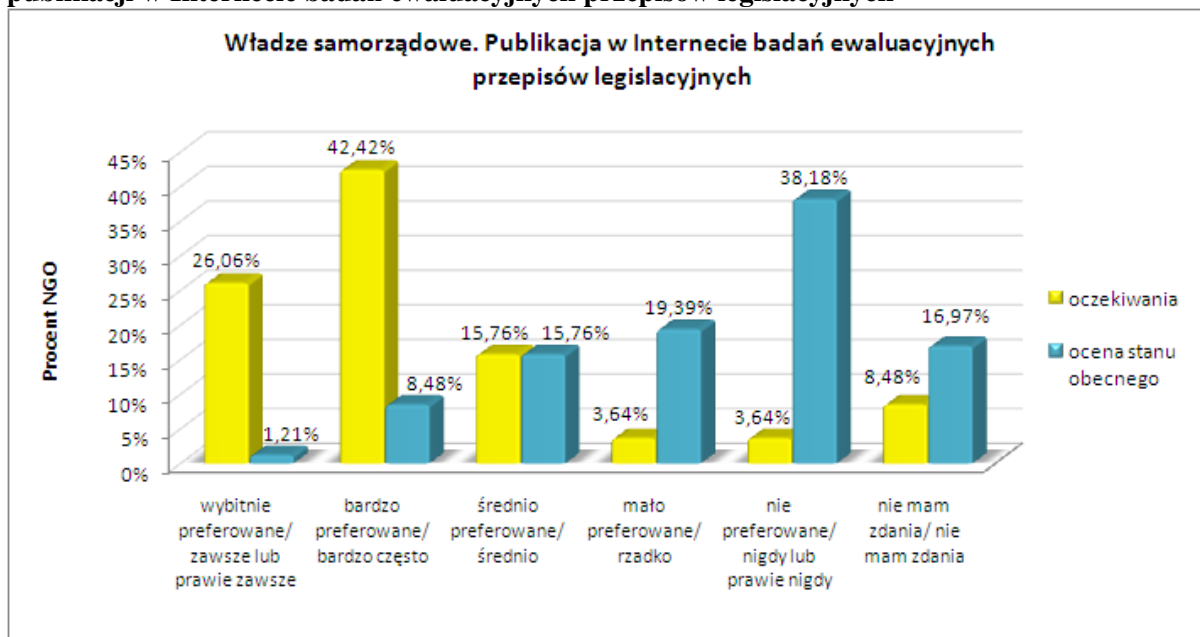
3.2. Publikacja w Internecie badań ewaluacyjnych przepisów legislacyjnych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zostali zapytani czy oczekują publikowania w Internecie przez władze publiczne wyników badań ewaluacyjnych dotyczących legislacji i jak oceniają działania władz w tym zakresie.

Na wykresie 61 widać, że co czwarty respondent wybitnie a ponad 42% bardzo preferuje publikowanie w Internecie przez władze samorządowe badań ewaluacyjnych legislacji, prawie 16% średnio preferuje i po 3,6% mało preferuje oraz nie oczekuje takich działań. Jeżeli chodzi o praktykę władz samorządowych w omawianym aspekcie – jest ona daleka od oczekiwań. W opinii ponad 38% ankietowanych samorządy nigdy albo prawie nigdy nie umieszczają w Internecie wyników badań ewaluacyjnych odnoszących się do wprowadzonych przepisów, co piąty ankietowany był zdania, że rzadko to robią, niemal 16% - że średnio często a co dziesiąty respondent uważał, że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze.

Uwagę zwracają wysokie odsetki osób, które nie miały zdania zarówno w kwestii własnych oczekiwań, jak i oceny działań władz samorządowych.

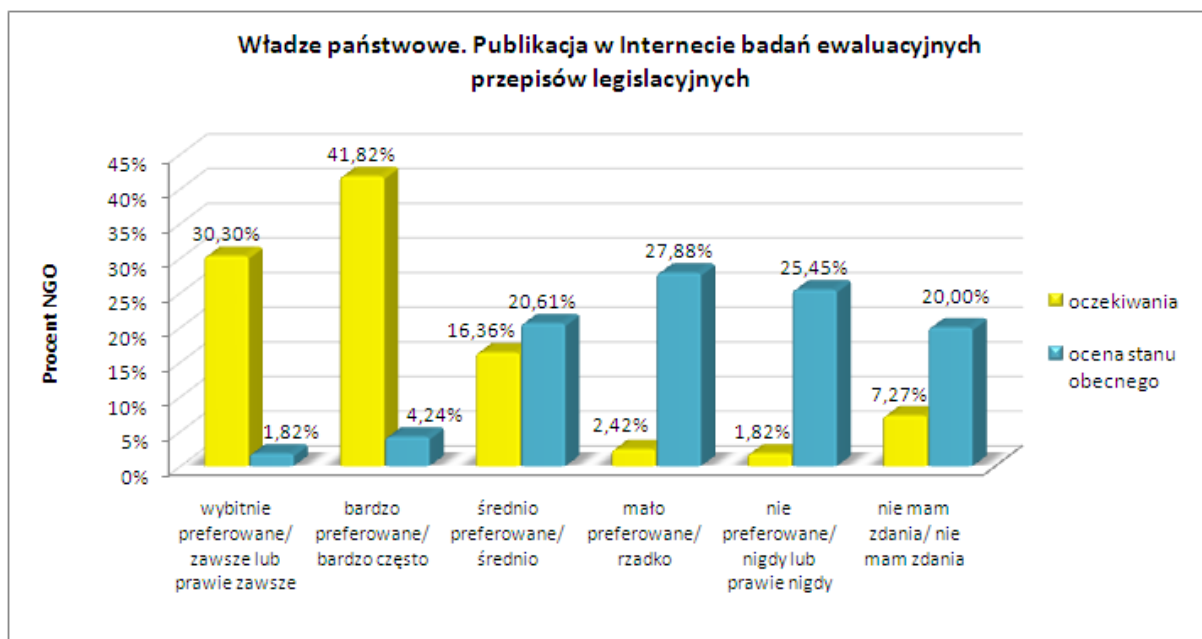
Wykres 61. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji w Internecie badań ewaluacyjnych przepisów legislacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W stosunku do władz państwowych jest jeszcze więcej niż w przypadku władz samorządowych oczekujących publikowania w Internecie wyników badań ewaluacyjnych odnośnie legislacji – ponad 72% respondentów wybitnie i bardzo preferuje ten sposób uzyskiwania informacji zwrotnej, ponad 16% - średnio preferuje, a nieco ponad 4% właściwie nie oczekuje takich akcji. Szczegóły przedstawia wykres 62. Widać na nim również, że według co czwartego uczestnika badania władze państwowe nigdy albo prawie nigdy nie publikują w Internecie wyników ewaluacji legislacji, w opinii prawie 28% - robią to rzadko, co piąty respondent stwierdził, że średnio często i jedynie 6% - że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze. Co zastanawiające aż 20% ankietowanych miało problem z oceną praktyki władz państwowych i udzieliło odpowiedzi „nie mam zdania”.

Wykres 62. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji w Internecie badań ewaluacyjnych przepisów legislacyjnych

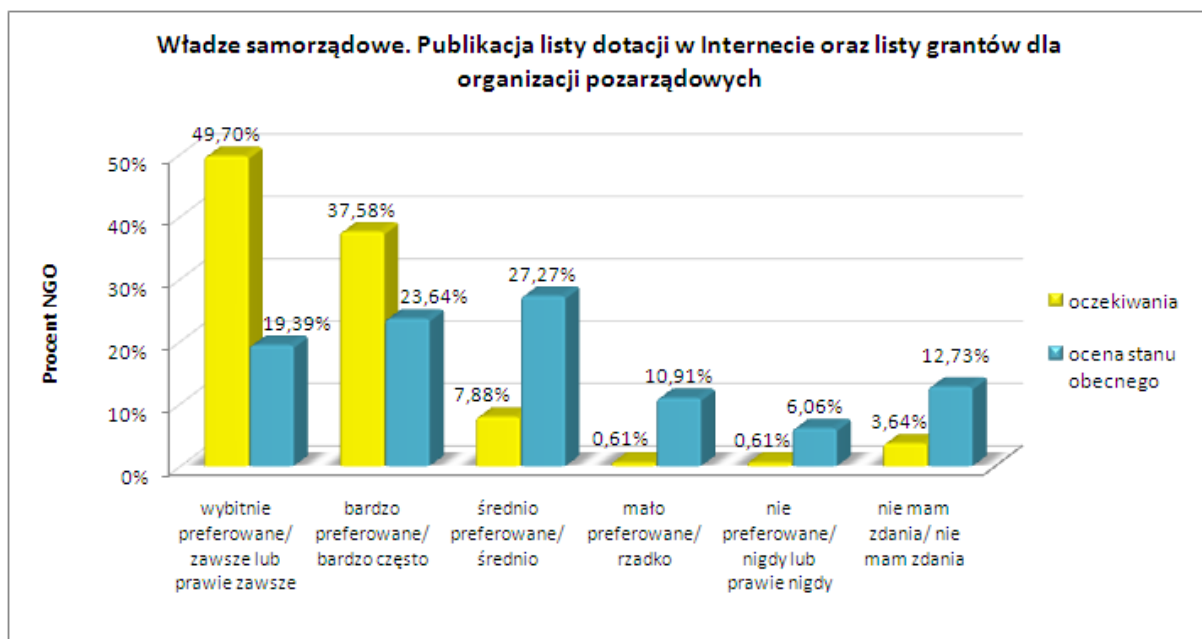
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.3. Publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych

W następnej kolejności przedstawiciele NGO wypowiedzieli się w kwestii publikacji w Internecie list dotacji oraz grantów przyznanych organizacjom pozarządowym.

Na wykresie 63 widać, że blisko połowa respondentów wybitnie (49,7%) oraz bardzo (37,6%) oczekuje takiego działania ze strony władz samorządowych, prawie 8% - średnio oczekuje i jedynie po 0,6% w zasadzie nie oczekuje publikowania przez samorząd w Internecie list dotacji oraz przyznanych grantów. Widać także, że według co piątego uczestnika badania władze samorządowe zawsze lub prawie zawsze stosują tę praktykę, według ponad 23% - bardzo często, ponad 27% było zdania, że zdarza się to średnio często, a prawie 11% - że rzadko i 6% uznało, że nigdy albo prawie nigdy. Prawie 13% rozmówców nie miało zdania w tej sprawie, co może oznaczać, że reprezentowane przez nich organizacje nie ubiegają się o granty i dotacje będące w gestii władz samorządowych.

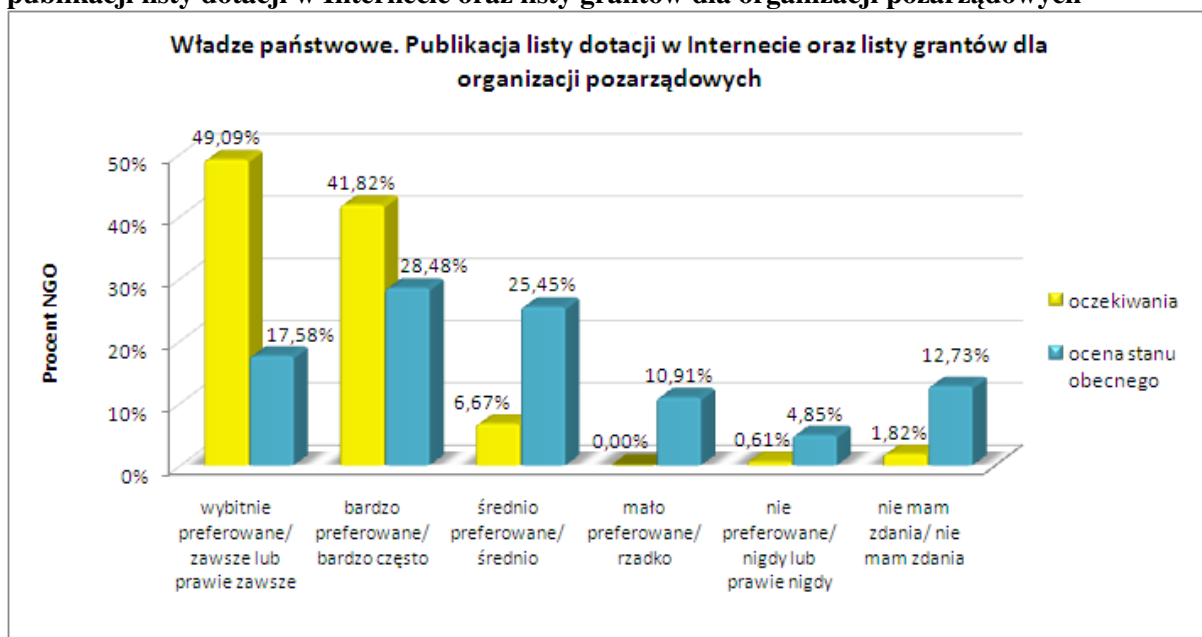
Wykres 63. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 90% respondentów wybitnie i bardzo oczekuje od władz państwowych publikowania w Internecie list dotacji i grantów przyznanych organizacjom pozarządowym, 6,7% - średnio oczekuje a 0,6% - nie oczekuje w ogóle. Przedstawione dane pokazuje wykres 64. Widać na nim również, że zdaniem dosyć dużej grupy ankietowanych władze państwowe zawsze albo prawie zawsze (17,6%) i bardzo często (28,5%) stosują tę praktykę. Co czwarty badany uważał, że zdarza się to średnio często, prawie 11% - że rzadko i prawie 5% uważało, że nigdy lub prawie nigdy. Niemal 13% respondentów nie miało zdania na temat praktyki władz państwowych w omawianym zakresie.

Wykres 64. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie publikacji listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych

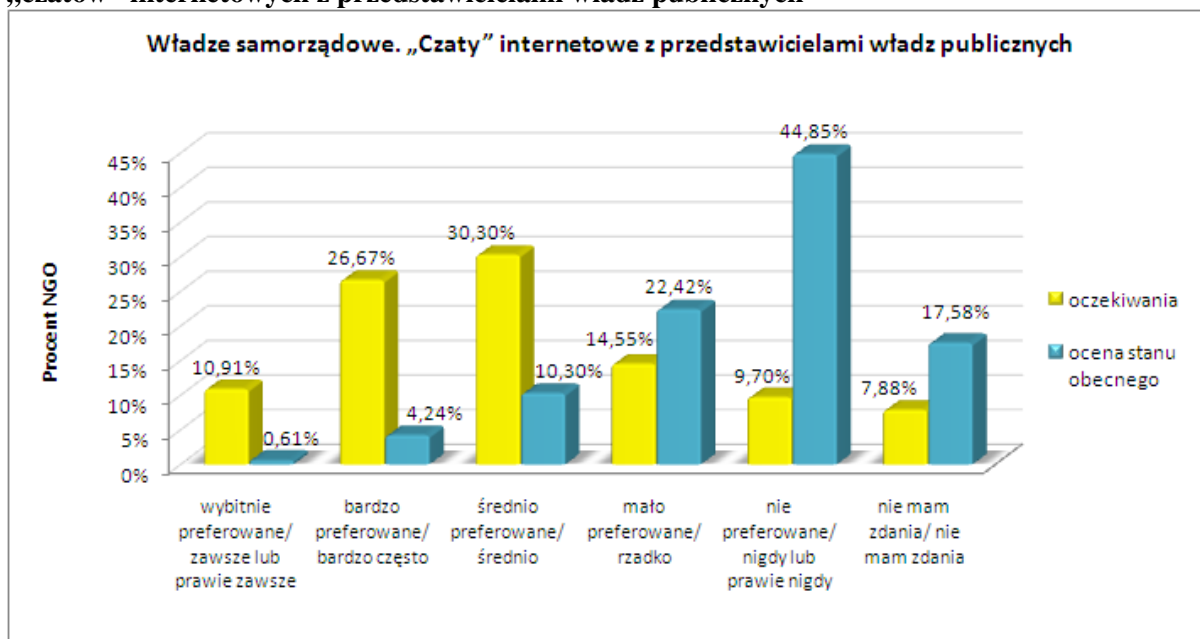
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.4. „Czaty” internetowe z przedstawicielami władz publicznych

Nowoczesne narzędzia komunikacyjne stwarzają wiele możliwości interakcji międzyludzkich. Jedną z takich form jest „czat”, czyli „rozmowa” za pośrednictwem Internetu. Przedstawiciele organizacji pozarządowych zapytano czy jest to oczekiwany sposób komunikowania się władz publicznych z interesariuszami.

Jak widać na wykresie 65, według niemal 1/3 respondentów „czaty” internetowe z przedstawicielami władz samorządowych są średnio preferowane, co czwarty uczestnik badania stwierdził, że bardzo, a co dziesiąty przyznał, że jest to wybitnie preferowany sposób uzyskiwania informacji zwrotnej. Jednak blisko 10% ankietowanych nie preferuje tej formy komunikowania się z władzami samorządowymi a 14,6% miało niskie preferencje w tej kwestii. Zdaniem niemal 45% przedstawicieli NGO władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie organizują „czatów”, według 22,4% - rzadko to robią, 10% stwierdziło, że średnio często, a tylko 4,8% - że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze. Ponad 17% ankietowanych nie miało zdania na ten temat.

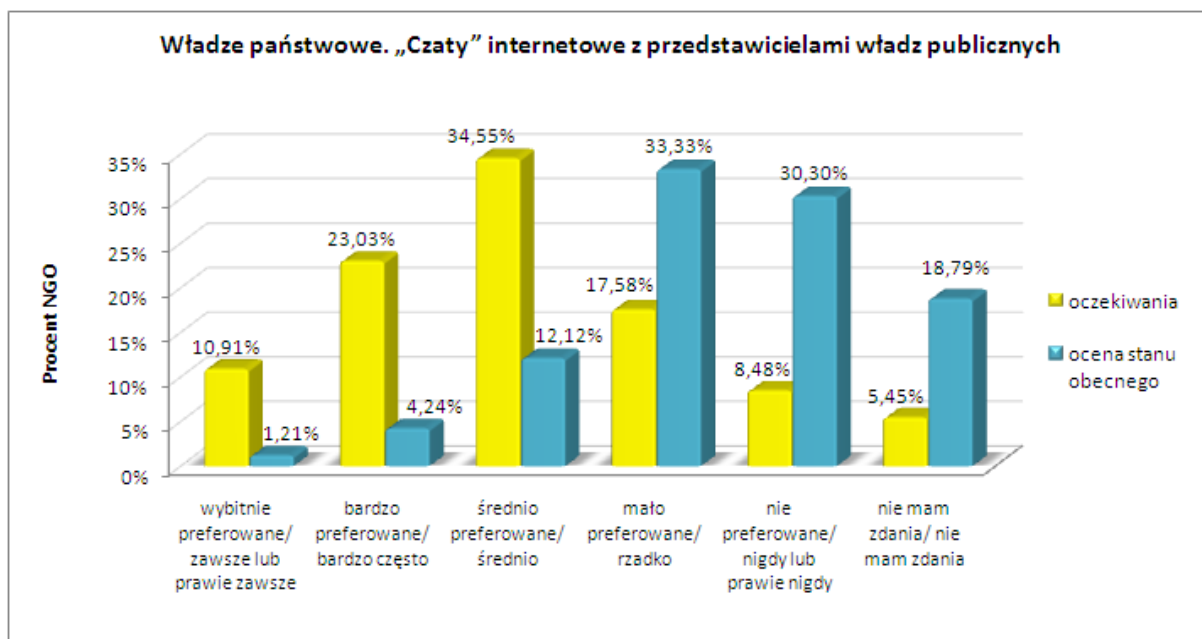
Wykres 65. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie „czatów” internetowych z przedstawicielami władz publicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

„Czaty” internetowe z przedstawicielami władz państwowych są podobnie preferowane, jak z przedstawicielami władz samorządowych. Na wykresie 66 widać, że dla 1/3 respondentów jest to wybitnie i bardzo preferowana forma uzyskiwania informacji zwrotnej, dla kolejnej grupy 34,6% - jest to średnio preferowana forma, mało i nie preferuje takiej formy kontaktu z przedstawicielami władz państwowych co czwarty ankietowany. Niemal 64% uczestników badania stwierdziło, że ten sposób komunikacji z zainteresowanymi jest rzadko stosowany albo nigdy czy prawie nigdy, w opinii ponad 12% - średnio często, a 5,4% powiedziało, że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze. Niemal co czwarta osoba nie miała zdania w omawianej kwestii.

Wykres 66. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie „czatów” internetowych z przedstawicielami władz publicznych

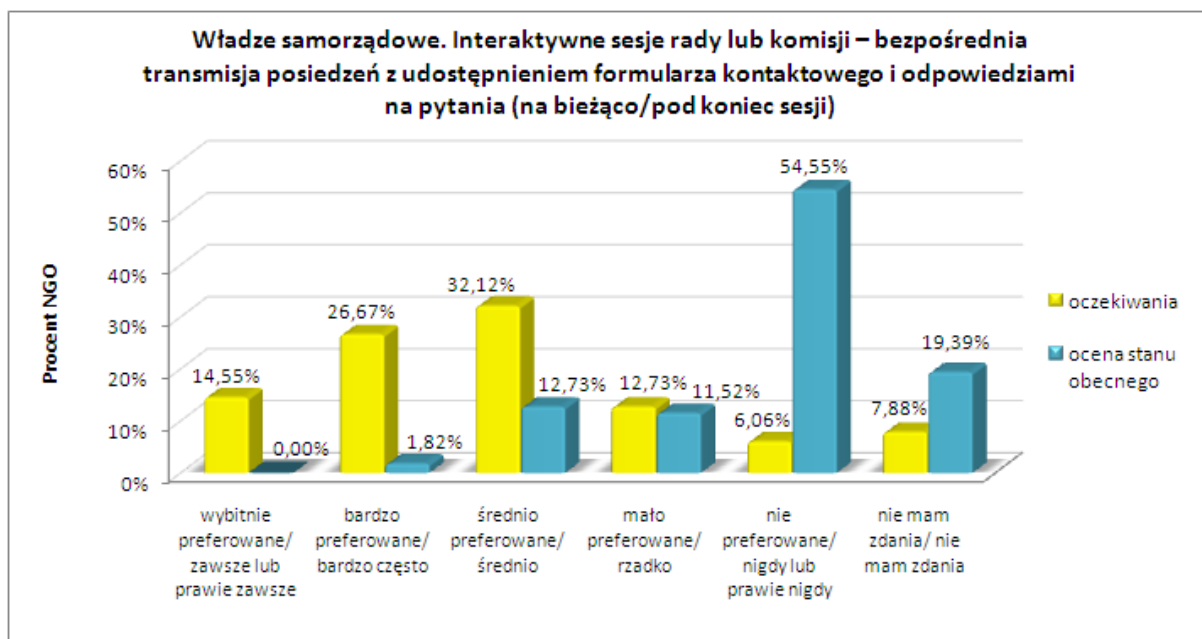
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.5. Interaktywne sesje rady lub komisji – bezpośrednia transmisja posiedzeń z udostępnieniem formularza kontaktowego i odpowiedziami na pytania (na bieżąco/pod koniec sesji)

Następnym, bardziej zaawansowanym narzędziem komunikacji interaktywnej, które poddano pod ocenę uczestników badania były interaktywne sesje rady lub komisji, czyli bezpośrednia transmisja z obrad z możliwością zgłoszenia pytania czy problemu przez osoby postronne oraz sesją odpowiedzi na nie na bieżąco albo pod koniec spotkania.

Jak widać na wykresie 67, w opinii ponad połowy respondentów (54,6%) władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie stosują takiej praktyki, nieco ponad 11% powiedziało, że robią to rzadko, 12,7% - średnio często, a tylko według 1,8% badanych – bardzo często. Jednocześnie co piąty ankietowany nie miał zdania w tej sprawie. Dla ponad 40% respondentów interaktywne sesje rady lub komisji są wybitnie i bardzo preferowanym sposobem komunikacji z władzą samorządową, dla 1/3 – średnio preferowanym, a prawie 13% mało preferuje ten sposób komunikacji. 6% nie oczekuje, że władze samorządowe będą organizować interaktywne sesje, a prawie 8% nie miało zdania co do własnych oczekiwań w tym zakresie.

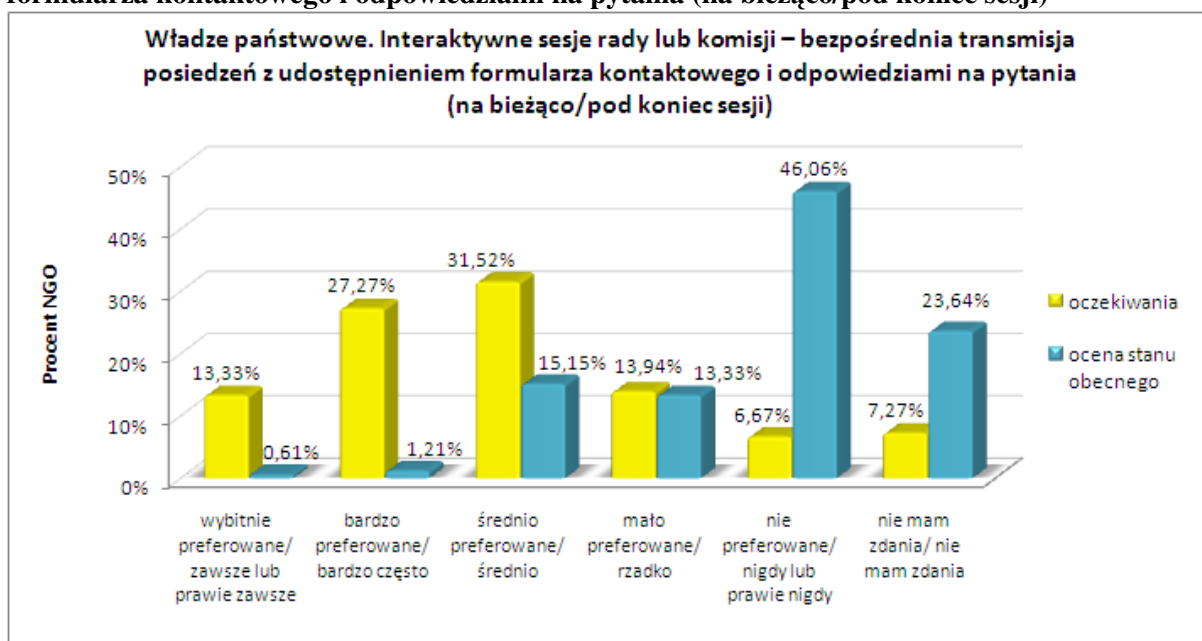
Wykres 67. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie interaktywnych sesji rady lub komisji – bezpośrednia transmisja posiedzeń z udostępnieniem formularza kontaktowego i odpowiedziami na pytania (na bieżąco/pod koniec sesji)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 68 przedstawiono wypowiedzi przedstawicieli NGO dotyczące interaktywnych sesji organizowanych przez władze państwowe. Jak wynika z danych, ponad 2/5 badanych wybitnie i bardzo preferuje interaktywne sesje komisji organizowane przez władze państwowe, niemal 1/3 średnio preferuje, a co piąty ankietowany w zasadzie nie oczekuje od władz państwowych takiej formy komunikacji. Według ponad 46% respondentów praktyka ta nigdy albo prawie nigdy nie jest stosowana przez władze państwowe, zdaniem ponad 13% - zdarza się rzadko, w opinii 15% - średnio często, trzy osoby powiedziały, że bardzo często i tylko jedna, że zawsze bądź prawie zawsze. Ponad 23% badanych nie miało zdania w sprawie organizowania przez władze państwowe interaktywnych posiedzeń komisji.

Wykres 68. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie interaktywnych sesji rady lub komisji – bezpośrednia transmisja posiedzeń z udostępnieniem formularza kontaktowego i odpowiedziami na pytania (na bieżąco/pod koniec sesji)

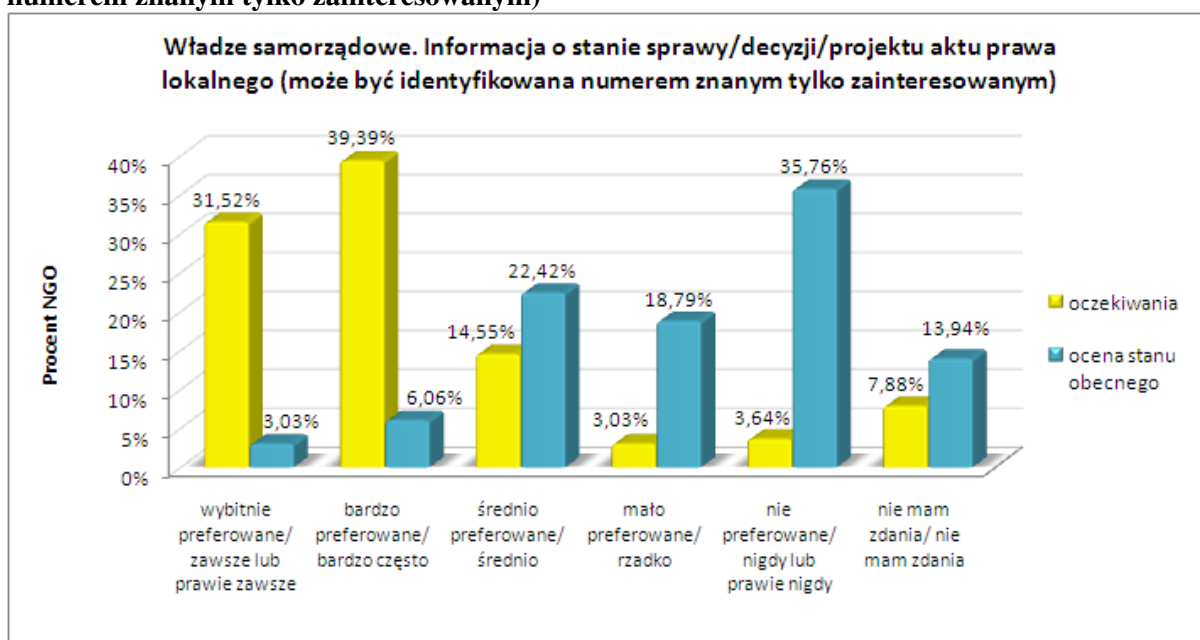
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.6. Informacja o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa lokalnego (może być identyfikowana numerem znanym tylko zainteresowanym)

Informacja o stanie sprawy jest jedną z wielu form informacji zwrotnej dla interesariuszy, dlatego zapytaliśmy przedstawicieli organizacji pozarządowych, jakie są ich oczekiwania wobec władz publicznych w tej kwestii oraz jak oceniają obecnie stosowaną praktykę w tym zakresie.

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie 69, dla ponad 2/3 respondentów informacja o stanie sprawy ze strony władz samorządowych jest wybitnie (31,5%) i bardzo preferowana (39,4%), dla 14,6% - średnio oczekiwana, a dla ponad 6% właściwie nie jest preferowana. W opinii ponad 35% uczestników badania władze samorządowe nigdy lub prawie nigdy nie zapewniają informacji o stanie sprawy, decyzji czy projektu aktu prawa lokalnego, według prawie co piątego ankietowanego robią to rzadko, 22,4% stwierdziło, że średnio często, 6%, że bardzo często i 3%, że zawsze lub prawie zawsze. Osoby, które nie miały zdania w sprawie praktyki władz samorządowych stanowiły niemal 14% badanych, a blisko 8% nie miało zdania na temat własnych preferencji wobec władz samorządowych.

Wykres 69. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie informacji o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa lokalnego (może być identyfikowana numerem znanym tylko zainteresowanym)

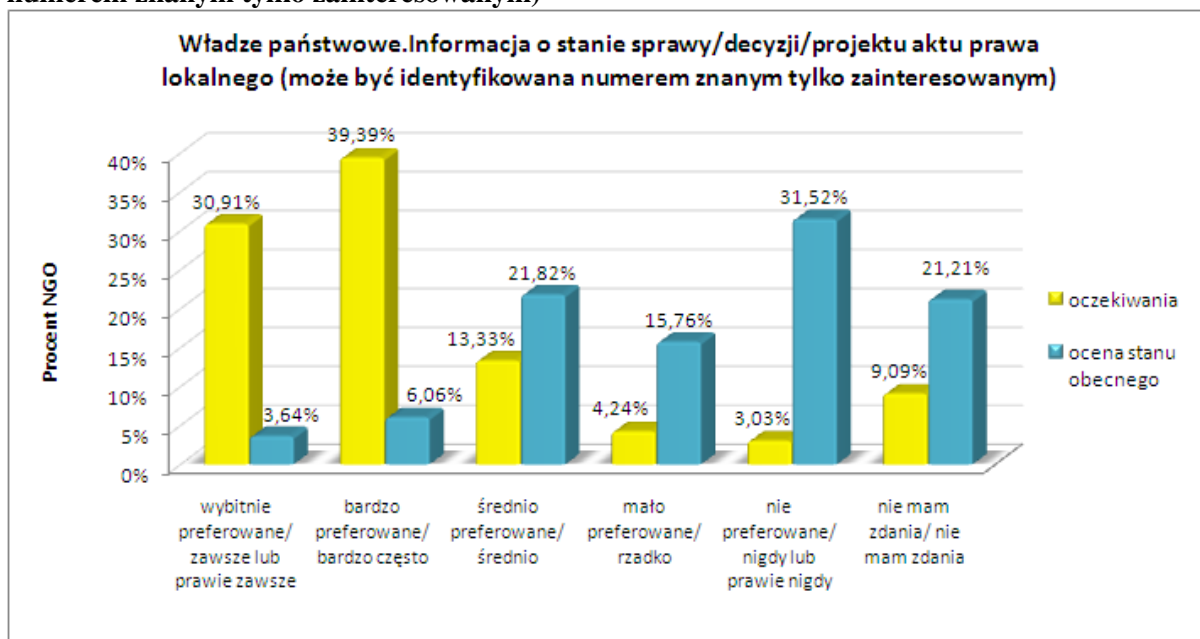

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 70 zaprezentowano wypowiedzi uczestników badania odnoszące się do władz państwowych. Jak widać ponad 70% respondentów wybitnie i bardzo preferuje zapewnienie przez władze państwowe informacji o stanie sprawy, nieco ponad 13% średnio preferuje a około 7% właściwie nie ma takich oczekiwań i 9% nie miało zdania odnośnie własnych preferencji. Tej samej odpowiedzi - „nie mam zdania” – w przypadku oceny praktyk władz państwowych udzieliło ponad 21% ankietowanych. Czy może to oznaczać, że reprezentowane przez te osoby organizacje nie interesują się odpowiedziami na zgłoszone przez nie sprawy, propozycje czy inne zagadnienia? Według ponad 31% respondentów władze państwowe

nigdy lub prawie nigdy nie zapewniają informacji o stanie sprawy, decyzji czy projektu aktu prawnego, w opinii niemal 16% - robią to rzadko, zdaniem prawie 22% - średnio często. 6% uczestników badania powiedziało, że władze państwowe bardzo często zapewniają informację o stanie sprawy, a 3,6% - że zawsze albo prawie zawsze.

Wykres 70. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie informacji o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa lokalnego (może być identyfikowana numerem znanym tylko zainteresowanym)

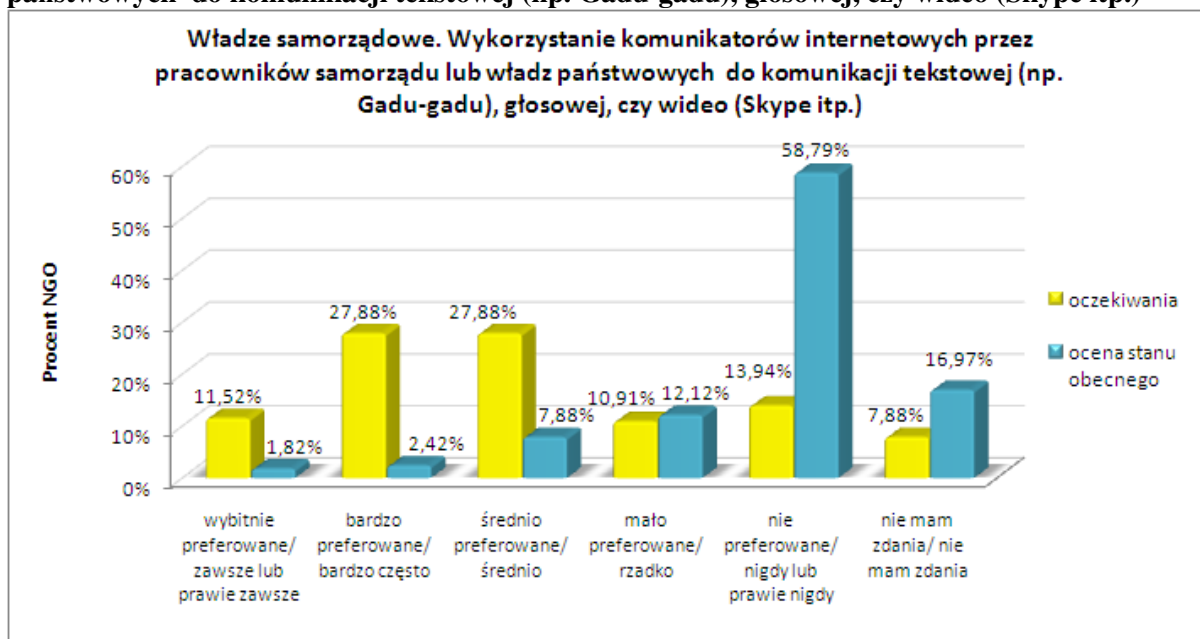
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.7. Wykorzystanie komunikatorów internetowych przez pracowników samorządu lub władz państwowych do komunikacji tekstowej (np. Gadu-gadu), głosowej czy wideo (Skype itp.)

Ostatnie pytanie w bloku dotyczącym sposobów uzyskiwania informacji zwrotnej od władz lub pomocy odnosiło się do wykorzystania przez pracowników władz samorządowych i państwowych komunikatorów internetowych – tekstowych, głosowych czy wideo - w kontaktach z interesariuszami.

Jak widać na wykresie 71, w opinii niemal 3/5 respondentów władze samorządowe nigdy albo prawie nigdy nie używają takich narzędzi do kontaktów z interesariuszami i udzielania informacji zwrotnej lub pomocy. Nieco ponad 12% ankietowanych stwierdziło, że władze samorządowe robią to rzadko, niemal 8% - że średnio często, a tylko cztery osoby stwierdziły, że bardzo często, a trzy – że zawsze lub prawie zawsze. Prawie 17% badanych nie miało zdania na ten temat. Z drugiej strony co czwarty respondent właściwie nie oczekuje wykorzystywania przez pracowników samorządowych komunikatorów do kontaktów z interesariuszami, niemal 28% średnio preferuje to rozwiązanie, ale taka sama grupa – bardzo preferuje i 11,5% wybitnie preferuje korzystanie z komunikatorów internetowych. Prawie 8% odpowiedziało „nie mam zdania” w sprawie własnych oczekiwań wobec władz samorządowych.

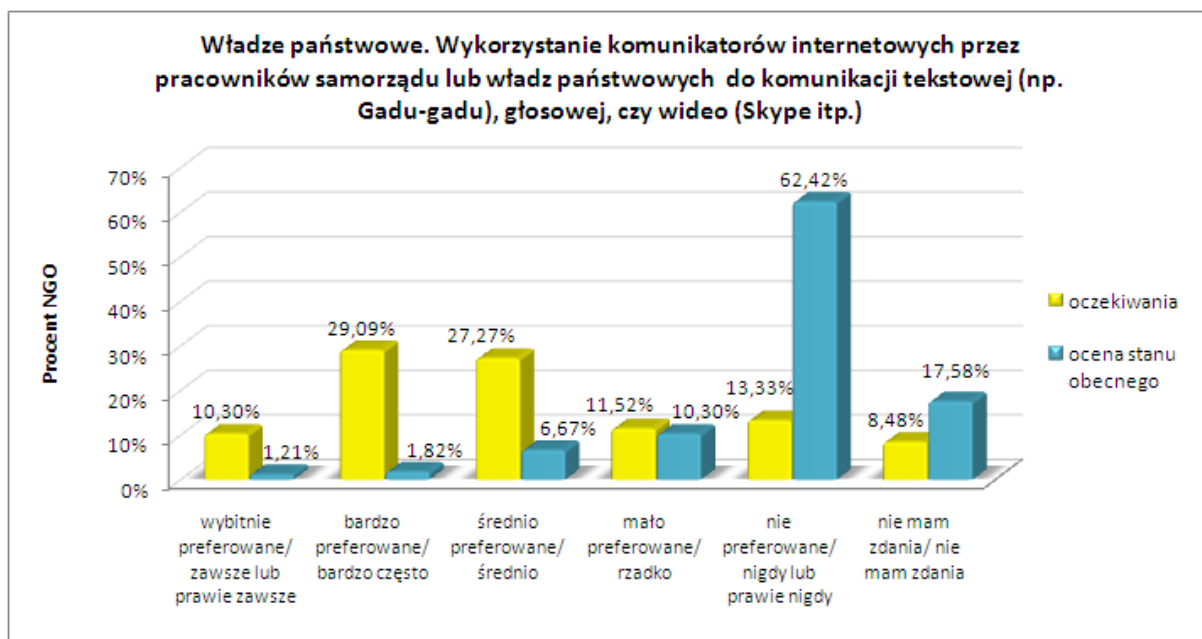
Wykres 71. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie wykorzystania komunikatorów internetowych przez pracowników samorządu lub władz państwowych do komunikacji tekstowej (np. Gadu-gadu), głosowej, czy wideo (Skype itp.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdaniem ponad 62% przedstawicieli organizacji pozarządowych pracownicy władz państwowych nigdy bądź prawie nigdy nie wykorzystują w kontaktach z obywatelami komunikatorów internetowych, co dziesiąty respondent stwierdził, że robią to rzadko, prawie 7%, że średnio często a pięć osób uznało, że bardzo często, zawsze lub prawie zawsze. Prawie 18% ankietowanych nie miało zdania na ten temat. Uzyskane wypowiedzi przedstawia wykres 72. Z kolei ponad 10% badanych wybitnie a 29% - bardzo preferuje ten sposób komunikacji z pracownikami władz państwowych, nieco ponad 27% - średnio preferuje, co czwarta osoba w zasadzie nie preferuje, a 8,5% odpowiedziało, że nie ma zdania na ten temat.

Wykres 72. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie wykorzystania komunikatorów internetowych przez pracowników samorządu lub władz państwowych do komunikacji tekstowej (np. Gadu-gadu), głosowej, czy wideo (Skype itp.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analiza wypowiedzi przedstawicieli organizacji pozarządowych uczestniczących w badaniu dotyczących uzyskiwania informacji zwrotnej od władz publicznych lub ich pomocy pozwala stwierdzić, że:

- najwyższe preferencje (wybitnie i bardzo preferowane) wobec władz samorządowych (87,3%-70,9% wskazań) respondenci wyrazili w następujących kwestiach:
 - publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych;
 - reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO);
 - informacja o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa lokalnego;
- działania, które zdaniem respondentów władze samorządowe stosują najczęściej (zawsze, prawie zawsze i bardzo często) to:
 - reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO) – 43% wskazań;
 - publikacja w Internecie badań ewaluacyjnych przepisów prawa – 27,3% wskazań;
 - publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych – jedynie 9,7% wskazań;
- najwyższe preferencje (wybitnie i bardzo preferowane) wobec władz państwowych (90,9%-72,1% wskazań) respondenci wyrazili w następujących kwestiach:
 - publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych;
 - reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO);
 - publikacja w Internecie badań ewaluacyjnych legislacji;
- władze państwowe zawsze, prawie zawsze lub bardzo często stosują takie działania jak:
 - publikacja listy dotacji w Internecie oraz listy grantów dla organizacji pozarządowych – 46,1% wskazań;
 - reakcja pisemna na wypowiedzi partnerów społecznych (NGO) – 24,2% wskazań;

- informacja o stanie sprawy/decyzji/projektu aktu prawa – jedynie 9,7% wskazań;
- zdaniem respondentów władze samorządowe (70,9%-66,1% wskazań) oraz władze państwowe (72,7%-59,4% wskazań) rzadko, nigdy lub prawie nigdy nie stosują następujących działań:
 - wykorzystanie komunikatorów internetowych przez pracowników samorządu lub władz państwowych do komunikacji tekstowej (np. Gadu-gadu), głosowej, czy wideo (Skype itp.);
 - „czaty” internetowe z przedstawicielami władz publicznych;
 - interaktywne sesje rady lub komisji – bezpośrednia transmisja posiedzeń z udostępnieniem formularza kontaktowego i odpowiedziami na pytania (na bieżąco/pod koniec sesji).

Stosunkowo wysokie odsetki badanych, którzy nie mieli zdania w danej kwestii (w niektórych pytaniach nawet ponad 20%) może oznaczać, że osoby, które znalazły się w tych grupach nie zetknęły się z danym narzędziem, być może nawet nie wiedzą, że istnieje takie narzędzie albo jeśli korzystają z niego, nie dostrzegły potencjału danego rozwiązania i możliwości wykorzystania go przez władze publiczne. Z drugiej strony nie wiadomo, jaka jest wiedza i świadomość władz publicznych w kwestii wykorzystywania nowoczesnych narzędzi do komunikacji dwustronnej z obywatelami. Widać zatem, że innowacyjność w pracy samorządów i władz państwowych, a także organizacji pozarządowych ma jeszcze wiele pól do zdobycia.

4. Oczekiwania w zakresie wywierania skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych

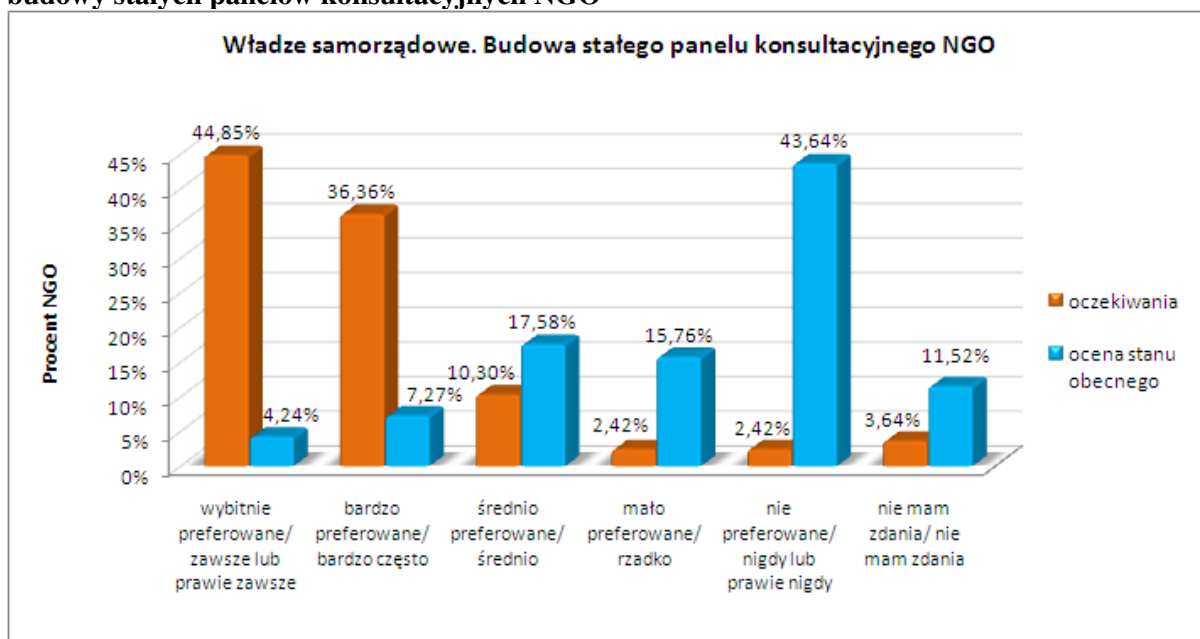
Czwarty blok tematyczny w badaniu ankietowych zawierał dziewięć pytań dotyczących narzędzi pozwalających na wywieranie skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych. Odpowiedzi i opinie uzyskane od przedstawicieli organizacji pozarządowych przedstawiamy w kolejnych punktach.

4.1. Budowa stałych panelów konsultacyjnych NGO

Stale panele konsultacyjne są ciałem, dzięki któremu poszczególne decyzje oraz planowane zmiany legislacyjne mogą podlegać bieżącej ocenie eksperckiej. Funkcjonowanie stałych panelów poprzez możliwość konsultacji i poddania ocenie planów legislacyjnych, pozwala na tworzenie rzetelnej legislacji oraz wprowadzanie zmian oczekiwanych przez partnerów społecznych. Organizacje pozarządowe biorące udział w badaniu zostały więc poproszone o wskazanie własnych oczekiwań względem tworzenia tego typu ciał doradczych oraz ocenę stanu obecnego na szczeblu samorządowym i państwowym.

Jak widać na wykresie 73, organizacje pozarządowe bardzo wysoko oceniają tę formę uczestnictwa w procesie legislacji na szczeblu samorządowym. Prawie połowa ankietowanych (45%) oczekuje, że forma ta będzie prawie zawsze lub zawsze stosowana. Co więcej, ponad 80% badanych uznało, że stale panele konsultacyjne są przez nich wybitnie lub bardzo preferowane. Jednocześnie ocena stanu obecnego pokazuje, że w opinii ponad niemal 2/3 ankietowanych stale panele konsultacyjne są rzadko organizowane lub nie są wcale stosowane. Tylko co 25-ty respondent uznał, że władze samorządowe zawsze lub prawie zawsze organizują stale panele konsultacyjne. Niemal co dziesiąty uczestnik badania nie miał zdania w ocenie obecnego stanu organizacji przez władze samorządowe stałych panelów konsultacyjnych.

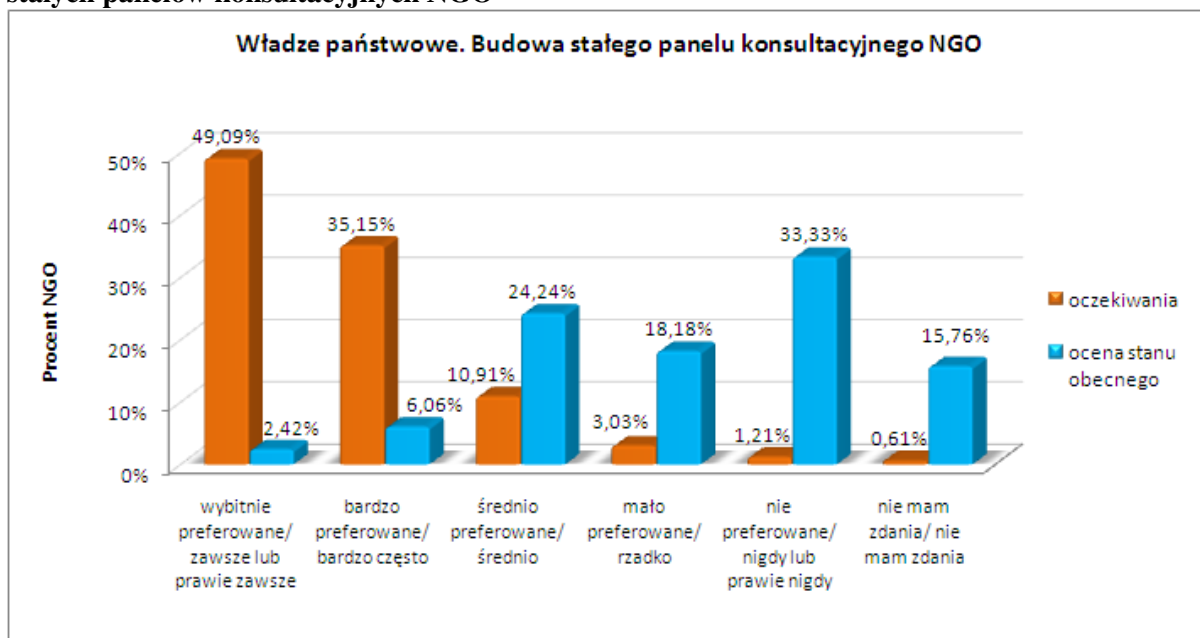
Wykres 73. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie budowy stałych panelów konsultacyjnych NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na wykresie 74 zestawione zostały wyniki dotyczące oczekiwań i oceny stanu obecnego w zakresie budowy stałych panelów konsultacyjnych przez władze państwowe. Jak widać, respondenci podobnie ocenili władze państwowe jak władze samorządowe. Także w tym zakresie niemal połowa badanych oczekuje, że forma ta będzie prawie zawsze lub zawsze stosowana, a ponad 1/3, że będzie stosowana bardzo często – w sumie ponad 84% ankietowanych w dużym stopniu oczekuje takiego działania od władz państwowych. Tylko nieco ponad 1% respondentów uznało, że forma ta nie jest potrzebna na poziomie krajowym. Z kolei w zakresie oceny stanu obecnego wykorzystania panelów konsultacyjnych 1/3 ankietowanych stwierdziła, że narzędzie to nie jest prawie nigdy stosowane. Prawie 42% oceniło z kolei, że władze państwowe średnio lub rzadko kiedy budują stałe panele konsultacyjne złożone z przedstawicieli organizacji pozarządowych. Tylko nieco ponad 8% ankietowanych przyznało, że na szczeblu państwowym ta forma współuczestnictwa jest zawsze lub bardzo często stosowana.

Wykres 74. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie budowy stałych panelów konsultacyjnych NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

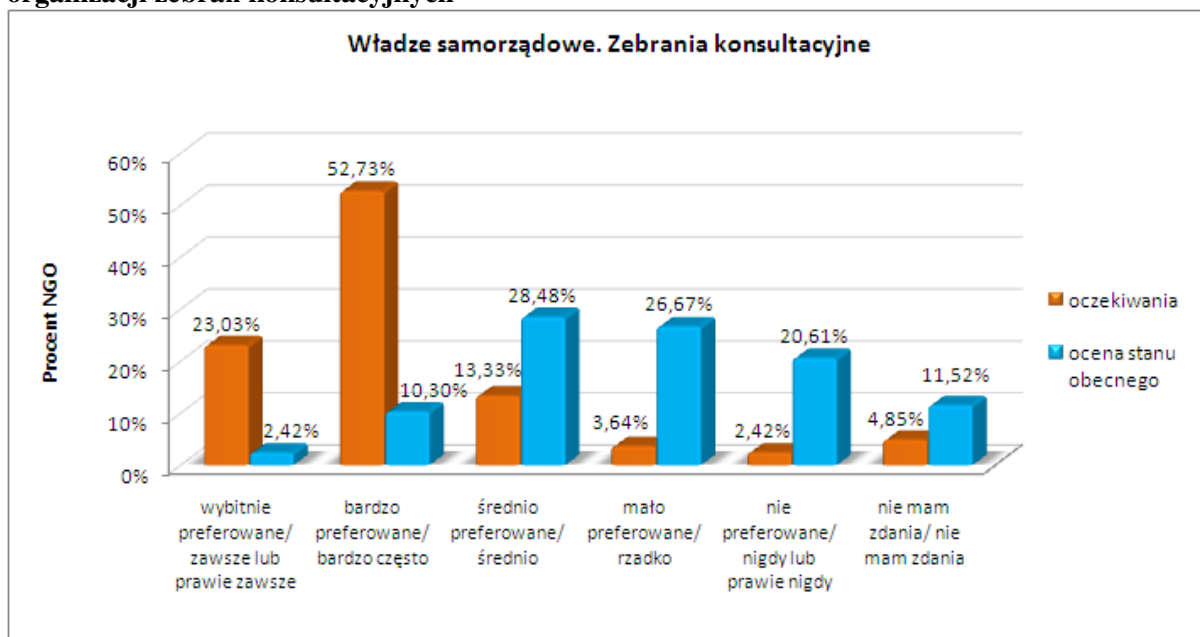
4.2. Organizacja zebrań konsultacyjnych

Kolejna kwestia poddana pod ocenę respondentów dotyczyła organizacji zebrań konsultacyjnych, które pozwoliłyby władzom publicznym poznać potrzeby legislacyjne społeczeństwa. W tym przypadku oczekiwania ankietowanych wobec władz samorządowych są porównywalne z oczekiwaniami wobec władz państwowych.

Jak widać na wykresie 75, ponad połowa ankietowanych oczekuje, że władze samorządowe będą bardzo często korzystały z tej formy współuczestnictwa a nieco ponad 23%, że zawsze lub prawie zawsze. Tylko nieco ponad 6% respondentów uznało, że spotkania konsultacyjne są rzadko oczekiwane lub wcale. Respondenci uznali, że obecnie władze samorządowe średnio lub rzadko organizują zebrania konsultacyjne – ponad 55% odpowiedzi, a nawet wcale – ponad 20% odpowiedzi. Jednocześnie ponad 10% badanych stwierdziło, że na

szczeblu samorządowym zebrania konsultacyjne są bardzo często organizowane. Ponad 11% respondentów nie miało w tym zakresie zdania.

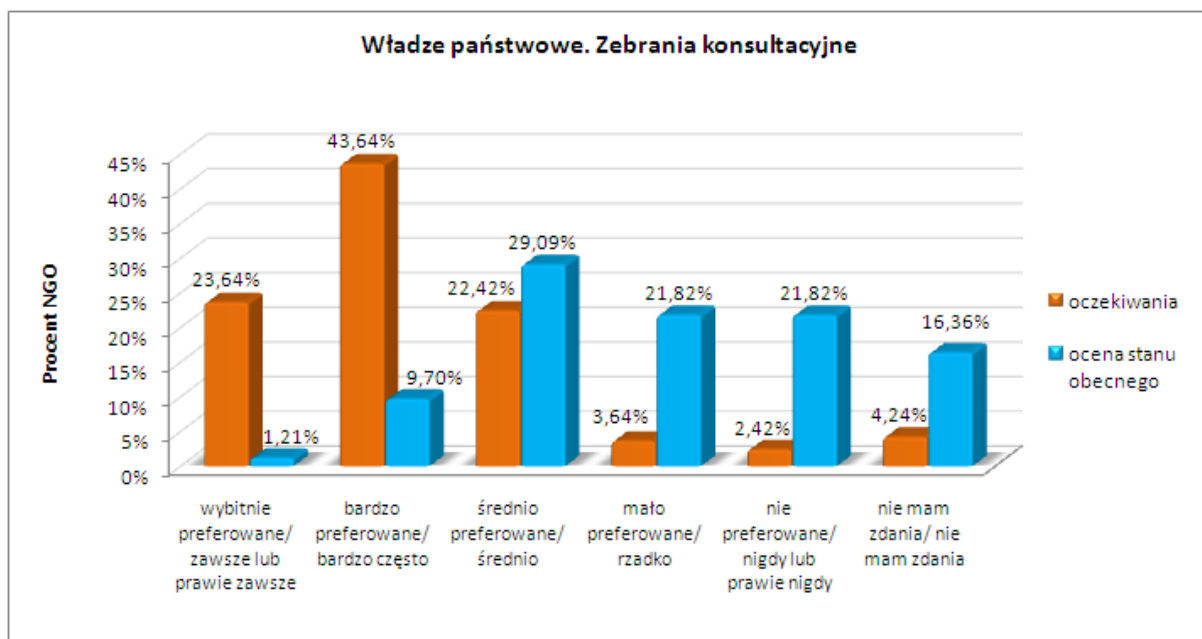
Wykres 75. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji zebrań konsultacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zarówno oczekiwania, jak i ocena stanu obecnego odnośnie działań władz państwowych są podobne jak w przypadku władz samorządowych. Ponad 67% respondentów uznało, że na szczeblu państwowym organizacja zebrań konsultacyjnych jest przez nich wybitnie lub bardzo preferowana. Tylko 6% badanych stwierdziło, że taka forma nie jest wcale przez nich oczekiwana lub jest mało oczekiwana. Jak widać na wykresie 76 ocena stanu obecnego oraz oczekiwania respondentów są wprost proporcjonalne w skrajnych zakresach. Ponad 43% badanych przedstawicieli organizacji uznało, że obecnie władze państwowe rzadko lub nigdy nie organizują zebrań konsultacyjnych. Co ciekawe średnia ocena stanu obecnego prawie pokrywa się z preferencjami przedstawicieli NGO, gdyż nieco ponad 29% uznało, że władze państwowe czasami korzystają z tej formy prowadzenia konsultacji.

Wykres 76. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji zebrań konsultacyjnych

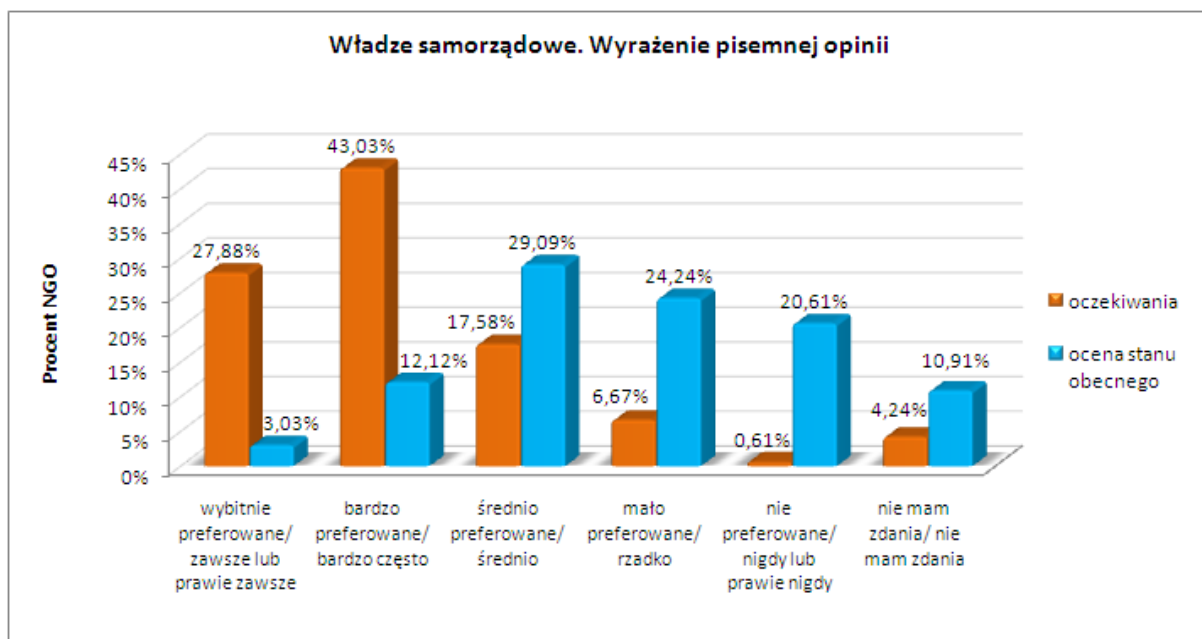
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.3. Umożliwienie wyrażenia pisemnej opinii

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zostali także poproszeni o ocenę stopnia umożliwienia im wyrażenia pisemnej opinii w procesie legislacyjnym na szczeblu samorządowym i państwowym. Jak widać na wykresach 77 i 78 zarówno ocena stanu obecnego, jak i oczekiwania w dużej mierze pokrywają się na obu szczeblach władzy.

Respondenci przyznali, że możliwość wyrażenia własnej opinii na piśmie na poziomie samorządowym jest przez nich bardzo preferowana (ponad 43%) oraz wybitnie preferowana (prawie 28%). Tylko nieco ponad 0,5% badanych uznało, że w ogóle nie preferuje takiej formy wyrażania opinii. W ocenie przedstawicieli NGO uczestniczących w ankietyzacji, władze samorządowe niezbyt często stosują taką formę współuczestnictwa – prawie 45% uznało, że stosują ją rzadko lub nigdy czy prawie nigdy. Co więcej, tylko nieco ponad 15% respondentów przyznało, że taka forma stosowana jest na szczeblu samorządowym zawsze lub bardzo często. Aż co dziesiąty badany nie miał w tym zakresie zdania.

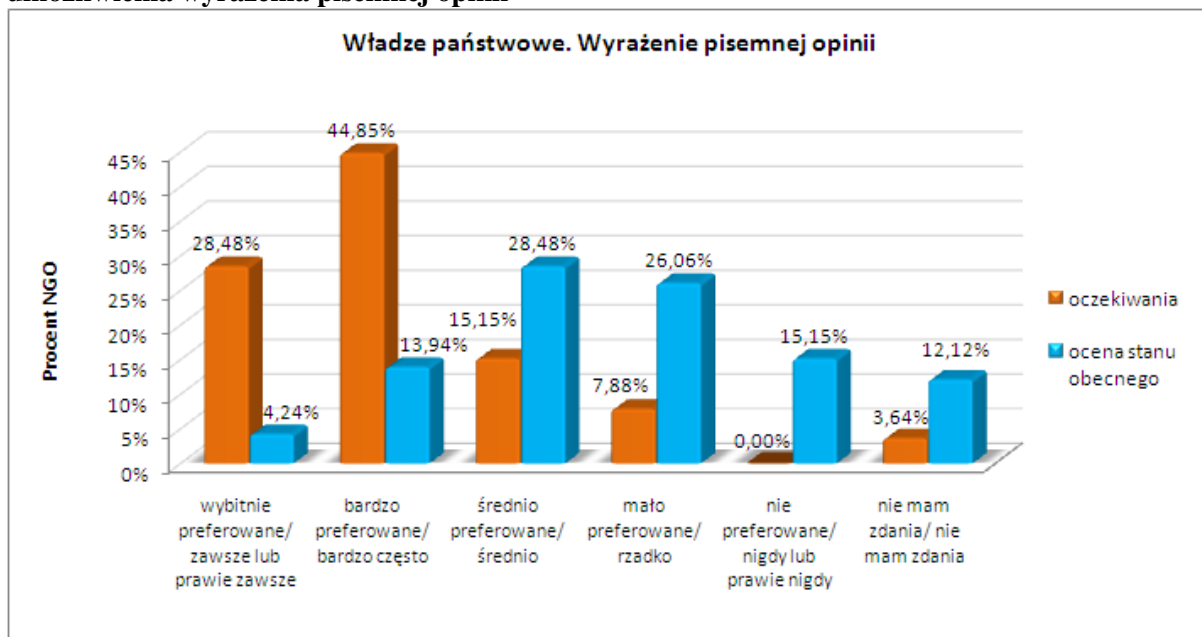
Wykres 77. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie umożliwienia wyrażenia pisemnej opinii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci bardzo podobnie ocenili możliwość wyrażenia pisemnej opinii na szczeblu samorządowym, jak i państwowym. Ponad 73% uczestniczących w badaniu uznało, że forma ta jest wybitnie lub bardzo przez nich preferowana jednak równocześnie ponad 40% badanych oceniło, że rzadko lub wcale nie są stwarzane takie możliwości na szczeblu państwowym, a ponad 28%, że władze państwowe tylko czasami umożliwiają im wyrażanie opinii na piśmie. Co ciekawe aż 12% respondentów nie potrafiło ocenić stanu obecnego w tym zakresie. Szczegóły przedstawiono na wykresie 78.

Wykres 78. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie umożliwienia wyrażenia pisemnej opinii

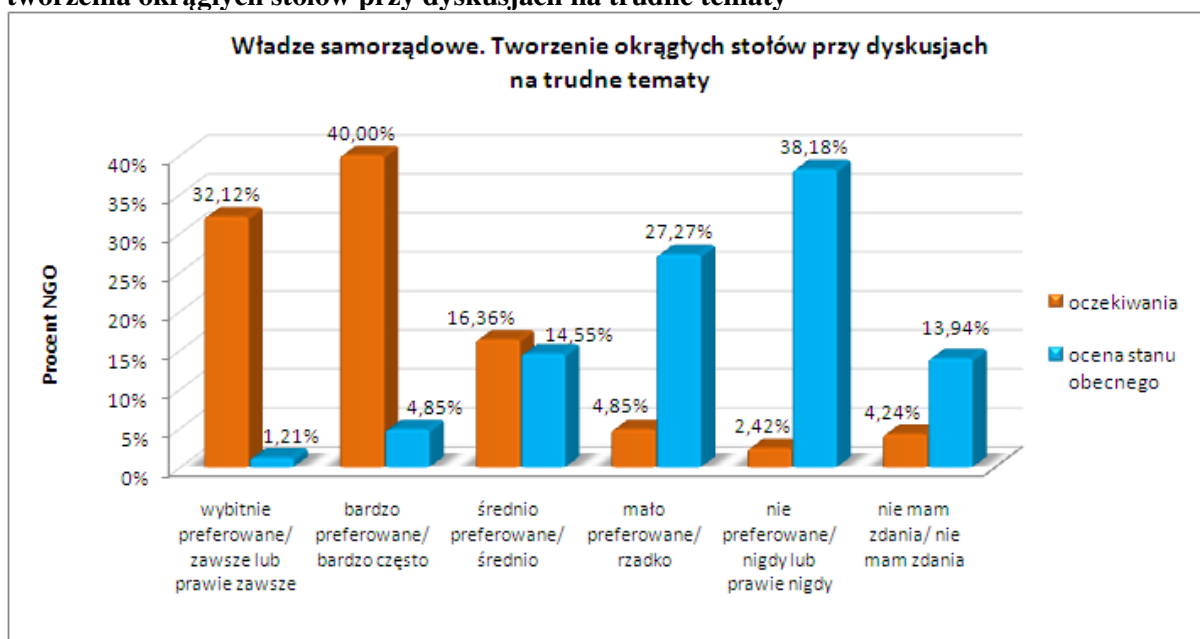
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.4. Tworzenie okrągłych stołów przy dyskusjach na trudne tematy

Czwartym pytaniem dotyczącym narzędzi pozwalających na wywieranie skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych na szczeblu samorządowym i państwowym dotyczyło tworzenia okrągłych stołów przy dyskusjach na trudne tematy.

Jak widać na wykresie 79, respondenci negatywnie ocenili stopień wykorzystania okrągłych stołów na szczeblu samorządowym. Ponad 65% badanych oceniło, że narzędzie to jest rzadko lub nie jest wcale wykorzystywane, a jedynie co szesnasty uczestnik badania stwierdził, że władze samorządowe zawsze lub bardzo często korzystają z tej formy konsultacji. Oczekiwania respondentów oraz ich ocena stanu obecnego w dużej mierze pokrywają się w średnich ocenach tworzenia okrągłych stołów na szczeblu samorządowym. Co ciekawe co siódmy uczestnik badania nie miał zdania w tym zakresie.

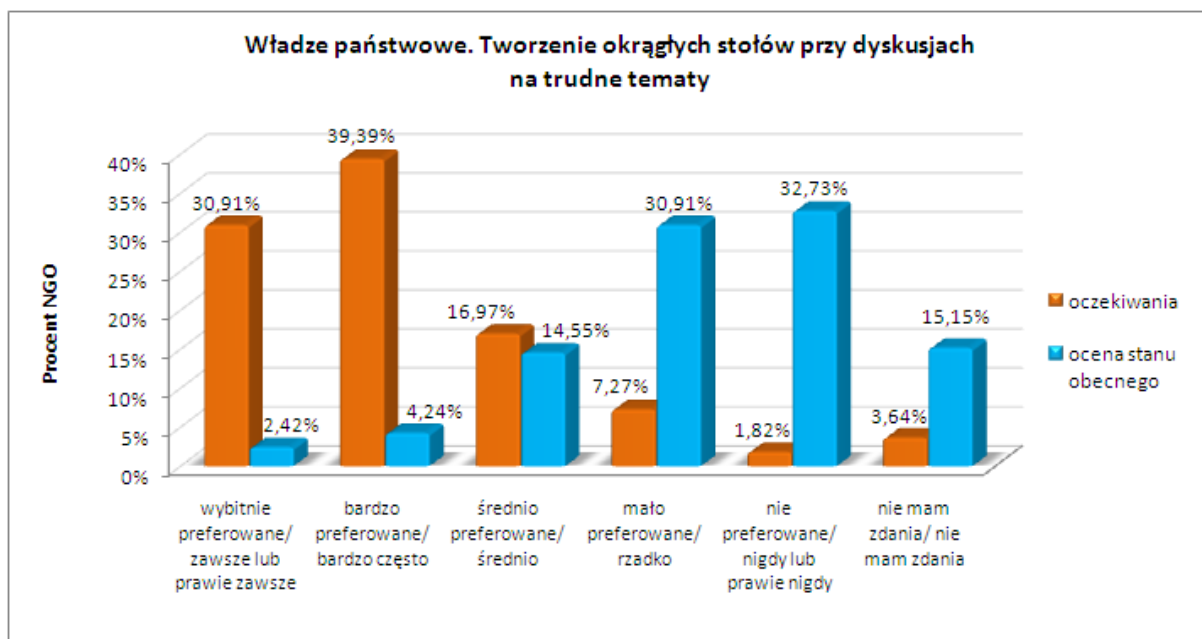
Wykres 79. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia okrągłych stołów przy dyskusjach na trudne tematy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wyniki oceny stopnia wykorzystania tworzenia okrągłych stołów na szczeblu państwowym są bardzo podobne jak na szczeblu samorządowym, zaprezentowane je na wykresie 80. Także w tym przypadku respondenci bardzo krytycznie ocenili stopień wykorzystania tej metody. Ponad 63% badanych oceniło, że obecnie władze państwowe rzadko lub wcale nie tworzą okrągłych stołów. Z kolei aż 70% przedstawicieli organizacji pozarządowych biorących udział w badaniu uznało, że forma ta jest przez nich wybitnie lub bardzo preferowana. Co ciekawe, prawie co siódmy respondent nie potrafił ocenić obecnego stanu wykorzystania tej metody na szczeblu państwowym.

Wykres 80. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia okrągłych stołów przy dyskusjach na trudne tematy

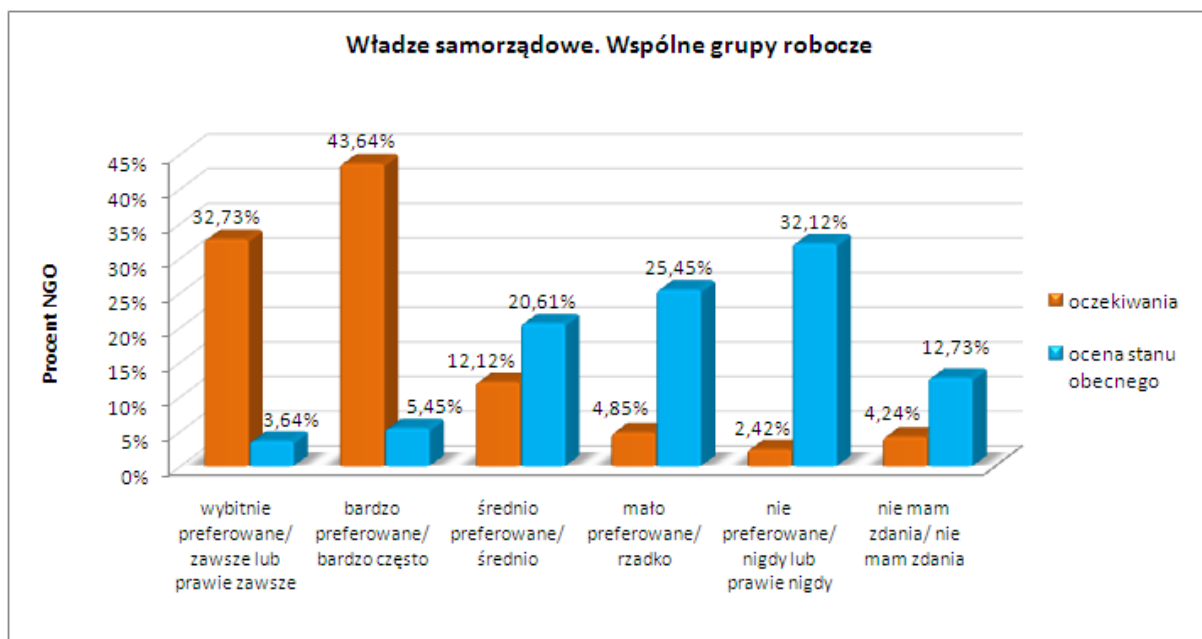
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.5. Organizacja wspólnych grup roboczych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych biorący udział w badaniu zostali także poproszeni o ocenę organizacji wspólnych grup roboczych na szczeblu samorządowym i państwowym. Także w tym zakresie ocena działań władz samorządowych oraz państwowych jest bardzo podobna.

Zdaniem większości respondentów na poziomie samorządowym wspólne grupy robocze są tworzone rzadko lub nigdy. Tak uważa ponad 57% osób biorących udział w badaniu. Z kolei jedynie co jedenasty uczestnik badania ocenia, że władze samorządowe zawsze lub bardzo często korzystają z tej formy wspierania procesu legislacyjnego. Jak widać na wykresie 81, oczekiwania przedstawicieli organizacji pozarządowych są zupełnie inne, gdyż aż 76% badanych, uważa, że wspólne grupy robocze powinny być zawsze lub bardzo często organizowane a jedynie co 41 uczestnik w ogóle nie preferuje takiej formy współpracy.

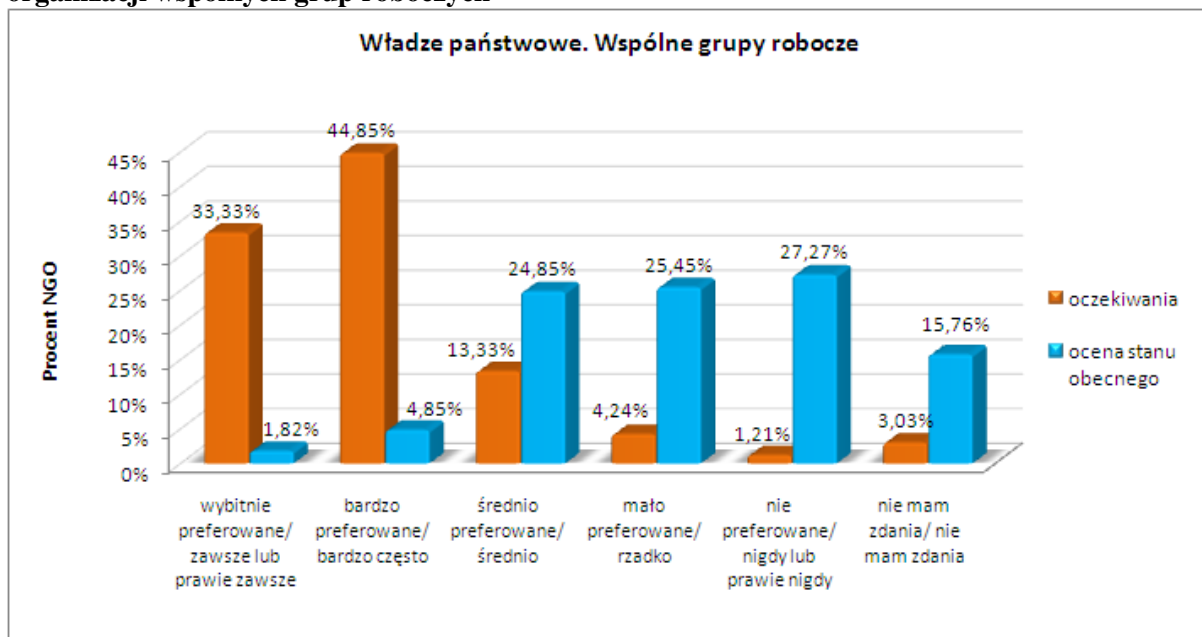
Wykres 81. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji wspólnych grup roboczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie, jak w przypadku oceny władz samorządowych, także na szczeblu państwowym zdaniem respondentów nie wykorzystuje się dostatecznie możliwości tworzenia wspólnych grup roboczych, co widać na wykresie 82. Ponad połowa przedstawicieli organizacji biorących udział w badaniu uważa, że forma ta jest rzadko lub nie jest wcale stosowana, a prawie 80% z nich oczekuje, że wspólne grupy robocze będą tworzone zawsze lub bardzo często. Co ciekawe tylko co 55-ty uczestnik badania ocenia, iż w chwili obecnej grupy robocze na szczeblu państwowym są organizowane zawsze lub bardzo często.

Wykres 82. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji wspólnych grup roboczych

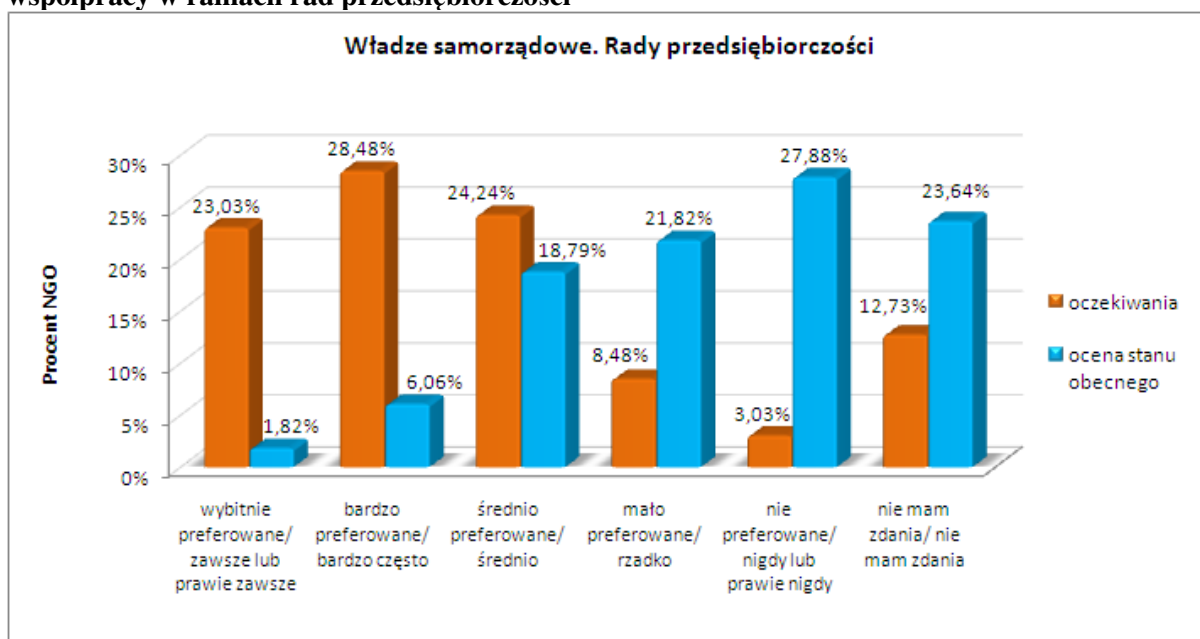
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.6. Współpraca w ramach rad przedsiębiorczości

Kolejną kwestią jaką ocenili uczestnicy badania był zakres współpracy w ramach rad przedsiębiorczości na szczeblu samorządowym i państwowym. Co ciekawe, w przypadku oceny stanu obecnego na obu szczeblach bardzo duża grupa respondentów stwierdziła, że nie ma zdania w tym zakresie. Może to świadczyć o braku wystarczającej wiedzy wśród organizacji pozarządowych co do możliwości funkcjonowania rad przedsiębiorczości.

Zdaniem respondentów, na poziomie samorządowym rzadko lub wcale nie jest nawiązywana współpraca w ramach rad przedsiębiorczości, a jedynie co piąty uczestnik badania ocenił, że tylko czasami. Z kolei ponad połowa respondentów oczekuje, że forma ta będzie wykorzystywana zawsze lub bardzo często na poziomie samorządowym. Szczegółowe odpowiedzi przedstawia wykres 83.

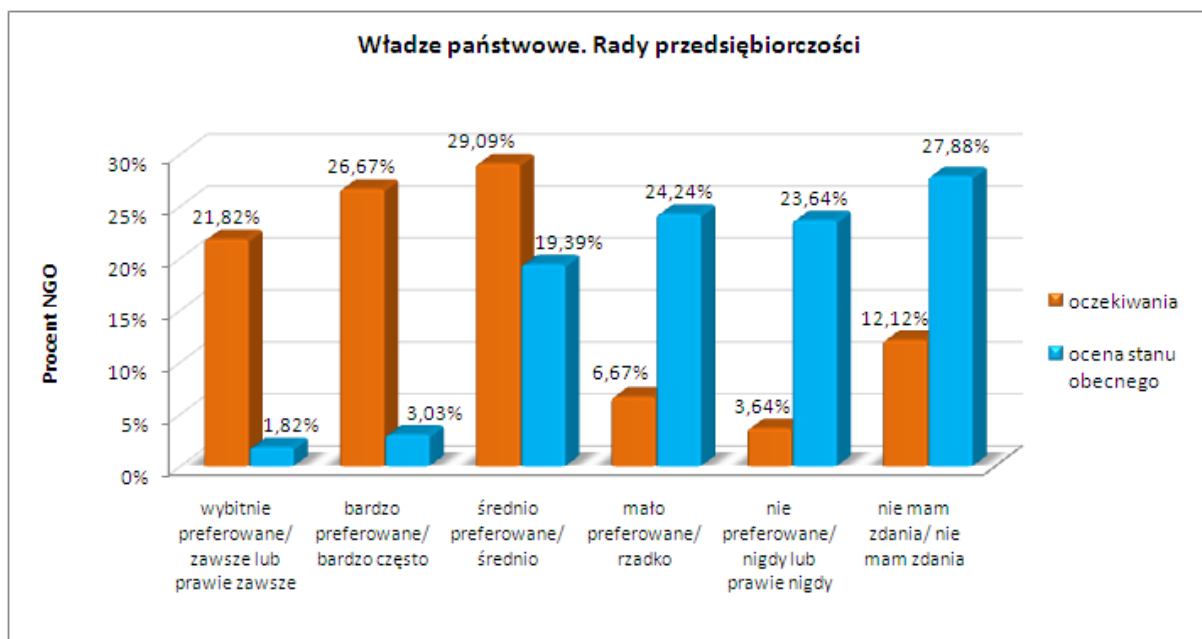
Wykres 83. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie współpracy w ramach rad przedsiębiorczości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jak widać na wykresie 84, oczekiwania respondentów w zakresie organizacji rad przedsiębiorczości na szczeblu państwowym są bardzo podobne jak w przypadku władz samorządowych. Ponad 77% badanych uważa, że współpraca w ramach rad przedsiębiorczości powinna być prowadzona zawsze, bardzo często lub co najmniej średnio często, podczas gdy prawie połowa ocenia, że na szczeblu państwowym współpraca ta prowadzona jest rzadko lub wcale. Tylko co dwudziesty respondent ocenia, że współpraca w ramach rad przedsiębiorczości odbywa się zawsze lub bardzo często.

Wykres 84. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie współpracy w ramach rad przedsiębiorczości

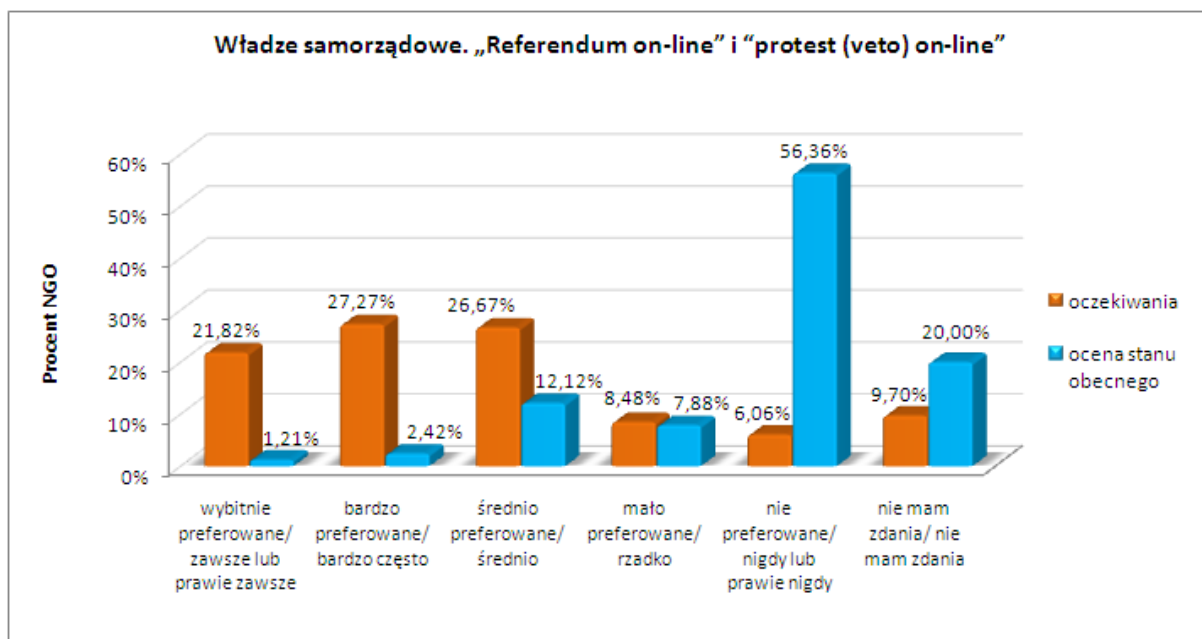
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.7. Organizacja „referendum *on-line*” i umożliwienie „protestu (veto) *on-line*”

Kolejnym zakresem, o którego ocenę zostali poproszeni respondenci była organizacja „referendum *on-line*” oraz umożliwienie składania „protestu (veto) *on-line*”. Takie formy elektronicznego rzecznictwa interesów i konsultacji społecznych są niezwykle ważnym narzędziem, gdyż pozwalają na oszczędzenie nakładów na nie przeznaczonych oraz czasu ich prowadzenia. Co więcej umożliwiają uczestnictwo w procesie bez względu na geograficzne miejsce funkcjonowania organizacji i dają większe możliwości dotarcia do grup interesów.

Podobnie jak w poprzednich ocenach także w tym przypadku wyniki dla szczebla samorządowego i państwowego są bardzo podobne. Jak widać na wykresie 85, respondenci uznali, że elektroniczne formy nie są dostatecznie wykorzystywane na szczeblu samorządowym. Co więcej, aż 56% badanych uznało, że nie są one w ogóle wykorzystywane na szczeblu samorządowym, przy czym ponad 75% z nich uważa, że są to bardzo istotne narzędzia i powinny być wykorzystywane zawsze, bardzo często lub średnio często.

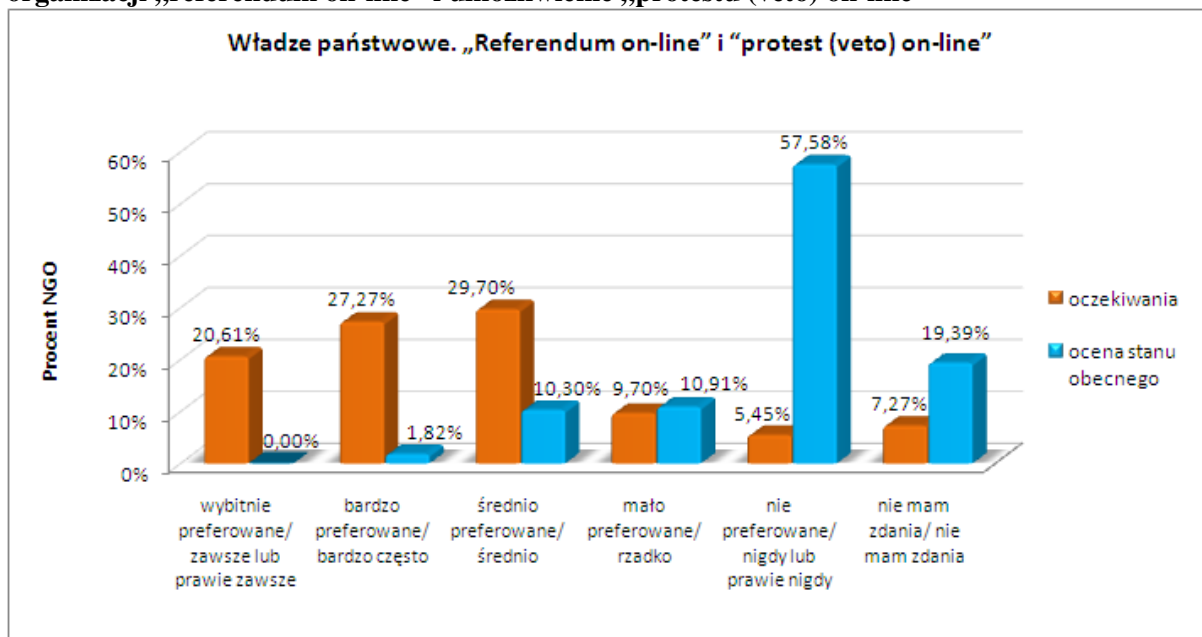
Wykres 85. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji „referendum *on-line*” i umożliwienie „protestu (veto) *on-line*”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie jak w przypadku oceny działań władz samorządowych, tak i ocena działań władz państwowych w zakresie wykorzystania e-narzędzi jest negatywna. Jak widzimy na wykresie 86, prawie co drugi respondent uznał, że władze państwowe nigdy lub prawie nigdy nie udostępniają tych narzędzi zainteresowanym. Z kolei, ponad 77% badanych oczekuje, że „referendum on-line” i „protest (veto) on-line” będą stosowane zawsze, bardzo często lub średnio często. Warto zauważyć, że prawie 20% respondentów nie potrafiło ocenić stopnia wykorzystania e-narzędzi na poziomie państwowym.

Wykres 86. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie organizacji „referendum on-line” i umożliwienie „protestu (veto) on-line”

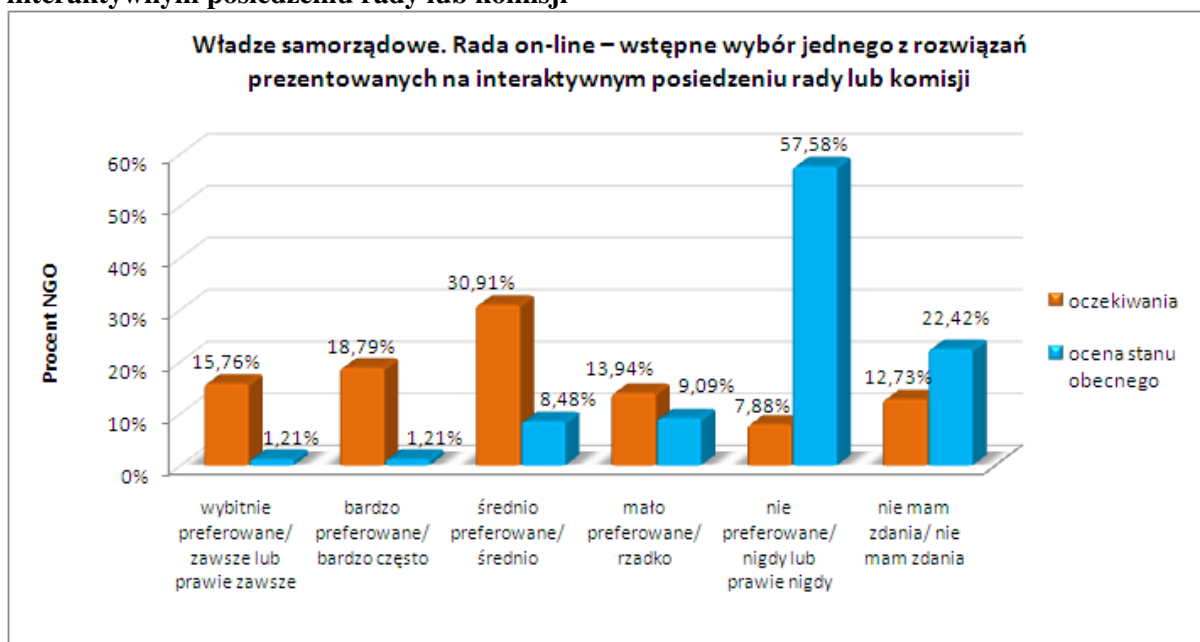
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.8. Tworzenie rad on-line umożliwiających wstępny wybór jednego z rozwiązań prezentowanych na interaktywnym posiedzeniu rady lub komisji

Kolejnym zakresem, który został poddany ocenie respondentów było tworzenie rad on-line umożliwiających wstępny wybór jednego z rozwiązań prezentowanych na interaktywnym posiedzeniu rady lub komisji. Takie rozwiązania są szeroko rozpowszechnione w Europie Zachodniej i pozwalają grupom interesu na śledzenie przebiegu posiedzeń, zapoznanie się z materiałami na nich prezentowanymi oraz dają możliwość wypowiedzenia swej opinii. Niestety w Polsce, metoda interaktywnych posiedzeń nie jest aż tak rozpowszechniona, co również potwierdzają wyniki badania.

Także w tym zakresie respondenci bardzo podobnie ocenili wykorzystanie interaktywnych posiedzeń rad lub komisji zarówno na szczeblu samorządowym, jak i państwowym. Na wykresie 87 widać, że prawie 60% badanych oceniło, że władze samorządowe nigdy nie stosują tego typu rozwiązań, a tylko 2% oceniło, że na szczeblu samorządowym są one wykorzystywane zawsze lub prawie zawsze. Z kolei, nieco ponad 34% respondentów uznało, że taka metoda byłaby przez nich wybitnie lub bardzo preferowana. Co ciekawe prawie co piąty badany stwierdził, że nie jest w stanie ocenić stopnia wykorzystania interaktywnych posiedzeń a prawie co ósmy, że nie wie jakie są jego preferencje w tym zakresie.

Wykres 87. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia rad on-line umożliwiających wstępny wybór jednego z rozwiązań prezentowanych na interaktywnym posiedzeniu rady lub komisji

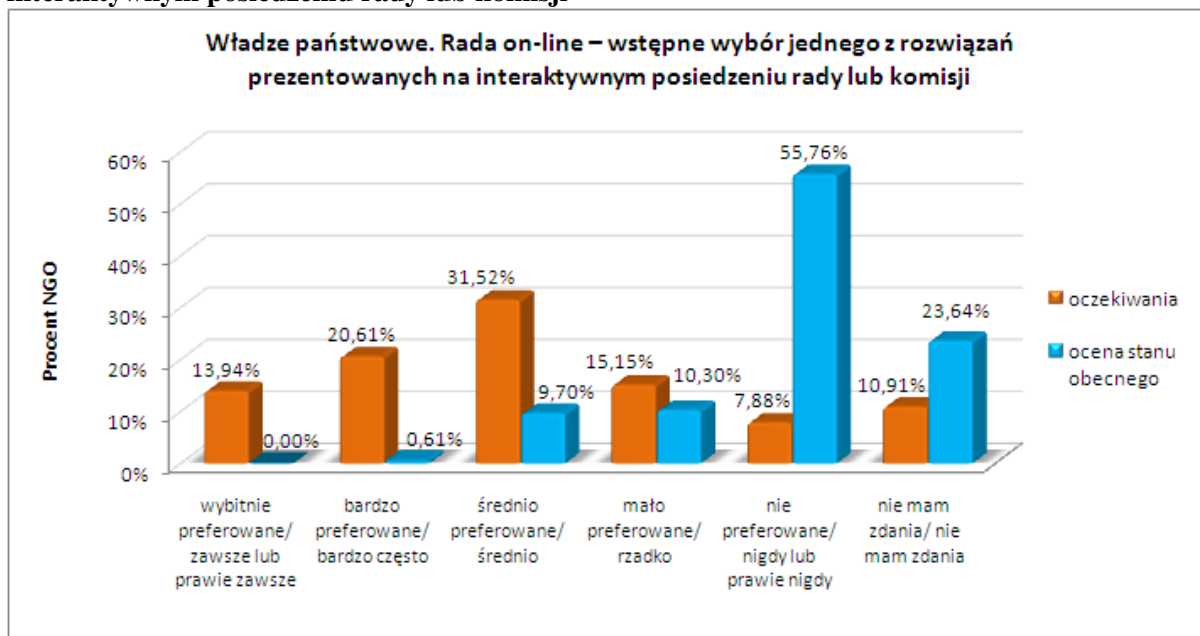

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie w przypadku oceny stopnia wykorzystania interaktywnych posiedzeń rad i komisji na szczeblu władz państwowych respondenci wskazali, że ta metoda nie jest w ogóle stosowana. 2/3 badanych oceniło, że władze państwowe stosują ją rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Co ważne taka sama liczba respondentów uznała, że wykorzystanie interaktywnych posiedzeń rad i komisji byłoby przez nich wybitnie, bardzo lub średnio preferowane. Co ciekawe także w przypadku oceny szczebla państwowego co czwarty badany nie potrafił

ocenić częstotliwości wykorzystania narzędzia, a co dziesiąty nie potrafił wskazać własnych preferencji w tym zakresie.

Wykres 88. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia rad on-line umożliwiających wstępny wybór jednego z rozwiązań prezentowanych na interaktywnym posiedzeniu rady lub komisji

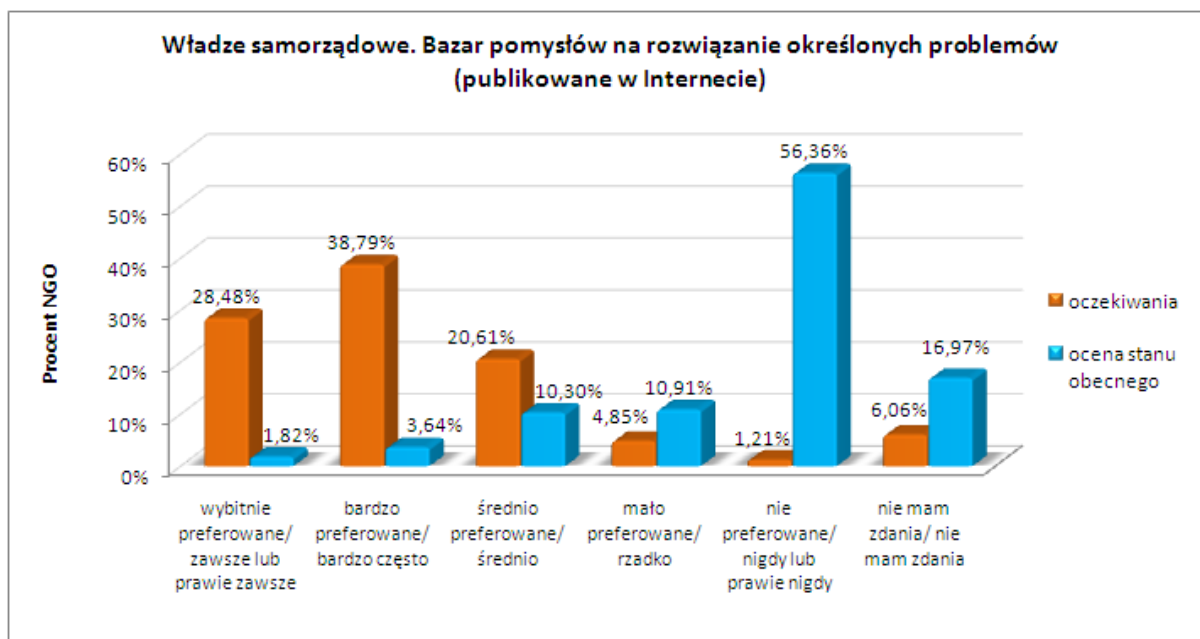
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.9. Tworzenie „bazarów” pomysłów na rozwiązanie określonych problemów (publikowanych w Internecie)

Ostatnim pytaniem, jakie zostało zadane uczestnikom badania w czwartym bloku tematycznym dotyczącym narzędzi pozwalających na wywieranie skutecznego wpływu na kształt legislacji i decyzji administracyjnych dotyczyło kwestii tworzenia przez władze samorządowe i państwowe „bazarów” pomysłów na rozwiązanie określonych problemów publikowanych w Internecie. Wyniki w tym zakresie są zbieżne z odpowiedziami na poprzednie pytania dotyczące wykorzystania narzędzi elektronicznych.

Jak widać na wykresie 89, ponad 67% badanych stwierdziło, że w chwili obecnej władze samorządowe rzadko lub nigdy nie tworzą „bazarów” czy baz pomysłów na rozwiązanie określonych problemów, a tylko co dziesiąty uczestnik badania ocenił, że robią to czasami. Jednocześnie, ponad 67% respondentów zaznaczyło, że tego typu narzędzie jest przez nich wybitnie lub bardzo preferowane. Co ciekawe, prawie co szósty uczestnik badania nie był w stanie określić stanu obecnego wykorzystania tej metody przez władze samorządowe.

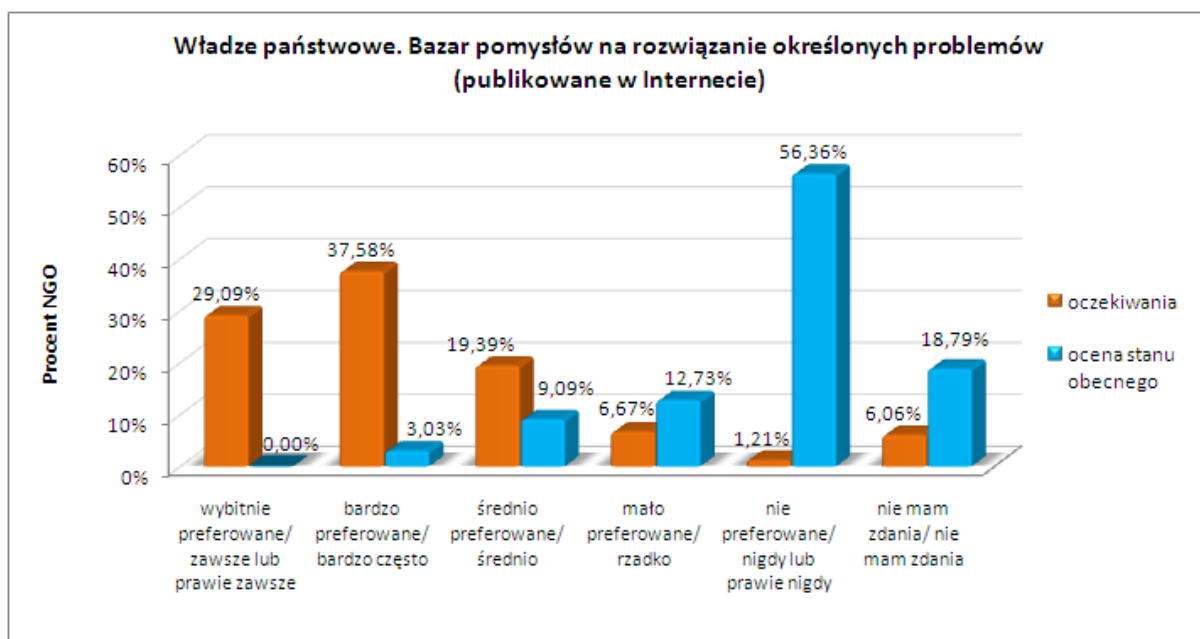
Wykres 89. Oczekiwania wobec władz samorządowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia „bazarów” pomysłów na rozwiązanie określonych problemów (publikowane w Internecie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdaniem respondentów, także władze państwowe nie wykorzystują dostatecznie możliwości tworzenia „bazarów” pomysłów. Jak widać na wykresie 90, prawie 70% badanych oceniło, że na poziomie państwowym możliwości takiego rozwiązania są rzadko lub nie są wcale wykorzystywane. Jednocześnie prawie 67% respondentów stwierdziło, że możliwość korzystania z „bazarów” pomysłów na rozwiązanie określonych pomysłów jest przez nich wybitnie lub bardzo preferowana.

Wykres 90. Oczekiwania wobec władz państwowych i ocena stanu obecnego w zakresie tworzenia „bazarów” pomysłów na rozwiązanie określonych problemów (publikowane w Internecie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W komentarzach ogólnych do ankiety pojawiło się kilka wypowiedzi, z których wynika, że:

- Należy wdrażać nowe rozwiązania mające na celu doskonalenie przyjętego modelu sprawowania władzy i demokracji. Proponowane nowe rozwiązania, w tym dotyczące zastosowania nowych technologii, Internetu, usług *on-line* powinny być odważnie wprowadzane. Istotne jest, aby również zadbać o pewną prostotę wdrażanych nowych mechanizmów, głównie z uwagi na ograniczone możliwości czasowe obywateli. Jeśli formujemy oczekiwania co do wzrostu ich zaangażowania, musimy uwzględniać wydajne, sprawne narzędzia aktywności obywateli w demokratycznym sprawowaniu władzy.
- Wykorzystywanie niektórych z proponowanych narzędzi, jakkolwiek potencjalnie pożądanym, działałoby paraliżująco na zdolność pracy władz oraz na poziom kosztów ich funkcjonowania (czaty, skype, GG, kalendarze publicznie udostępniane).
- Brak aktualnych i pełnych wpisów w Biuletynach Informacji Ppublicznej gmin.
- Wśród instytucji, które stanowią prawo istnieje duże zróżnicowanie w kwestii ich otwartości na współpracę z organizacjami pozarządowymi. Nastawienie do NGO w największym stopniu zależy od kierownictwa danego urzędu. Dużym utrudnieniem w kształtowaniu pozytywnych relacji pomiędzy NGO i urzędami jest kadencyjność, zwłaszcza w kontaktach z takimi instytucjami jak Urząd Wojewódzki i Urząd Marszałkowski czy niektóre urzędy miast i gmin. Jednostki te po zmianie władz - z otwartych na współpracę z partnerami społecznymi, stają się całkowicie zamknięte, tak że współpraca właściwie zamiera. Czasami współpracę „ratuje” stała kadra średnia w urzędach, ale - niestety - nie zawsze. Jest to niezmiernie uciążliwe i nie służy budowaniu partnerskich więzi.
- W obecnej chwili nie istnieje prawidłowo funkcjonujący model współpracy pomiędzy NGO a władzami państwowymi.
- Obecność na posiedzeniu rady gminy jest niewskazana, budzi zdziwienie radnych, a najbardziej pracowników Urzędu Gminy, dlatego mieszkańcy gminy, w tym przedstawiciele NGO, nie biorą w nich udziału.

- Organizacja jest często pomijana w konsultacjach społecznych, co sprawia, że wydawane przepisy są często niejasne i niespójne. Wiedza przygotowujących akty prawne na temat leasingu jest bardzo niska, co sprawia, iż jakość stanowionego prawa także jest niska.
- PROCES KONSULTACJI W POLSCE MA CHARAKTER FIKCYJNY - ogranicza się do prezentacji wersji wcześniej opracowanych, które nie są zmieniane nawet pomimo wykazania błędów i zgłoszonych zastrzeżeń oraz zasadnych propozycji zmian.
- Pozytywnym zjawiskiem [w Małopolsce] jest fakt, że na przestrzeni ostatnich lat w województwie powołano (m.in. dzięki wykorzystaniu środków pomocowych POKL) kilka partnerstw o charakterze konsultacyjnym i opiniotwórczym dla władz samorządowych, uruchomiono nowe kanały dla prowadzenia dialogu społecznego. Z zadowoleniem obserwujemy, że obecnie praktyka ta ma tendencję rozwojową, a także że pojawiają się pierwsze owoce tych konsultacji.